

Polkuriippuvaisesti kohti vihamielisempää politiikkaa

Yhdysvaltojen Kiinastrategian muutos Tyynenmeren alueella uusklassisen realismin
näkökulmasta

Kansainvälisen politiikan
pro gradu -tutkielma

Laatija:
Markus Pietilä

30.10.2024
Turku

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Valtio-oppi

Tekijä: Markus Pietilä

Otsikko: Polkuriippuvaisesti kohti vihamielisempää politiikkaa:

Yhdysvaltojen Kiinastrategian muutos Tyynenmeren alueella uusklassisen realismin näkökulmasta

Ohjaaja: Professori Henri Vogt

Sivumäärä: 86 sivua

Päivämäärä: 30.10.2024

Tämä pro gradu -tutkielma käsittelee Yhdysvaltojen suurstrategian muutosta Tyynenmeren alueella reaktiona Kiinan kansantasavallan muodostamiin ulkopolitiikan ärsykkeisiin. Siinä Kiina nähdään yhä vahvemmin uhkana globaalille järjestykselle ja Yhdysvaltojen omille intresseille. Merkittävänä vedenjakajana tässä voidaan pitää presidentti Donald Trumpin *Trans Pacific Partnership* -kauppasopimuksen hylkäämistä, mikä kuoppasi Barack Obaman aikaisen, liberaalin talousregiimin muodostamisen strategian. Donald Trumpin henkilökohtaisten ominaisuuksien lisäksi muutosta on mahdollista pitää laajempaan reaktiona kansainvälisen järjestelmän ärsykkeisiin, missä Joe Bidenin kausien aikana asetelma on näyttänyt vain syventyneen.

Strategista muutosta selittää tässä tutkimuksessa Steven E. Lobellin, Norrin M. Ripsmanin ja Jeffrey W. Taliaferron uusklassisen realismin kansainvälisen politiikan kokonaisvaltainen teoria. Tämä painottaa sisäpoliittisten muuttujien roolia politiikan muotoutumisessa, minkä se tiivistää neljään ideaalityyppiin: ulkopoliittisen johdon näkemyksiin, strategiseen kulttuuriin, yhteiskunnan ja valtion suhteeseen, ja sisäpoliittisiin instituutioihin. Tarkastelun keskiössä on siis ulkopolitiikan lisäksi teorian mallin määrittämä, subjektiivinen tulkinta Yhdysvaltojen yhteiskunnallisesta olemuksesta.

Positivistisen kausaalisuhteiden selittämisen tai post-positivistisen reflektoinnin sijaan kyse on niin sanotusta pehmeän positivismin metodista, jolla havaintojoukon perusteella tehdään induktiivisia yleistyksiä tosin positivismille tyypillisin, selittävin työkaluin. Sovellan strategisen muutoksen määritelmää Steven E. Lobellin erillisen laskevan hegemonin strategiamallin pohjalta. Soveltaminen antaa paitsi tukea tapauksen määritelmälle, mutta myös parantaa mahdollisuuksia testata teoriaa ja kehittää tätä.

Sisäpoliittisissa yhteiskunnallisissa tekijöissä on havaittavissa selkeää ärsykkeisiin reagoitua, jossa talousnationalistinen koalitio on rakentunut yhteiskunnallisen kurjistumisen ja kansainvälisen suhteellisen aseman heikentymisen ympärille. Reaktion perusteet voivat olla sekä ideologiset että materiaaliset, missä yhtäältä vaikuttaa amerikkalainen vahva moraaliperinne ja toisaalta tavoitteet säilyttää supervaltahegemonia.

Odotusten vastaisesti erityisen merkittävältä näyttää presidentin rooli pidemmän aikavälin kehityksessä, mikä perustuu presidentin valtaoikeuksiin ja miten presidentti kuvaa laajempaa yhteiskunnallista kehitystä. Vakiintuneessa demokratiassa on havaittavissa sisäpoliittisen koalition muutos, jonka vaikutukset näyttävät Trumpin, Bidenin hallitukselle jättämältä politiikan perinnöltä. Todellisuudessa kyse voi olla vain yhdysvaltalaisen politiikan polkuriippuvuudesta, jossa instituutiot, kulttuuri ja ideologinen kehitys pakottavat ulkopoliittisen johdon melko yhdenmukaiseen politiikkaan. Teorian muuttajat jättävät kuitenkin avoimuudessaan huomattavasti varaa subjektiivisille tulkinnoille, jolloin, tutkimuksen suurin anti voi olla toiminta uudenlaisena iteraationa teorian mallin kehityksessä.

Avainsanat: Hegemonia, Itä-Aasia, Kiina, Poliitiikan muutos, Tyynimeri, Uusklassinen realismi, Strategia, Ulkopolitiikka, Yhdysvallat

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
1.1	Uhan ja siihen vastaamisen perusteella tutkimuskysymys	3
1.2	Hypoteesi, teoreettiset oletukset ja rajoitteet	5
1.3	Rakenne	7
2	Näkökulma kansainväliseen politiikkaan	9
2.1	Perusta realismissa	9
2.2	Uusklassinen realismi	11
2.2.1	Kansainvälisen politiikan analyysitasot	13
2.2.2	Ulkopolitiikan selittäminen kolmella muuttujatyypillä	15
2.3	Valta tavoitteena ja välineenä	20
2.3.1	Realistis-konstruktivistiset toiminnan motiivit	23
3	Suurvaltopolitiikka Tyynellämerellä	26
3.1	Läsnäolon perusta	26
3.2	Liberaali regiimi	27
3.3	Uhka ja kilpailu	30
3.3.1	Kiinan aggressiivinen ekspansio	31
3.3.2	Yhdysvaltojen aggressiivinen reaktio	33
4	Strategian muutoksen malli	37
4.1	Strategian muutoksen määritelmä	37
4.2	Liberalistisen maailmanjärjestyksen jatkuvuus – yhteistyön mahdollisuus	40
4.3	Laskevan hegemonin strategian muutos	45
5	Kansainvälisen politiikan malli strategian muutoksen analysointiin	48
5.1	Itsenäinen muuttuja	50
5.2	Interventiomuuttuja	53
5.2.1	Johdon kognitio	53
5.2.2	Strateginen kulttuuri	58
5.2.3	Valtion ja yhteiskunnan suhde	64
5.2.4	Sisäpoliittiset instituutiot	69
5.3	Riippuva muuttaja	71

6	Strategia-analyysin tulkinta	74
6.1	Kamppailu isolationismin ja sääntöperusteisen maailmanjärjestyksen välillä	75
6.2	Historian determinismi ja kontingenttisyys	76
6.3	Nationalistisen populismin vastaus autoritäärisen maailman uhkaan	79
6.4	Teorian ja metodin arviointi	81
6.5	Lopuksi - Yhdysvaltojen Kiinastrategian tulevaisuus	84
7	Lähteet ja aineisto	87

1 Johdanto

Valkoisen talon julkaisema vuoden 2022 kansallisen turvallisuuden strategia (NSS) ja tämän tarkentavat dokumentit ilmaisivat Yhdysvaltojen uuden turvallisuuden strategian kaksinaisuuden: yhtäältä kansainvälistä turvallisuutta uhkaavat globaalit tautiepidemiat ja ilmastonmuutoksen yhä selvemmin näkyvät vaikutukset; ja toisaalta kylmän sodan jälkeisen suurvaltakilpailun tuottamat haasteet (the White House, 2022a). Tässä tutkimuksessa keskityn näistä jälkimmäiseen: uuteen suurvaltakilpailuun. Raportti nimesi Kiinan ja Venäjän erityisiksi, mutta toisistaan eroaviksi uhkiksi. Oleellisinta on, että Kiina on valkoisen talon mukaan ainoa strateginen kilpailija, joka pyrkii ja yhä enemmän kykenee muokkaamaan kansainvälistä järjestystä illiberaalien ehtojensa mukaisesti (the White House, 2022b).

Kiina on siis raportin mukaan nykytilanteessa ainoa, jolla on intressejä ja kykyjä haastaa Yhdysvaltoja maailmanlaajuisesti (the White House, 2022a, ss. 23-24), mikä tekee antagonismista kansainvälisten suhteiden tutkimuksessa materiaalisilta lähtökohdiltaan merkittävimmän. Siksi on mielekästä tarkastella monella mittarilla maailmaa yhä johtavan valtion, Yhdysvaltojen, suurstrategian muutosta suhteessa Kiinaan materiaalisista edellytyksistä kumpuavan vallan ehdoin. Strategiset muutokset ovat laajoja, ja niitä onkin perusteltua tarkastella pienemmissä osissa, minkä vuoksi tässä tutkimuksessa keskitytään Kiinan ja Yhdysvaltain kilpailulle merkittävimmän regionaalisen alueen strategiaan – eli Aasian puoleiselle Tyynenmeren alueelle, jossa raportin mukaan geopoliittinen kilpailu pääasiassa myös tapahtuu (the White House, 2022a, s. 11). Alueella vaikuttavat useat keskikokoiset toimijat kuten ASEAN-maat¹, Australia, Intia, Japani, Korea ja Taiwan, jotka kiinnittyvät tiiviisti supervaltojen välisiin intresseihin. Ne ovat osana määrittämässä suurvaltojen strategiaa, mutta eivät ole osana analyysia muuten kuin, mitä tämän tutkimuksen aineisto tuo niistä epäsuorasti ilmi osana suurvaltastrategiaa.

Tyynenmeren alueen tarkastelussa on siis mahdollista keskittyä lukuisiin kansainväliselle politiikalle relevantteihin toimijoihin. Olen rajannut tutkimuksen koskemaan vain Kiinan ja Yhdysvaltojen suhteita, sillä ne ovat alueen ylivoimaisesti merkittävimmät materiaalisperusteisen kovan vallan – eli taloudellisen ja sotilaallisen potentiaalin – valtiot. Tämä on perusteltavissa niillä kilpailun muodoilla, joilla Kiinan ja Yhdysvaltojen suhde on alueen voimatasapainon järkyttyä ilmennyt.

¹ The Association of Southeast Asian Nations – Kaakkois-Aasian maiden yhteistyöjärjestö.

Nämä tiivistyvät yhtäältä Kiinan valtaisaan taloudelliseen kasvuun, sotilasmenojen lisäämiseen, alueellisen (ja globaalin) taloudellisen vaikutusvallan lisääntymiseen ja syventymiseen, sekä yhä aggressiivisempaan ulkopolitiikkaan, joilla Kiina on haastanut ainoaa supervaltaa. Toisaalta Yhdysvaltojen talousperusteisen läsnäolon kasvaminen ja alueellinen yhteistyö, mutta nyt myös protektionistisempaan politiikkaan siirtyminen, kahdenkeskisen sopimisen painottaminen, kasvanut sotilaallinen läsnäolo sekä alueen varustaminen ovat vastanneet Kiinan haasteeseen.

Yhdysvaltojen suhteellinen, globaalin vallan heikkeneminen ilmenee ehkä selviten Kiinan kasvaneella roolilla moninapaistuvassa maailmassa. Tämä molemminpuolinen dynamiikan muutos asettuu tutkimuksen keskiöön, mutta näkökulmasta, jossa se on oletettu laskevan hegemonin reaktioksi nousevaa haastajaa vastaan.

Kilpailun luonteen ja tutkimusasetelman vallan ontologisen määrittelyn (ks. luku 2.2.3.) vuoksi tarkastelen kilpailua hyvin valtiokeskeisesti, kansainvälisen politiikan realismin teorian oletuksia mukaillen. Hyödynnän realismin teoriaperinteen haaraa, jonka avulla on mahdollista erotella sekä ulko- että sisäpoliittisia paineita valtion ulkopolitiikan muodostamisessa, eli uusklassista realismia. Siinä tukeudutaan rakenteellisen realismin oletuksiin kansainvälisen systeemin olemuksesta, mutta samalla tunnustetaan valtioiden sisäisten intressiryhmien konstruktivistisista lähtökohdista oletettu toimijuus, joka vaikuttaa valtioiden politiikkapäätöksiin rakenteellisesta realismista lainatun, valtioiden kesken jakautuvan materiaalisen potentiaalin lisäksi (Rose, 1998).

Uusklassinen realismi on edennyt Gideon Rosen (1998) perustamasta koulukunnasta monihaaraisemmaksi, ja hyödynnän tutkimuksen analyysissä Steven E. Lobellin, Norrin M. Ripsmanin ja Jeffrey W. Taliaferron (2016) kehittämiä uusklassisen realismin metodologisia oletuksia. Ei ole kyse vain ulkopolitiikan, vaan kansainvälisten suhteiden selittämisestä.

Tutkimuksen tapaus mukailee Steven E. Lobellin (2009) määritelmää strategian muutoksesta hegemonisten järjestelmien siirtymävaiheissa, jonka todenmukaisuutta tässä tutkimuksessa perustelen induktiivisilla yleistyksillä Kiinan ja Yhdysvaltojen suhteiden kehityksestä. Lobellin malli sisältää muutoksia sotadoktriinissa, diplomatiassa, kauppapolitiikassa ja sisäpoliittisten resurssien käytössä. Se tarjoaa tutkimusasetelman aikarajaukselle perusteen, joka määrittyy Lobellin esittämän taloudellisen nationalismin ja liberalismien välisenä sisäpoliittisen kamppailun tuloksena.

Strateginen muutos yksittäisen hegemonin väistymisessä pätee myös rakenteellisen realismin teoreetikon, Kenneth N. Waltzin (2002, ss. 51-53) oletuksen osalta, jonka mukaan yksinapaiset – tässä tapauksessa kylmän sodan jälkeinen – järjestelmät ovat paitsi vaarallisia, arvaamattomia, mutta myös epävakaita ja vain hetkittäisiä. Yksinapaisuuden normatiivisuus on heikkoa, sillä hegemonin hyvät tarkoitukset rajoittuvat rakenteellisen realismin näkökulmasta järjestelmissä vahvojen toimijoiden käsityksiin tarkoituksista ja toimista.

Näkökulmani mukaan Yhdysvallat siis vastaa hegemoniaansa uhkaavan Kiinan toimiin tyypillistä ulkopoliittikkaa laajemmilla toimilla eli strategisella korjausliikkeellä. Huomioitavaa on, että politiikan voi olettaa yhdysvaltalaisen polkuriippuvuuden vuoksi jatkuneen myös presidentti Joseph ”Joe” Bidenin kaudella, joka on Trumpin tavoin pitäytynyt pois varsinaisista, alueellisista vapaakauppasopimuksista (FTA) ja lisännyt sotilaallista panosta Tyynellämerellä (ks. luku 3.1.2.). Tästä näkökulmasta Biden on hylännyt presidentti Barack Obaman aikaisen Tyynenmeren strategian, joka perustui talousliberaaleihin, kansainvälisten toimijoiden keskinäisriippuvuutta ja muita liberaaleja arvoja korostaviin oletuksiin. Tällöin muutoksen voi olettaa alkaneen kunnolla Trumpin tullessa valituksi ja voimistuneen ajan myötä.

1.1 Uhan ja siihen vastaamisen perusteella tutkimuskysymys

Kiinan merkitys Yhdysvaltojen strategiassa on muuttunut keskeisemmäksi myös verratessa tuoreinta NSS-raporttia aikaisempien presidenttien kausien vastaaviin. Kiina kuvattiin vielä presidentti Trumpin hallituksen vuoden 2017 raportissa vain revisionistiseksi haastajavaltioksi Venäjän rinnalla. Kiina ylipäätään on nyt entistä tärkeämpi puheenaihe verrattuna vuoden 2017 valkoisen talon strategiaan; 68 sivuinen vuoden 2017 raportti mainitsi Kiinan tai PRC:n (*People's Republic of China*) 33 kertaa (the White House, 2017), kun taas vuonna 2022 vain 48 sivuisessa raportissa se toistui 55 kertaa. Kaikkein kuvaavinta strategisessa muutoksessa on kuitenkin se, että Obaman kaudella vuonna 2015 julkaistussa raportissa kasvavaa – vain 12 kertaa mainittua – Kiinaa kohdeltiin pääasiassa yhteistyökumppanina (the White House, 2015). Jo vuonna 2017 se kuvattiin pettymykseksi, muiden valtioiden suvereeniuden vaarantavaksi varkaaksi. Puhe on nimenomaan haastajasta, joka pelaa omilla säännöillään, välittämättä sovituista normeista tai järjestelmistä. Kahden vuoden aikana oli tapahtunut valtava muutos. Kaikkein selvin ero vuoden 2015 välillä 2017 on todennäköisesti Donald Trumpin valinta presidentiksi, mutta selittääkö se kaikkea? Voiko yksi mies ja hänen maailmankuvansa muokata supervallan ehkä tärkeintä ulkopoliittisen strategian osaa – vai onko muutoksen taustalla myös

jotain muuta, jotain perustavanlaatuisempaa sekä kansainvälisessä järjestelmässä että tätä johtavien valtioiden sisällä?

Laajempaa muutosta kuvastaa kuitenkin Kiinan negatiivisen huomion syventyminen. Trumpin strategiaraportissa yhteistyö Kiinan kanssa vielä ilmaistiin eksplisiittisesti (the White House, 2017, s. 56). Tämä on nyt poistunut Bidenin strategiasta, jossa sävy on muuttunut huomattavasti kyynisemmäksi. Yhteistyön viiteryhmä on supistunut ”samanmielisiin valtioihin”, vaikka yhteiset globaalit haasteet ovat aikaisempaa huomattavasti vahvemmin esillä, ja Kiinan ja Yhdysvaltojen yhteistyö on niissä välttämätöntä. Jopa Venäjän presidentin, Vladimir Putinin kohdalla mainittiin ”pragmaattinen yhteistyö”, mutta Kiinan kohdalla puhe on vain yhteistyökyvyttömyydestä ja sen ongelmista (the White House, 2022a, ss. 25-26).

On siis mahdollista puhua haasteesta, jonka laista Yhdysvallat ei ole kohdannut sitten Neuvostoliiton, joka sekin oli sotilaallisia kykyjään lukuun ottamatta lähes aina kilpakumppaniinsa nähden alakynnessä. Kiinan tilanne on toinen; se on onnistunut taloutensa vapauttamisessa, sillä on valtaisa väestöpohja, kasvavat sotavoimat ja alati vaikuttavampi kansainvälinen preesens. Toki silläkin on omat haasteensa: talouskasvu on hidastunut; naapurimaat kuten Intia ovat alkaneet kiertää Kiinaa; ja väestö on alkanut vanheta. Lisäksi puoluediktatuuria vaivaa huoli legitimititeettinsä varmistamisesta, jossa se on tähän asti luottanut nousevaan elintasoon (Yang & Zhao, 2017). Siksi sen on täytynyt itsekin uudistaa strategiaansa, jonka voi tulkita olevan Yhdysvalloille aikaisempaa vapaan, keskinäisriippuvaisen talouden kilpailua hyökkäävämpää.

Olennaista on kuitenkin, että kaksinapainen supervaltadynamiikka näyttäisi tekevän paluun ja ilmeisesti monin paikoin kiivaampana ja tasaväkisempänä. Miten Yhdysvaltojen strategia on siis tarkalleen muuttunut tätä varten? Onko muutos varsinaisesti sellainen, että sitä voi kutsua strategian muutokseksi? Tämä tutkimus keskittyy vastaamaan, mitä nämä Yhdysvaltojen kokemat uhat ovat, miten niihin on vastattu ja miten sisäpoliittiset toimijat ovat vaikuttaneet uhkiin vastaamiseen.

Itse tutkimuskysymys muotoutuu Yhdysvaltojen toimintaan nojaavien lähtökohtien mukaisesti: *Miten Yhdysvaltojen ulkopolitiikan muutosta Tyynenmeren alueella Donald Trumpin ja Joe Bidenin presidenttikausien aikana voi selittää uusklassisen realismin teorian näkökulmasta Kiinaa koskevan strategian muutoksena?* Näin Yhdysvaltojen strateginen muutos toimii tässä tutkimuksessa kolmikantaisena tapaustutkimuksena. Se on väline; (1) testata uusklassisen

realismin spesifiä kansainvälisten suhteiden teoriaa, (2) selittää tapahtumaa, ja (3) kehittää sekä testata myös Lobellin (2009) laskevan hegemonian teoriaa.

1.2 Hypoteesi, teoreettiset oletukset ja rajoitteet

Uusklassinen realismi on saanut kritiikkiä *ad hoc*-luonteella laadituista malleistaan sekä teoreettisen rakenteensa heikkoudesta ja tutkimusparadigmojen mielivaltaisesta sekoittamisesta (ks. esim. (Walt, 2002, s. 202; Meibauer, ym., 2021)). Lobellin ym. (2016) malli on heidän mukaansa tyypillisiä teorioita huomattavasti systemaattisemmin muodostettu. Tutkimuksessani tavoite on kehittää teoriaa soveltamalla tähän spesifiä tapausta, jonka olemuksen (strategian muutos) varmistamiseksi testaan saman teoriaperinteen laskevan hegemonian strategisen muutoksen mallia. Siinä Steven Lobell (2009) yleistää muutoksen liberaalin tai talousnationalistisen sisäpoliittisen koalition dominoimaksi politiikaksi, jossa muutoksen sisältö määräytyy koalition ohella strategisen haastajan saman tyyppisistä, yleistettävistä ominaisuuksista.

Uusklassisen realismin konstruktivismia hyödyntävät oletukset sisäpoliittisten toimijoiden vaikutuksista – materiaaliseen todellisuuteen nojaavista poiketen – mahdollistavat käsitellä kansainvälistä politiikkaa kulttuurin ja yksilökohtaisiin ominaisuuksiin perustuvana toimintana, jossa ulkopoliittikka perustuu subjektiivisiin näkemyksiin materiaalisesta todellisuudesta. Näin ulkopoliittisen johdon ominaisuudet, strateginen kulttuuri, valtion ja yhteiskunnan väliset suhteet, ja sisäpoliittiset instituutiot voivat Lobellin ym. (2016) mallissa vaikuttaa politiikkaan valtiokohtaisesti.

Teorian etuna on myös sen kyky selittää valtioiden käytöstä, joka vaikuttaisi valtaviiran teorioiden perusteella järjestelmän logiikan vastaiselta tai muuten epärationaaliselta. Olisi nimittäin argumentoitavissa, että Yhdysvaltojen kaltainen melko vapaa demokratia kykenisi hyödyntämään massiivista potentiaaliaan pehmeän vallan keinoihin autoritääristä Kiinaa huomattavasti helpommin. Hypoteesini mukaan on taas mahdollista havaita muutos Yhdysvaltojen strategiassa enemmän kovaa valtaa hyödyntävään, konfrontaationistisempään ulkopoliittikkaanpolitiikkaan Bidenin ja Trumpin kausilla, jossa sisäpoliittinen koalitio on muotoutunut tukemaan sitä Lobellin ym. (2016) mallin ehdoilla.

Teorian konstruktivistinen puoli tarjoaa vapautuksen liberalismille ja realismille tyypillisistä rationalismin kahleista, joissa toimijoista tehdään normatiivinen oletus, miten niiden *pitäisi*

käyttäytyä kansainvälisessä järjestelmässä (Barkin, 2003, s. 328). Tämä samalla paljastaa tutkimukseni rajoitteet: sen teoreettisepistemologiset perusteet – eli toimijoiden valikoituminen induktiivisen päättelyn perusteella. Se ei monimutkaisen maailman takia kykene havainnoimaan todellisuutta deduktiivisesti esimerkiksi kvantitatiivisen tutkimuksen kautta, ja tyytyy testaamiseen ns. *pehmeän positivismin* kautta. Rajoitteet tarjoavat myös tilaisuuden tutkia realismin asemaa nykyisen kansainvälisen politiikan tutkimuksessa, mille on saattanut tulla kysyntää uudelleen muodostuneiden suurvaltajännitteiden myötä.

Subjektiiivisuus korostaa myös tutkijan itsensä roolia, jossa tämän tausta, asema sekä henkilökohtaiset mahdollisuudet ja ominaisuudet vaikuttavat tuloksiin. Strategiamuutos oletetusta liberalismista uusmerkantilistiseen talousnationalismiin itsessään on liberaalissa maailmassa kasvaneille ajatuksille vinoutuva näkökulma, jossa esimerkiksi kylmän sodan jälkeinen arvo- ja ajatusmaailma keskinäisriippuvaisesta kosmopoliittisuudesta voivat dominoida ajattelua.

On myös huomioitava erityisesti Yhdysvaltojen ja laajemmin anglosaksisen kulttuurin vaikutus Euroopassa ja sitä kautta Suomessa, mikä on vuosien mittaan korostunut ja huipentunut Nato-jäsenyydellä ja kahdenkeskisillä sopimuksilla. Tämä korostuu turvallisuutta ja kilpailua käsittelevää aineistoa valikoidessa, jossa pääasiassa englanninkielinen ja Yhdysvalloille ystävällisen maailman tuottama aineisto on keskiössä. Toisaalta suomalaisena tutkimuksena on mahdollista ottaa tiettyä kulttuuriin, intresseihin ja maantieteeseen perustuvaa etäisyyttä, jossa on mahdollista päästä objektiivisempaan ja puolueettomampaan lopputulokseen kuin anglosaksisessa – tai kiinalaisessa – ympäristössä.

Olen pyrkinyt tuomaan erityisesti empiiriseen osioon monipuoleista lähdeaineistoa, joka sisältää tutkimusjulkaisuja ja muita lähteitä erityisesti Yhdysvalloista, Kiinasta, Intiasta, Australiasta ja Japanista, missä pyrin huomioimaan empiirisessä taustoituksessa esiin tulevat valtioiden suhteet ja niiden valtiota edustavien lähteiden luotettavuuden sekä aseman – erityisesti Kiinan kohdalla, jossa viestintää kontrolloi diktatuuripuolue (Mattlin;Paltmaa;& Vuori, 2022, luku 5 Valtio ja Yhteiskunta: Puoluevaltio ja Media). Laskennallisia lähteitä ja tilastoja olen ottanut julkaistun tutkimuksen lisäksi erityisesti Pew Research Centerin katsauksista ja kyselyistä. Pew julkaisee avoimesti kysely- ja tiedonhakumetodiensa yksityiskohdat. Organisaationa se on voittoa tavoittelematon ja tituleerannut itsensä puolueettomaksi. Ensikäden tiedot ovat yleensä kansainvälisesti arvostetusta mediasta ja hienostuneemmat tulkinnat ovat peräisin vertaisarvioituista aikakauslehtiartikkeleista.

Erityisesti analyysin kohdalla sisäpiirin tieto ja näkemykset Yhdysvaltojen yhteiskunnasta ovat peräisin tutkijoiden lisäksi ansioituneilta asiantuntijoilta².

Tämän lisäksi hyödynnän vanhempiin lähteisiin käsiksi päästäkseni osan kohdalla *Wayback Machine* -palvelua, joka on suurin yksittäinen internetsivujen arkistointiin erikoistunut voittoa tavoittelematon, vapaata tiedonkulkua painottava kirjasto (Middlebury Libraries). Se on yleisesti luotettavana pidetty palvelu poistuneiden sivustojen tarkasteluun, ja on muun muassa hyväksytty aineistoksi eri valtioiden tuomioistuimissa (ks. esim. (Norton Rose Fulbright, 2021; Business Standard, 2023)).

1.3 Rakenne

Johdannon jälkeen tarkennan tutkimuksen näkökulmaa. Teorian yleisesittelyn jälkeen siirryn sen operationalisoitavan muodon käsittelyyn. Siinä Lobell ym. (2016) ovat pyrkineet muodostamaan yleispäteviä ominaisuuksia usklassisen realismin teoriatyypeille, minkä avulla on mahdollista soveltaa sitä tutkimusasetelmaani. Tämän jälkeen avaan vallan käsitettä realismin teoriaperinteessä, ja mitä konstruktivistinen näkökulma lisää siihen. Tutkimukseni on materiaaliskonstruktivistinen, joten tarkoitus on selventää toimijoiden oletettuja tavoitteita. Käytän kansainvälisen järjestelmää kuvatessani sekä termiä *järjestelmä* että *systemi*. Termit *rakenne* ja *rakenteellinen* kuvaavat taas systeemin toiminnan ylempää tasoa. Lisäksi potentiaalista puhuttaessa viittaan pääasiassa Kenneth Waltzin (1979) rakenteellisen realismin käsitykseen materiaaliin oletuksiin perustuvista valtioiden potentiaaleista.

Teorian jälkeen kolmas luku on varattu empiiristä osiota varten, jossa tutkimusasetelman taustoittamisen jälkeen käsittelen tutkittavaa aluetta ja tapaustutkimuksen lähtöasetelmia – analyysin mallin itsenäistä ja riippuvaa muuttujaa. Näin tuon esiin tutkimuksen tapauksen ennalta, jotta itse luvun viisi analyysiosio pysyisi tiiviimmin teoreettisen mallin esiin nostamissa asiayhteyksissä.

Neljännessä luvussa tarkastelen tutkimuksen tapausta ja perustelen sen muodostamista. Aloitan Lobellin (2009) käyttämän analyysitason, strategisen muutoksen määritelmällä ja avaan analyysitasoni tapahtumien merkitystä historiallisina ilmiöinä. Sitten arvioin empiirisen taustoituksen mahdollisuuksia kumota oletus strategisesta muutoksesta. Näin havainnoin

² Yhdysvaltojen ulkopolitiikan veteraanien kohdalla – esim. Henry Kissinger, Les Aspin ja George Kennan – on huomioitava näiden yhteydet politiikkaan ja poliittiseen johtoon sekä yleinen vaikutusvalta ja -vastuu, mikä saattaa hankaloittaa analyysin lähteiden läpinäkyvyyttä. Toisaalta kyse on ensikäden toimijoista, joiden näkemykset ovat ainutlaatuisia.

taustoituksen mahdollisia ongelmia ja vahvistan tutkimusasetelmani oletuksia tutkittavan tapahtuman muodosta. Lopuksi luvussa 4.3 sovellan hegemoniateorian määritelmää Yhdysvaltojen politiikassa tapahtuneisiin muutoksiin.

Tarkemmin teorian mallin muuttujien valikoitumista Yhdysvaltojen sisäpolitiikasta ja kansainvälisistä suhteista avaan luvussa viisi. Käyn siinä läpi itse Kiinan uhan luonnetta teorian mallin näkökulmasta sekä Yhdysvaltojen poliittista järjestelmää ja yhteiskuntaa, jotta teorian muuttujien valinnalle olisi mahdollisimman tukeva pohja. Muuttujien valikoiminen syventyy samalla niiden toimintaan niin, että suuri osa strategian muutoksen analyysistä rakentuu niiden yhteyteen.

Lopuksi teen analyysin pohjalta yleistyksiä, jotka muodostavat kuudenteen lukuun temaattisesti jakautunutta keskustelua tuloksista, tapaukseen liittyvistä tulevaisuuskuvista, teorian soveltuvuudesta, jonka käsittely sivuaa myös metateoreettisia mahdollisuuksia, sekä mahdollisia jatkotutkimusesityksiä. Arvioin tässä Lobellin ym. (2016) teorian soveltuvuutta kansainvälisten suhteiden selittämiseen monella analyysitasolla keskittymällä luvun 5 tulosten tärkeimpiin osiin.

2 Näkökulma kansainväliseen politiikkaan

Tässä luvussa käyn läpi tutkimuksen hyödyntämän teorian kannalta merkittävimpien suuntausten peruseriaatteita kuten niiden rajoituksia, materiaalisia oletuksia, toimijoiden motiiveja, turvallisuutta, ja tasapainottamista. Ensimmäisessä alaluvussa esittelen realismin koulukunnan perusteet. Sen jälkeen siirryn uusklassisen realismin käsittelyyn, ja erityisesti Lobellin ym. (2016) uusklassisen realismin kansainvälisen politiikan kokonaisvaltaiseen teoriaan. Luvussa 2.3 läpi avaan teoreettisia oletuksia toiminnan motiivista. Siinä käsittelen vallan muotoja, missä erotan sotilaallisen vallan sisällön taloudellisesta ja pehmeästä vallasta. Tarkoitus on havainnollistaa teorian materiaaliset ja konstruktivistiset lähtökohdat ja miten otan huomioon toimijoiden sekä materiaaliset että konstruktivistiset intressien muodot.

2.1 Perusta realismissa

Uusklassisen realismin lähtökohta on poliittisessa realismissa, jossa politiikan keinot määräytyvät päämäärien mukaan. Realismien klassinen muoto palaa ajatukseen ihmisluonnosta, jossa korostetaan valtopolitiikan karuja realiteetteja ja toimijoiden oman edun tavoittelua (Morgenthau, 1997). Ajatukset realismista ulottuvat antiikin Kreikan peloponnesolaissotiin, jossa aikalaishistorioitsija Thukydiden (Thucydides, 1963) mukaan oli kyse kahden dominantin kaupunkivaltion, Spartan ja Ateenan johtamien koalitioiden välisestä kamppailusta. Antiikin tallenne paljastaa, miten ihmisen perusluonne ohjailee esimerkiksi pelon ja kunnian kautta yksilöiden ja yhteisöjen toimintaa.

Näiden nykyisiä valtioita mukailevien yhteisöjen keskinäinen kilvoittelu ihmisen perustunteista johti turvallisuusdilemman kierteeseen, jossa toisen toimijan vahvistuminen nähdään itselle uhaksi. Näin ajaudutaan ns. Thukydiden ansaan, joka on saanut erityisesti huomiota Kiinan ja Yhdysvaltojen välisestä suhteen yhteydessä (Allison, 2015). Siinä valtion on pakko pyrkiä *tasapainottamaan* voimasuhteita uhkaksi nousevaa valtaa vastaan. Tasapainottamisessa toimijat allokoivat resurssejaan – valmiuteen toimia (sisäinen tasapainottaminen) tai yhteistoimintaan (ulkoinen tasapainottaminen) – vihollista vastaan, mikä voi viime kädessä tarkoittaa sotaa (Waltz K. , 1979, s. 163).

Nykyisessä kansainvälisessä järjestelmässä realismi nostaa valtion kaiken yläpuolelle, kun viimekädessä valtiot yhä muodostavat nykyisen järjestelmän rakenteen (Waltz K. , 1979, ss.

94-95). Valtioiden kohdalla on kyse materiaperusteisesta vallasta. Tästä näkökulmasta tutkimusasetelmassa on kyse valtion keinoista muuttaa strategiaa materiaalistien resurssien avulla valtioiden välisessä toiminnassa Kenneth Waltzin (1979) rakenteellisen realismiin perustuvassa, anarkisessa järjestelmässä, jossa valtioiden yläpuolella ei ole mitään niitä hallitsevaa tahoja. Valtiot reagoivat järjestelmän ärsykkeisiin, jotka perustuvat materiaalistien resurssien ja näin myös vallan realisoimisen potentiaalin jakautumiseen.

Waltzille kansainvälistä järjestelmää riitti kuvaamaan vain ajatus materiaalistien potentiaalin jakautumisesta järjestelmän toimijoiden kesken³. Tällöin toimijoiden ominaispiirteet eivät selittäneet niiden käyttäytymistä eikä näiden välinen hierarkia määrittynyt kuin kunkin oman potentiaalin pohjalta (Waltz K. , 1979, ss. 89-97). Tämä perustui siihen, että Waltzin mukaan valtioiden kyvykkyyksiä tai potentiaaleja ei voi jakaa sektoreiksi tai mitata, josta voisi tehdä yleistyksiä valtioiden käyttäytymiseen, (Waltz K. , 1979, s. 131).

Rakenteelliset oletukset mahdollistavat rajata tämän tutkimuksen referenssialueen kahden suurimman⁴ ”navan”; Kiinan ja Yhdysvaltain väliseen toimintaan. Useampi alueen pienempi valtio toimii Thukydideen ansaa välttämällä – samalla sisällyttäen toimintaansa kuitenkin myös omia intressejään (Campbell A. M., 2022), minkä vuoksi niiden rooli on alueellisen toiminnan muutoksessa merkittävää⁵. Kuitenkin pienten tai suurten valtioiden sisällä käytävä kamppailu ulottuu keskinäisriippuvuudessaan vaikuttamaan myös muihin valtioihin ja näiden sisäisiin toimijoihin. Tällöin valtakeskittymät voivat periaatteessa mahdollistaa peloponnesolaissodissa toimineiden kaltaisia liittoumia, joiden valtakeskittymiä (Ateena ja Spartaa tai Kiinaa ja Yhdysvaltoja) on mielekkäintä keskittyä tarkastelemaan. Tämä on seuraavaksi esiteltävän

³ Realismin materiaalistien ontologiset oletukset tulevat esiin useimmin teoriaperinteen kritisoinnissa kuin teoriassa itsessään (Barkin, 2003, s. 329). Myös Waltzin potentiaalien käsite sisältää konstruktivistisen määritelmän valtioiden vakauden ja poliittisen johdon kompetenssin kohdalla (Waltz K. , 1979, s. 131).

⁴ Realismi käsittelee valtaa materiaalistien kovana valtana tai vähintään materiaalistien oletuksiin perustuvana. Sen tyypillisiä mittareita ovat bruttokansantuote, populaatio, sotakalusto, armeijan koko jne. (Lobell;Ripsman;& Taliaferro, 2016, s. 44). Varsinaisten yleistyksien tekeminen näistä on kuitenkin hankalaa, minkä vuoksi myös Waltz pitäytyi tästä.

⁵ Waltzin mukaan systeemin valtakeskittymien määrä (ns. napaisuus) ratkaisee valinnan sisäisen ja ulkoisen tasapainottamisen välillä (Waltz K. , 1979, s. 163). Tässä tutkimuksessa tulkinta on vivahteikkaampi. Napaisuus nykyjärjestelmässä on mahdollista määrittää globaalisti esimerkiksi siirtymäksi kohti moninapaisuutta tai Kiinan ja Yhdysvaltojen välistä kaksinapaisuutta, kun taas Tyynenmeren alueella analyysi nojaa oletukseen pääasiassa kaksinapaisesta ympäristöstä tutkimuksen teorian riippuvan muuttujan systeemisten *modifioijien* paikallisuuden vuoksi (ks. luvut 2.2.2 ja 5.1). Tasapainotus voi siis olla tässä tutkimuksessa samaan aikaan sekä ulkoista että sisäistä, jolloin politiikan tulokset voivat näkyä sekä sisä- että ulkopoliitikassa. Napaisuuden epäselvyys voi näin vahvistaa teorian oletuksen roolia sekä sisäpolitiikan että järjestelmän tapahtumien merkitsevyydestä ulkopoliitiikan selittämisessä.

uusklassisen realismin lähtöoletus selittäessä valtioiden käytöstä systeemissä, jossa valtioiden sisäinen toiminta ei eroa juuri kansainvälisen systeemin logiikasta.

2.2 Uusklassinen realismi

Artikkelissaan uudesta realismin koulukunnasta Gideon Rose (1998) yhdisti useaa näkökulmaa edustavan tutkijan töitä yhdeksi teoriakehikoksi. Siinä rakenteellisen realismin valtioiden välisen anarkian periaate liitetään klassisen realismin oletuksiin valtion ja yhteiskunnan (*society*) suhteista. Tällä tavoin valtioiden toimintaa voitiin selittää sekä ulkopoliittisten että sisäpoliittisten paineiden avulla – myös tapauksissa, joissa valtio näytti käyttäytyvän vanhempien teoriaperinteiden näkökulmasta epärationaalisesti.

Rose jakaa teoriaperinteen syntetisoitavat lähestymistavat kolmeen osa-alueeseen: offensiiviseen realismiin, defensiiviseen realismiin ja *innenpolitik*-teorioihin (Rose, 1998, s. 146). Kaksi ensimmäistä näkökulmaa tekevät oletuksen valtioiden yhdenmukaisuudesta, jota erottaa niiden rationaalisina toimijoina varmistama *turvallisuus* (Rose, 1998, s. 149). John Measheimerin edustama offensiivinen realismi pitää turvallisuutta niukkana resurssina, jonka rationaalisen valtion on maksimoitava. Maailma näyttäytyy luonnontilana, jossa turvallisuuden lisääminen johtaa helposti konfliktiin, kun muiden valtioiden toimintaan ei voi koskaan luottaa täysin. (Mearsheimer, 2001, ss. 16-20.) Myös Waltzin hyödyntämä defensiivinen realismi pitää turvallisuutta valtioiden ensisijaisena intressinä, mutta turvallisuus ei ole Waltzin mukaan niukka resurssi. Tällöin valtiot reagoivat vain harvinaisiin, ulkoisiin turvallisuusuhkiin. (Waltz K. , 1979, ss. 89-97.) Uhkia voi muodostaa myös offensiivisen realismin turvallisuuden maksimointi, joka Waltzin näkökulmasta turvallisuuden ylimitoittamista (*overbalancing*). Defensiiviselle realismille olennaisempaa on vain *tasapainottaa* valtioiden voimasuhteita.

Innenpolitik-näkökulma, eli sisäpolitiikan avulla valtioiden käyttäytymisen selittäminen, perustuu valtion yhteiskunnalta saamiin syötteisiin. Sen etuna on mahdollisuus selittää erityisesti demokraattisten ja autoritääristen valtioiden toiminnan eroja, joita ei pitäisi olla materiaalsen potentiaalin perusteella. Sisäpolitiikkaan keskittyvä teoria ei kuitenkaan onnistu selittämään hyvin samanlaisten poliittisten järjestelmien toisistaan eroavaa toimintaa.

Suhteellinen valta materiaalsien resurssien kautta on uusklassiselle realismille yhä keskeinen, mutta teoria problematisoi sen vaikutuksen, jota pidetään vain epäsuorana, eri muuttujien läpi suodattuneena. Teoria on siis samalla yhdistelmä strukturaalisten ja konstruktivistien teorioiden

näkemyksiä (Rose, 1998, ss. 152-153), jossa Waltzin kolmen kuvan (*images*)⁶ teorian, toinen (sisäpolitiikka) ja kolmas (järjestelmä) kuva yhdistetään näiden välisellä, konstruoitujen intressien keskinäisriippuvuudella. Sen epistemologia muodostuu determinististen, systeemisten rajoitteiden yhdistämisestä yksittäisten, valtioita alempien toimijoiden kanssa.

Ontologiassaan uusklassinen realismi kuitenkin kieltää – Waltzin kuvista poiketen – objektiivisesti annetut systeemiset rajoitteet, ja käsittelee valtioiden välistä anarkiaa sellaisena, joksi valtiot ovat itse sen luoneet (ks. (Wendt, 1992)). Eri muuttujien suhteet tapahtumiin ovat uusklassisen realismin mukaan epäsuoria, eikä niiden tuloksia voi jäljittää yksittäisillä osilla, mikä sääntönä pitäisi myös valtioiden itsensä toimintaan, kun niihin vaikuttavat sekä systeemiset että sisäpoliittiset muuttujat. Kausaalisuhteet ovat siis tästä näkökulmasta usein liian monimutkaisia, jotta vain niiden osiin perustuvilla teorioilla voitaisiin selittää tapahtumaa uskottavasti.

Lukuisten politiikkaan vaikuttavien tekijöiden vuoksi teoria tunnustaa myös valtiottomien, kansainvälisten toimijoiden olemassaolon ja merkityksen. Se kuitenkin painottaa erityisesti suurten valtioiden ylivoimaista poliittista roolia, jonka apua valtiottomat toimijat tarvitsevat saavuttaakseen mitään merkittävää (Lobell;Ripsman;& Taliaferro, 2016, s. 35). Näiden vaikutuksia on mahdollista käsitellä osana valtiollisen toimijan epäsuorasti tuottamia ärsykeitä.

Rose huomauttaa, miten jo Thukydideseen peloponnesolaissotien kuvauksessa Ateenan vallan kasvu systeemisenä signaalina sai Spartan ja sen liittolaiset toimimaan siten, miten nämä signaalit oli tulkittu eri *polisten* yksittäisten, sisäpoliittisten muuttujien kautta (Rose, 1998, s. 154). Teorian voisi siis väittää kuvaavan jotain perustavanlaatuisempaa sosiaalisten ryhmien käytöksessä klassisen realismin tavoin, eikä vain nykyisen westfalenilaisen järjestelmän toimintaa. Näin teoriaa voi pitää varteenotettavana työkaluna myös nyt uudenlaisessa murroksessa olevan järjestelmän toimijoiden tutkimisessa. Yhdysvaltalaisen strategian muutoksesta sen pitäisi samalla kertoa perinteisiä teorioita tarkemmin, mitkä muut kuin esimerkiksi valkoisen talon strategiaraportissa mainitut ulkoiset tekijät muovaavat Yhdysvaltojen ulkopoliittikkaa.

⁶ Waltzin kuvat perustuivat ajatukseen toisistaan eristetyistä ulkopoliittikan analyysitasoista, joista ensimmäinen keskittyy yksilöiden poikkeukselliseen asemaan vaikuttaa valtion ulkopoliittikkaan, kun taas toinen kuva käsittelee sisäpoliittisten intressien vaikutusta. Waltz itse keskittyi kolmanteen analyysitasoon, valtioiden väliseen konfliktiin ja niiden väliseen anarkiaan, joita hän piti perustavanlaatuisempina logiikkana kuin ensimmäisen tason yksittäisiä henkilöitä tai toisen tason, tietyn valtion sisäpolitiikan toimintaa (Waltz K. N., 2001, ss. 228-238).

2.2.1 Kansainvälisen politiikan analyysitasot

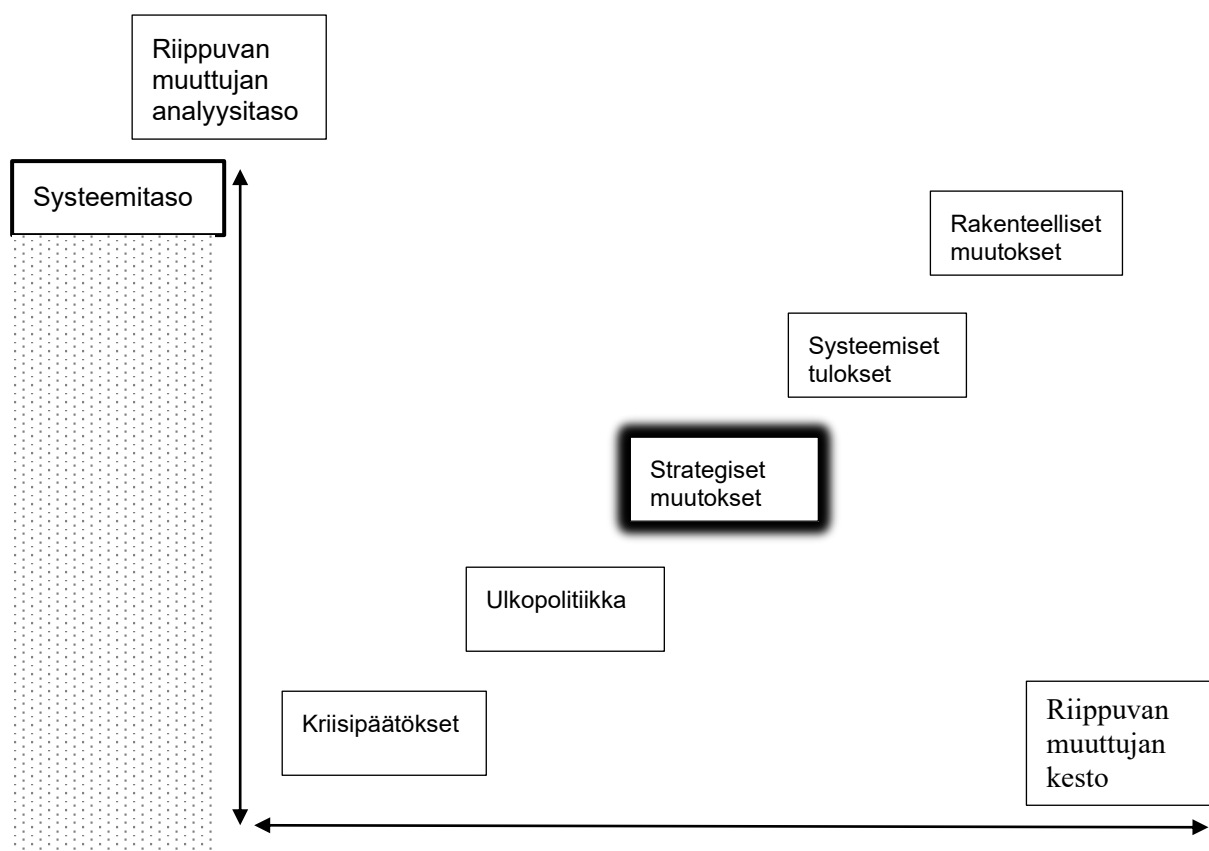
Myös uusklassinen realismi on jakautunut useaksi eri koulukunnaksi, joissa painotetaan erilaisia selittäviä muuttujia, ja myös eri mittakaavassa ilmenevien kansainvälisten politiikan ilmiöiden selittämismahdollisuuksia. Norrin M. Rippsman, Jeffrey W. Taliaferro ja Steven E. Lobell (2016) kirjassaan *Neoclassical Realist Theory of International Politics* kehittävät teoriaa entistä selitysvoimaisempaan suuntaan pyrkimällä esittämään systemaattisempia muuttujia sekä yksilön että systeemin tasolla. Uusklassisen realismin teoreetikkoja on monesti syytetty selittävien muuttujien valinnan *ad hoc*-luonteesta, joten Lobell ym. pyrkivät yhdenmukaistamaan tätä ottamalla esiin tekijöitä historiallisista asiayhteyksistä sekä poikkiteoreettisesta tutkimuksesta. Näin he vastaavat myös kritiikkiin, jota rakenteelliset oletukset ovat saaneet, ja jakavat uusklassisen realismin teorial selittämisvoimansa mukaan kolmeen eri tyyppiin – kunkin politiikan (*policy*) tuotoksen analyysitason mukaan. Olen kuvassa 1 selventänyt, miten Lobell ym. määrittelevät uusklassisen realismin selittämän politiikan tuotoksen sekä siten teoriatyypin analyysitasot ja aikaulottuvuudet. Kuvasta käy siis ilmi vain politiikan tuotoksen ja analyysin mittakaava (*explanatory scope*).

Ensimmäinen tyyppi keskittyy selittämään ulkopoliittikan anomaliaita, joista esimerkiksi Randall Schwellerin (2010) alitasapainotuksen teoria on tunnettu. Siinä valtio reagoi systeemistä ärsykeisiin poikkeavalla tavalla, jotka vaikuttavat epärationaalisilta ja sitä kautta tasapainotuksen alimitoitukselta. Tämän tyypin teoreetikoiden mukaan tasapainotus on melko automaattista toimintaa, ja pitävät asianmukaisessa, yleensä tapahtuvan tasapainottamisen analysoimisessa rakenteellisen realismin oletuksia riittävinä (Lobell ym., 2016, s. 28). Tyypin kaksi uusklassisen realismin koulukunnan teorial pitävät teoriaa soveltuvana selittämään laajempia ulkopoliittikan ja strategian muutoksia. Systeemin ärsykkeet tarjoavat pääasiassa monitulkintaisia vaihtoehtoja politiikkamuutoksiin, jolloin valtioiden sisäiset tekijät ovat ratkaisevassa asemassa (Ibid., ss. 29-30).

Koska tässä tutkimuksessa kyse on Yhdysvaltojen laajemman strategian muutoksesta perinteiseen voimapolitiikkaan, voi olla perusteltua hyödyntää pääasiassa teoriatyypille kaksi olennaisia muuttujia aineiston tulkitsemisessa. On toki huomattava, että Yhdysvaltojen polkuriipuvainen politiikka on jatkoa yksittäisille ratkaisuille, joita voi pitää ulkopoliittikan anomaliaina. Tästä esimerkkinä voisi olla vuoden 2017 Trumpin ero *Trans-Pacific Partnership* -sopimuksesta (TPP), mikä voi olla selitettävissä sisäpoliittisilla voimilla – eikä vain presidentin omalla protektionistisella ajatusmaailmalla –, jotka kumpusivat kotimaisen

teollisuuden ja kansalaisyhteiskunnan vaatimuksista systeemisistä ärsyksiä vastaan. TPP kuitenkin oli Tyynenmeren alueen työkalu Yhdysvalloille luoda sen johtama alueellinen, vapaata, mutta reguloitua kauppaa painottava talousregiimi (ks. luku 3.2.).

Lobellin ym. muotoilevat kolmannen tyypin, jonka tavoitteena on selittää kansainvälistä politiikkaa laaja-alaisesti yksilötasosta aina järjestelmän rakenteellisiin muutoksiin saakka. Laajalla analyysitasovaihtelulla toimiakseen he väittävät määrittelevänsä selittävät tekijät muita kyseisen koulukunnan teorioita systemaattisemmin (2016, ss. 81-82). Tämän ”kaiken teorian” muuttujat soveltuvat myös alemmilla analyysitasoille, minkä vuoksi sen koko tarjontaa on mielekästä hyödyntää tässä tutkimuksessa. Poliittikan yksittäiset tuotokset voivat vaikuttaa enemmän tai vähemmän epäsuorasti kausaali-etuilla ylempään analyysitasoon sisältöön, mikä vastaa staattisuuden kritiikkiin, jota rakenteellinen realismi on muilta systeemitieteilöiltä saanut (Ibid., ss. 86-88). Tällöin jokainen muuttuja voi olla tälle tutkimukselle arvokas, joskin selvät priorisoitavat elementit asettuvat tutkimusasetelman mukaisesti.

Kuva 1

Riippuvan muuttujan eli politiikan tuotoksen laajuus ja sijoittuminen tutkimusasetelmassa.

Kolmas tyyppi kattaisi koko kansainvälisen järjestelmän, kun taas kaksi muuta soveltuisivat spesifisemmin järjestelmän alemmille analyysitasoille. Kuvan 1 tummennettu laatikko strategisista muutoksista kuvaa oletetusti tutkimuksen keskeisintä analyysitasoa. Strategiset muutokset asettuvat tasolle, jossa niiden analysointiin soveltuvat sekä tyypin kaksi että tyypin kolme teorioiden metodologiset työkalut. Yhdysvaltojen ulkopoliittikka ja tämän johto ovat perusteltavasti hyvin riippuvaisia presidentin kaltaisen yksittäisen henkilön ominaisuuksista ja päätöksistä, minkä vuoksi myös tyypin 1 teorioiden oletuksia on mielekästä käyttää tässä tutkimuksessa (ks. luvut 2.2.2. ja 5.2). Koska tutkimuksessa on kuitenkin kyse vain yhden – joskin vaikutusvaltaisen – valtion ulkopoliittisesta strategiasta, ei tyypin kolmen huomioimia, ulkopoliittikan tuottamia kansainvälisen politiikan, systeemin ja sen rakenteen⁷ muutoksia voi välttämättä huomioida kokonaisvaltaisesti. Tarkempi ja laajempi analyysi tarkoittaisi tässä tapauksessa spekulatiivisia ennustuksia laajoista muutoksista, jotka koskevat myös muiden valtioiden sisäpolitiikan muuttujia ja toimintaa järjestelmässä. Poliittikan tuotoksen ja siihen vaikuttavien muuttujien roolia avaan enemmän seuraavassa luvussa, jossa käyn läpi käyttämäni teorian muuttujia ja näiden roolia analyysissa.

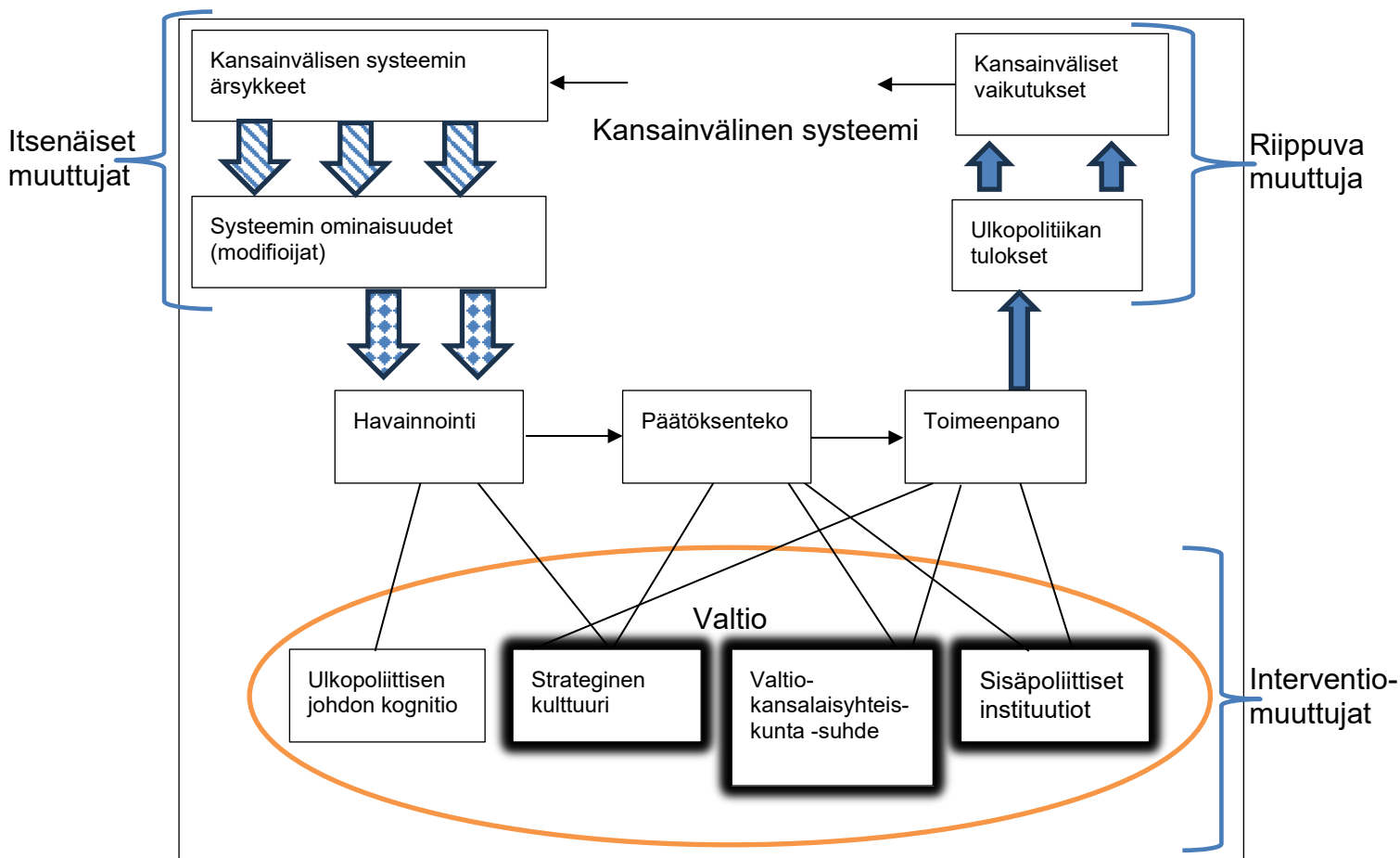
2.2.2 Ulkopoliittikan selittäminen kolmella muuttujatyypillä

Lobell ym. (2016) jakavat kansainvälisiä suhteita selittävät tapahtumat kolmeen muuttujaryhmään: riippuviin muuttujiin, itsenäisiin muuttujiin ja ns. interventiomuuttujiin (*intervening variable*). Havainnollistan näiden keskinäisesti riippuvat, kehämäisesti toistuvat suhteet laajemmin kuvassa 2. Teorian konstruktivistiset oletukset tulevat esiin subjektiivisten suhteiden suodattuessa sosiaalisesti rakentuneiden suodattimien lävitse, jotka taas määrittyvät subjektien toiminnasta. Olen tummentanut mustalla ne sisäpoliittiset osa-alueet, jotka ovat analyysini kannalta mallin oletusten mukaan kaikkein merkittävimmät eli strategian muutoksiin vaikuttavat.

Teorian epistemologia tarjoaa Lobellin ym. (2016, ss. 106-108) mukaan mahdollisuuden vain tulkintaan ns. pehmeällä positivismilla, jonka perusteella voidaan muodostaa yleistettäviä ”lakeja” toimijoiden tapauskohtaisesta käytöksestä. Tämä tarkoittaa positivismiin tapaa testata

⁷ Systeeminen lopputulos kuvaa tässä useamman valtion toiminnan muutosta. Systeemin rakenteessa on taas kyse valtioiden toimintalogiikan määreistä, jotka kehittyvät tässä teoriassa hyvin hitaasti (Lobell; Ripsman; & Taliaferro, 2016, ss. 1-2). Teorian rakenteelliset *modifioijat* eivät varsinaisesti muuta systeemin toimintaa kuin rajoitetusti esim. maantieteellisesti – edes ydinaseiden kohdalla (Miller, When Opponents Cooperate: Great Power Conflict and Collaboration, 2002).

teoriaa post-positivismiin oletuksien, mutta mahdollisimman systemaattisesti. On myös mahdollista, että tapauksen kannalta hedelmällisemmät ominaisuudet ovat joitain muita mallin osia, mikä taas kyseenalaistaa joko teorian oletukset tai tutkimuksen tapauksen määrittämisen strategiseksi muutokseksi.

Kuva 2

Lobellin ym. (2016) kansainvälisten suhteiden teoria kokonaisuudessaan kausaalisuhteineen tämän tutkimuksen lähtökohtaisten oletusten perusteella kuvattuna.

Riippuva muuttuja on aikaisemmassa alaluvussa mainittu politiikan tuotos, eli tapahtuma, tai tapahtumasarja, jonka Lobell ym. määrittävät kuuluvaksi viiteen mahdolliseen eri tasoon sen mukaan, miten pitkäaikaisia vaikutuksia muuttujalla on, ja miten laajasti sen vaikutuksia tulee analysoida (ks. kuva 1.). Itsenäiset tai riippumattomat muuttujat näyttäytyvät valtioille systeemisinä ärsykeinä. Interventionmuuttujat taas ovat näiden ärsykkeiden poliittiseen käsittelyyn puuttuvia sisäpoliittisia tekijöitä. Käyn seuraavaksi nämä kokonaisvaltaisemmin läpi, jotta niiden käyttö analyysissä olisi mahdollisimman selkeää.

Itsenäisiin muuttujiin kuuluvat sekä rakenteellisen realismin systeemiset oletukset että ns. rakenteelliset modifioijat (*structural modifiers*). Modifioijat eivät itsessään ole rakenteellisia, mutta vaikuttavat systeemin tasolla systeemin ärsykkeisiin. Ne muistuttavat systeemiteoreetikko Barry Buzanin (1993) interaktiokapasiteetti-konseptia, jossa jaetut normit ja jatkuva, levittyvä teknologian kehitys määrittävät, millainen kansainvälinen interaktio on mahdollista. Erotten Buzanista, uusklassisen realismin oletuksissa nämä muuttujat ovat materiaalisperusteisia ja vaikuttavat eri toimijoihin hyvin epätasaisesti riippuen esimerkiksi näiden maantieteellisestä sijainnista ja materiaalisista kyvyistä (Lobell ym., 2016, ss. 39-40). Tämä taas puoltaa tutkimusasetelman maantieteellistä rajausta vain Tyynenmeren alueeseen.

Modifioijat jakautuvat järjestelmän (1) napaisuuteen, (2) signaalien selvyyteen ja (3) strategisen ympäristön luonteeseen. Napaisuus määräytyy kansainvälisen systeemin voimajakauman mukaan ideaalityyppeihin: moni- kaksi- ja yksinapaisiin järjestelmiin. Signaalien selvyys jakautuu: (A) miten hyvin uhat ja mahdollisuudet erottuvat; (B) mikä näiden aikaikkuna on; ja (C) miten hyödyllisenä politiikkavaihtoehto näyttäytyy. Strateginen ympäristö taas määrittyy uhkien kiireellisyydellä, missä pitkään harkittavissa oleviin vaihtoehtoihin on mahdollista allokoida enemmän resursseja. (Lobell ym., ss. 38-52)

Yksilötason *interventiomuuttujilla* – eli tapauskohtaisesti valikoituvilla sisäpoliittisilla vaikutuksilla – on teoriaperinteessä yleensä ollut ongelmana niiden *ad hoc*-luonne, mitä Lobell ym. pyrkivät määrittelyllään korjaamaan. He esittävät niille neljä tyyppiä, jotka vaikuttavat poliittisen prosessin eri vaiheisiin, mutta myös reagoivat eri tavoin tietyn tyyppisten, itsenäisten muuttujien ärsykkeisiin; (1) johtajien kognitio (oma vapaa suomennos termistä *leader images*), (2) strateginen kulttuuri, (3) valtion ja yhteiskunnan välinen suhde, ja (4) sisäpoliittiset instituutiot. Itse interventioprosessi jakautuu käsityksen muodostamiseen, päätöstentekoon ja politiikan implementointiin. Tutkimusasetelmassa strategian muutosta havainnoidessa pääpaino on oletetusti implementointiin ja päätöksenteon prosesseihin vaikuttavissa muuttujissa, sillä havainnointiin pääasiassa yhdistettävät ulkopoliittisen johdon kognitiot liittyvät strategisia muutoksia lyhytaikaisempaan politiikkaan. Toki on huomioitava näiden vaiheiden asettuminen jokseenkin limittäin ja niissä ilmenevät epäsuorat vaikutukset, joita tulen käyttämään analyysissä, ja jotka saattavat myös korostua tutkimuksen tapauksessa.

Johdon kognitio ja strateginen kulttuuri ovat herkempiä vaikuttamaan ärsykkeiden havainnointiin, kun taas valtio-yhteiskunta -suhde ja sisäpoliittiset instituutiot vaikuttavat pääasiassa päätöksentekoon ja politiikan toimeenpanoon. Johtajan kognitiolla tarkoitetaan

ulkopoliittisen johdon – toimeenpanoelinten, presidentin, pääministerin tai diktaattorin – kognitiivisia suodattimia kansainvälisen systeemin ärsykeitä kuten tapahtumia ja informaatiota havainnoidessa. (Lobell ym., 2016, ss. 61-66.) Strategian muutoksen tarkkailuun tässä tutkimuksessa muuttujan käyttö – mallista ehkä poiketen – voi olla erittäin hedelmällistä. Erilaisten johtajien – etupäässä Barack Obaman, Donald Trumpin ja Joe Bidenin – roolien tarkastelu ja vertailu voivat paljastaa jotain perustavan laatuista presidenttikausien aikaisissa politiikkasuunnista.

Toinen muuttuja, strateginen kulttuuri, vaikuttaa suoraan ulkopoliittisen johdon mahdollisuuksiin toimia. Valtio havainnoi ja adaptoituu systeemiseen ja rakenteellisiin muutoksiin sen rakenteellisen potentiaalin mukaisesti, jota kuitenkin rajoittavat sen omat uskomukset, normit ja oletukset. Valtion demokraattisuus on tässä muuttujassa ehkä merkittävä tekijä. (Lobell ym., 2016, ss. 66-70.) Demokratioiden välisistä ominaisuuksista tunnetuin lienee liberaalin paradigman demokraattinen rauha, jonka mukaan demokratiat eivät todennäköisesti sodi keskenään, ja tämä on pitänyt melko tarkkaan paikkansa viimeiset 200 vuotta (ks. esim. (Russett;Antholis;Ember;Ember;& & Maoz, 1993)). Demokratioissa poliittiselle johdolle sekä eliitin että suuren yleisön tuki on tärkeää – ainakin tietyissä määrin – , jolloin realismille tyypillinen laskelmoiva politiikka joutuu ottamaan lisätekiäjä huomioon. Autoritääriset johtajat taas tarvitsevat hyvin erilaisen tuen politiikalleen, jolloin esimerkiksi Stalinin Neuvostoliiton kaltaisen, brutaalin, laskelmoivan toimijan realismi sai huomattavasti vapaammat kädet.⁸

Kolmannessa muuttujassa eli valtion ja yhteiskunnan suhteessa on kyse valtionhallinnon keskeisten instituutioiden ja monipuolisen sosiaalisten ryhmittymien yhteisymmärryksestä. Teemat kuten poliittinen ja sosiaalinen koheesio, ulkopoliittikan suunnan kannatus ja yhtenevät turvallisuustavoitteet ratkaisevat keskeisten hallintoon kohdistuvien paineiden suuruuden, joka samalla määrittää poliittisten instituutioiden autonomisen toiminnan mahdollisuuden (Lobell ym., 2016, ss. 70-72).

Strategisen kulttuurin tavoin valtion hallintomuoto vaikuttaa instituutioiden autonomiaan ja mahdollisuuksiin toimia. Autoritääriseen hallintoon taas ei kohdistu yhtä vapaasti poliittista

⁸ Realismin perinteessä valtiojohtajien diplomaatiasta on kirjoittanut erityisesti Henry Kissinger (1994) kirjassaan *Diplomacy*, jossa hän nosti Stalinin Bismarckin ja Metternichin rinnalle realistin arkkityyppinä, josta myös Mao Zedong otti mallia luodessaan suhteet Yhdysvaltojen kanssa.

painetta, jolla tosin ei ole samanlaista mahdollisuutta näyttäytyä kuin demokratioissa⁹. Demokratia varmistaa järjestelmän tietyn legitimitetin, johon epädemokratiat eivät voi turvautua. Erityisen ongelmallista suhteesta tulee, jos jokin keskeisistä instituutioista on jonkun sosioekonomisen intressiryhmän, talouden sektorin tai muun ryhmittymän hallinnassa (Lobell ym., 2016, s. 72). Pirstaloitunut yhteiskunta vaarantaa politiikanteon, mikä voi johtaa epäonnistuneeseen tai alimitoitettuun reaktioon esim. kriisitilanteessa – Randall Schwelleriä (2010) mukaillen, alitasapainottamiseen.

Neljänneksi interventiomuuttujaksi Lobell ym. (2016) nimeävät sisäpoliittiset instituutiot. Jälleen erityisasemassa ovat demokratiat, joilla luontaiset institutionaaliset rajoitteet syntyvät demokraattisen hallinnon mahdollistavista instituutioista ja vallan jakautumisesta. Tämä tarkoittaa siis mahdollisia demokraattisten valtioiden poliittisten järjestelmien variaatioita. Yhdysvaltojen tapauksessa on otettava huomioon kaksipuoluejärjestelmä, pluralistinen äänestystapa, voimakas toimeenpanovalta ja toimeenpanovallan kasvanut vapaus lainsäädäntövallasta ja byrokratiasta (ks. esim. (Marshall, 2008; Patterson, 1976)), vahva vallan jakautuminen ja sen *checks and balances*-periaate. Lisäksi Lobell ym. (2016, s. 77) mainitsevat kirjoittamattomat säännöt, joita tämän tutkimuksen tapauksessa voi etsiä esimerkiksi oletettava Yhdysvaltojen molempien puolueiden yleistä kunnioitusta nauttivasta Kiina-politiikasta.

Itsenäinen muuttuja ja interventiomuuttuja muodostavat siis syötteen politiikan prosessille, jonka tulos eli riippuva muuttuja vaikuttaa valtion ulkopuolella olevaan järjestelmään, mutta myös valtioon itseensä ja tämän sisäpolitiikkaan. Tämä häivyttää ulkopoliitiikan ja kansainvälisen politiikan rajaa, mikä mahdollistaa politiikan vaikutusten havainnoinnin usealla eri kansainvälisen järjestelmän analyysitasolla (Lobell ym., 2016, ss. 80-84).

On selvää, että mahdollinen muutos Yhdysvaltojen Tyynenmeren strategian muodoissa on monen vuoden mittainen prosessi. Muutosten sisällön ja niiden laajuuksien kategorisointi on kausaalisuhteet huomioiden haastavaa. Oletuksena on, että vuosien mittaisella kehitysprosessilla voi olla voimakkaita vaikutuksia kansainväliseen systeemiin, mutta myös lyhyemmän ajan poliittisiin päätöksiin, joista suuret politiikan linjat myös koostuvat. Tällöin havainnointijoukko koostuu sekä historiallisista ilmiöistä, poliittisista päätöksistä että yhä

⁹ Tämä paine on muutenkin hyvin erilaista, kun autoritäärisissä hallinnoissa johtaja on alituudessa vaarassa, kun poliittisen eliitin jäsenet kamppailevat jatkuvasti vallasta. ks. esim. (Gandhi, 2007)

keskeneräisistä toimista. Ne kaikki vaikuttavat muiden analyysitasojen kohteisiin kehämäisesti. Voidaan puhua siis jatkuvasta syklistä, joka kuvasta 2 tulee ilmi.

2.3 Valta tavoitteena ja välineenä

Seuraavaksi selvennän, mitä tutkimusasetelmassa tarkoitetaan tavoitteilla, joihin hegemoni ja tämän kilpailija(t) pyrkivät, ja miten tarkastella niitä uusklassisen realismin keinoin. Tämän on tarkoitus avata logiikkaa mallin toimijoiden takana. Kaikki perustuu ihmisluontoon, jolla on tendenssejä luoda vallanhavitteluun motivoivia, jatkuvasti kehittyviä konstruktioita niin mikro- (ihmisten kesken) kuin makrotasolla (valtioiden kesken).

Avaan ensiksi vallan käsitettä, josta pääsen vallan kerryttämisen ja realisoimisen toimintalogiikkaan. Valta mahdollisuutena saada *toinen* toimimaan subjektin tahdon mukaisesti ei välttämättä olekaan materiaperusteinen vaan tämän tutkimuksen näkökulmasta rakennettujen fiktioiden määrittämää, joka toimintana itsessään on realismia mukaillen materiaan perustuvaa, toiminnan itsensä taas konstruoidessa fiktiivisiä identiteettejä ja tarpeita. Tässä apuna käytän tulkintoja vallan muodoista ja käsityksiä myös muiden teoriakoulukuntien näkökulmista.

Kansainvälisessä politiikassa valta on yksi keskeisimmistä konsepteissa valtioiden toiminnassa. Nykyaikaisten realismin teorioiden koulukunnissa klassisella, rakenteellisella ja uusklassisella realismilla on eri käsityksiä, miten valta tarkalleen tulisi määritellä ja mitata. Hans Morgenthau (1997) mukaan valta on ihmisluonnon lisäksi toinen klassisen realismin periaate, joka on materiaalista politiikkaa –motiiveista ja ideologiasta irrallisena. Ainoana normatiivisena oletuksena säilyy konstruktio teoreettisesta mallista rationaalisesta politiikasta, jonka poikkeuksia perinteinen realismi ei pysty selittämään.

Kenneth Waltz tuo rakenteelliseen realismiin potentiaalisten kykyjen muodostaman valtioiden materiaalsen vallan määritelmän, johon sisältyvät sekä taloudelliset että sotilaalliset voimavarat (Dunne & Schmidt, 2007). Rakenteellisessa realismissa tehdään periaatteessa oletus materiaalisesta ja immateriaalisesta, missä immateriaalinen määritellään materiaan pohjautuvaksi, empiirisesti tarkasteltaviksi faktaksi (Bilgin & Berivan, 2008, ss. 7-8). Tämän perusteella myös pehmeää valtaa voisi pitää materiaalisiin edellytyksiin pohjautuvana. Varsinainen immateriaalinen konstruktio Waltzin (1979, s. 131) teoriassa koostuu poliittisen johdon kompetenssista ja yhteiskunnan vakaudesta.

Yhdistelmänä laadullisesti ja laskennallisesti määräytyviä indikaattoreita valta on kuitenkin tulkittavissa hyvin epäselvästi ja subjektiivisesti. Myös ero kovan ja pehmeän vallan välillä on hyvin häilyvä (Łoś, 2018). Kova valta on perinteisesti määritelty sotilaalliseen ja sitä usein tukevaan taloudelliseen suorituskykyyn (Lobell;Ripsman;& Taliaferro, 2016, s. 44). Vallan erilaisuus näyttäytyy politiikan analyysissä merkityksellisesti, kun valtioiden kilpailu muuttuu huomattavasti moniulotteisemmaksi, jossa kilpailun monimuotoisuuden ja -tahoisuuden ohella myös kilpailijoiden välinen yhteistoiminta voi olla mahdollista samaan aikaan. Tämä korostuu Kiinan ja Yhdysvaltojen suhteessa, jossa yhteistoimintaa ei voi valtioiden ja niitä alempien toimijoiden keskinäisriippuvuuden takia sulkea nykyisessä kansainvälisessä järjestelmässä kokonaan pois (Łoś, 2018, ss. 41-42) (ainakaan ilman sotatilaa). Vastaavasti keskinäisriippuvainen ja monimutkainen järjestelmä tarkoittaa myös mahdollista kilpailua liittolaisiksi miellettyjen tahojen kanssa, mikä on korostunut Yhdysvaltojen isolationismin kausilla.

Liberalistisen¹⁰ teoriaperinteen teoreetikko ja uusliberalismin¹¹ pioneeri Joseph Nye (1990) laati pehmeän vallan konseptin kuvaamaan vallan luonteen muutosta kansainvälisessä järjestelmässä, jossa Yhdysvallat vaikutti hänen mukaansa – väärin ymmärrettyä – heikentyvän. Moninapaistuvassa maailmassa, jossa valtioiden suhteelliset erot materiaalisessa potentiaalissa ovat kaventuneet, on pehmeä valta välttämätön työkalu valtioiden yhteistyön takaamisessa. Pehmeä valta on ensi sijassa mahdollisuus saada muut toimimaan subjektin tahdon mukaan ilman pakkokeinoja tai materiaalista korvausta (Nye, 1990).

Uusklassisen realismin näkökulmasta vallan allokoituminen politiikkaan tapahtuu yksittäisiksi toimijoiksi pelkistettyjen intressiryhmien reagoinnista systeemiin ärsykkeisiin, jolloin vallan kerryttäminen on riippuvainen valtion sisäisistä valinnoista, eikä samanlaisiksi oletettujen yksilöiden toimintalogiikasta (Rose, 1998). Vallan realisoimisessa – myös materiaalisesta potentiaalista – tulevat esiin historialliset valtarakennelmat, joiden perusteella valtion materiaalisesta potentiaalista ei myöskään tarvitse välttämättä olla hegemonisia valtioita haastavan

¹⁰ Kansainvälisten suhteiden liberalismi perustuu oletukseen valtioiden yhteistyökyyvystä valtioiden yhteisten organisaatioiden avulla. Sen mukaan kansainvälinen, kaikkia hyödyttävä kauppa sekä yhteiset normit ja säädökset ylläpitäisivät tätä järjestelmää ja suitsisivat realismiin perustuvia, itsekeskeisiä laskelmoivia oletuksia ja pelkoja. (Oxford, 2019) Paradigmansa liberalismi oli voimissaan maailmansotien välisellä ajalla, mutta Kansainliiton osoittauduttua epäonnistuneeksi, jäi se esimerkiksi Morgenthau (1997) ajaman klassisen realismin taakse.

¹¹ Uusliberalismi on Joseph S. Nyen ja Robert O. Keohanen (2001, ss. 4-14) popularisoima liberalismiin moderni koulukunta, jonka perustana on uusien teknologioiden, instituutioiden ja sopimusten mahdollistama, ennennäkemättömästi keskinäisriippuvaistunut järjestelmä, jossa valtioiden yhteistoiminta on yhä tuottoisampaa ja aseellinen konflikti suuremman kynnyksen takana. Tässä talouden lisäksi myös ideat ja normit levittäytyvät keskinäisriippuvaisesti, mikä mahdollistaisi teorian näkökulmasta myös eri valtioiden kansalaisten yhdyntymisen.

luokkaa ollakseen merkittävä toimija kansainvälisessä järjestelmässä. On huomattavaa, miten esimerkiksi jo kauan sitten hiipunut hegemoni, Iso-Britannia on kunnostautunut pehmeän vallan tuottajana yli satavuotisen kovan valtansa syöksykierteen aikana, ja arvioitu olevan pehmeässä vallassa vain Yhdysvaltojen takana (Brand Finance, 2023). Iso-Britannian tapauksessa on ehkä etuna rakenteellisen realismin näkökulmasta historiallisesti kehittyneen, materiaalsen vallan perusta pehmeän vallan kasvulle ja ylläpidolle.

Rakenteellisen realismin näkökulmasta on siis outoa, että materiaalisista edellytyksistään huolimatta maailman toiseksi suurin talous Kiina ei ilmeisesti ole pystynyt kasvattamaan pehmeää valtaansa samalla lailla kuin Yhdysvallat tai edes Iso-Britannia (Pew Research Center, 2023b). Tätä selittää uusklassisen realismin kanssa yhtenevä näkökulma, että autoritäärisemmille valtioille pehmeän vallan kasvattaminen on huomattavasti haastavampaa, koska vallan realisoimisen kontrollointi ei ole samalla tapaa mahdollista kuin kovan vallan tekijöiden. Autoritäärinen ylhäältä alas suuntautunut politiikan teko ei kykene vastaamaan yhtä nopeasti ympäröiviin ärsykkeisiin, joiden pitäisi ideaalitulanteessa tulla vapaiden subjektien eri lailla rakentuneista näkemyksistä, markkinamekaniikalla (Łoś, 2018).

Pehmeä vallan pitäisi siis olla valtioiden olemassaoloa vaarantavien uhkien tavoin turvallistaminen kohde, koska vallan eri muodot tukevat toisiaan (Wilson E. J., 2008). Siksi pehmeä valta on käännettävissä – vähintään epäsuorasti – myös materiaalisiksi kovan vallan eduiksi. On siis täysin realistista olettaa osapuolten reagoivan kilpailijansa pehmeän vallan toimiin.

Yhdysvalloilla voisikin olla tästä näkökulmasta katsottuna merkittävä etu pehmeän vallan käyttäjänä Kiinaan nähden. Voisikin siis olettaa mahdollisen kovaa valtaa suosivan, keskinäisriippuvuutta purkavan ja näin pehmeän vallan kasvualustan heikentämisen kehityssuunnan olevan Yhdysvalloille suhteellisesti epäedullisempaa Kiinaan nähden. Mikäli Yhdysvaltain strategian oletetun, aiempaa kovemman vallan painottamisen näkisi epärationalisena juuri pehmeän vallan potentiaalinen tähden, sopisi esimerkiksi Randall Schwellerin (Unanswered Threats, 2010) uusklassisen realismin alitasapainottamisen teoria selittämään muista näkökulmista kansainvälisen järjestelmän toiminnan anomaliaksi miellettyä toimintaa. Tässä on kyse valtioiden sisäisten ryhmien valtakamppailusta, jossa kilpailevat motiivit – näiden ryhmien sekä valtion roolit ja tavoitteet – kyseenalaistuvat. Pohjimmiltaan Schwellerin teoriassa – ja näin ryhmien välisen vallan realisoimisessa – on kyse ryhmien pirstaloituneisuuden asteesta.

2.3.1 Realistis-konstruktivistiset toiminnan motiivit

Uusklassisen realismin näkökulmasta sisäpoliittisia muuttujia koskevat samat lainalaisuudet valtakamppailussa kuin valtioitakin. Ne voivat käyttää valtaansa, joka voi olla kovaa tai pehmeää. Monessa suhteessa kyse on ylläpidetystä konstruktiosta, jossa esimerkiksi poliittinen instituution legitimeetti perustuu valtio-ajatuksen yhteyteen liitettyjen ja laadittujen lakien kunnioittamiseen. Materiaalista valtaa käyttävät taas esimerkiksi lobbausryhmät, joiden kova valta, esim. varallisuus, perustuu myös valtion sisäisiin, yleisesti hyväksytyihin konstruktiioihin resurssien arvosta. Näiden kaikkien konstruktioiden taustalla ovat – kuten luvun aikana on ollut esillä – materiaaliset intressit hobbeslaisen luonnontilan välttämisestä yhteiskuntasopimuksella, jonka konseptia Spinoza, Rousseau ja Kant jatkoivat yhteiskunnan perimmäisestä logiikkaa ja valtio-toimijan periaatteellista tarvetta muotoillessa (Waltz K. N., 2001, ss. 227-230). Tämä kertoo jotain usklassisen realismin perimmäisestä viiteryhmästä: se ei ole valtio tai yksilö vaan yleisesti ottaen ihmisten kollektiivit. Ongelmallisesti nämä tulkitaan usein – Waltzin (2001) tapaan vain *kuviin* – yleistettävinä ja eristettyinä sisäpoliittisina muuttujina tai valtioina.

Rakenteellisen realismin voi olettaa perustuva uusliberalismin¹² oletuksiin kasvottomasta valtiosta, jossa rationaaliset identtiset yksilöt toimivat valtaintressien mukaisesti (Bessner & Guilhot, 2015, ss. 102-106). Kun sisäpoliittiset muuttujat otetaan huomioon usklassisessa realismissa, huomataan, että niillä on erilaisia intressejä eikä aina ymmärrystä tai motiivia toimia ryhmän etujen mukaisesti. Myös se, mikä nähdään hyödyllisenä – eli hyödyn määrittely – on kamppailun alaisena.

Sisäiset ryhmittyvät siis määrittävät valtion politiikan, kun taas niiden mieltymykset ja motiivit rakentuvat jatkuvasti, jatkuvasti rakentuvien identiteettiensä mukaisesti (Sterling-Folker, 2009). Varmistaakseen olemassaolonsa yhteisössä rakentunut identiteetti ns. sääntelee ryhmien kollektiivista intressiä mukailien konstruktivismin toimintalogiikkaa. Identiteetin konstruktion logiikka toimii molempiin suuntiin, mikä mahdollistaa eri tasojen toimijoiden kommunikoinnin keskenään, jossa esimerkiksi sisäpoliittiset ryhmät voivat toimia *toisen* valtion kanssa sisäpoliittisen tason kilpailijaansa tai jopa omaa valtiotaan vastaan. Nämä intressit ovat siis

¹² Motiiveiltaan rakenteellisen realismin tapaan myös liberalismissa toimijat oletetaan identtisiksi ja rationaalisiksi logiikassa, jossa vastavuoroisuus on hyödyllistä. Käytös selittyy liberalismissa preferensseillä, jota voivat ajaa joidenkin liberalismien teorioiden hyväksymät, konstruktivistisesti määrittyneet ideat tai normit, mutta myös täysin materiaperusteinen omanedun tavoittelu (ks. esim. (Choi, 2015; Kahler, 1998). Liberalismi olettaa rationaalisen yksilön tavoittelevan taloudellisia voittoja, samalla kun käsitys universaalista, kaikkia ihmisiä yhdistävästä identiteetistä pitää nuo tavoitteet kaikkia hyödyttävinä ja rauhanomaisina.

keskinäisriippuvaisia luvun 2.2.2. Kuvan 2 mukaisesti. Valtion sisäiset ryhmät siis toimivat rationaalisten intressiensä mukaisesti, ja näiden kollektiivin voi kuvata kansalliseksi intressiksi (Sterling-Folker, 2009, s. 104).

Uusklassisen realismin analyysin ydin on pohjimmiltaan tribalistinen: kollektiivi muokkaa ja yhdistää yksilöitä ideoilla, identiteeteillä ja instituutioilla, joilla yhdistytään *joksikin* jostain *toisesta* (Lobell;Ripsman;& Taliaferro, 2009, ss. 14-35; Sterling-Folker, 2009, ss. 109-116). Valtion sisäisen kilpailun lopputulos voi siis merkittävästi edesauttaa toimintaa, joka valtioiden välisellä analyysitasolla vaikuttaisi keskinäisriippuvuutta rikkovalta tai järjestelmän tasolla epärationaaliselta.

Se, kuinka voimakasta näiden ympäristöjen anarkiaa mukaileva luonne on, määrittäyty – Waltzin järjestelmäkäsitystä mukaillen – toimijoiden ylemmän auktoriteetin materiaalisen tai sen konstruktion vahvuuden mukaan. Anarkisen kansainvälisen järjestelmän oletuksessa valtioiden välisessä toiminnassa tämä ylempi toimija – oli se sitten YK tai vastaava valtioiden välinen organisaatio – on heikko. Vastaavasti myös valtion itsensä auktoriteetti sen sisäisiin toimijoihin määrittäyty: valtio-yhteisö –konstruktion perusteella; tai miten valtion johtavat instituutiot käyttävät ja omaavat valtaa¹³. Randall Schweller (Unanswered Threats, 2010, ss. 47-56) esimerkiksi kuvaa tätä sisäpoliittisen pirstaloituneisuuden asteena eliitin konsensuksen sekä yhteiskunnallisen ja eliitin koheesion avulla.

Valtio-konstruktion heikkous voi tukea myös ajatusta vahvasta liberaalista koalitiosta, jonka identiteetti on nimenomaan universaali¹⁴. Tällöin valtio voi hylätä itsensä sisäiseen auktoriteettiin liittyvät intressit ja toimia valtioiden välisessä keskinäisriippuvuudessa, vahvistaen valtioiden välistä järjestystä. Lobellin strategista muutosta mukaillen (ks. luku 4), taloudellista nationalismia ajava sisäpoliittinen koalitio taas pyrkii vahvistamaan valtio-konstruktion auktoriteettia, mikä vastaavasti heikentää valtioiden välistä yhteistyötä ja järjestystä, ja vahvistaa kuvaa *toisesta* valtioiden välillä. Valtio ei siis välttämättä ole teorian näkökulmasta väkivallan monopolisoija, vaan instituutioista rakentuva maantieteellinen kollektiivi, joka vetoaa *väitteeseen* omasta monopolistaan (Lobell;Ripsman;& Taliaferro, 2009, ss. 24-25).

¹³ Näiden instituutioiden motiivitkin voivat toki perustua konstruoituun ajatukseen valtiosta.

¹⁴ Ei tietenkään ole myöskään poissuljettua olettaa vahvaa yhteisö-konstruktioita valtiosta tai muusta ryhmästä, jonka identiteetti nimenomaan perustuisi liberaaleihin periaatteisiin ja kosmopoliittisuuteen.

Koska teoriassa yritetään selittää valtioiden käytöstä, ei itse sisäpoliittisten ryhmien sisäistä dynamiikkaa tarvitse välttämättä analysoida aivan alimmalla mikrotasolla, vaikka sitä määrittää sama konstruktivistinen logiikka. Yksilöiden vaikutusmahdollisuudet ovat kuitenkin rajalliset, ellei esimerkiksi kyse ole tämänkin tutkimuksen teoriaan eritellystä, ulkopoliittikan johtohenkilöistä.

Kiinan ja Yhdysvaltojen tapauksissa kamppailuosapuolia on lukematon määrä, mikä pakottaa tekemään tässä tutkimuksessa rajauksen olennaisimpiin muuttujiin. Siksi on tärkeää kontekstualisoida tutkimuksen tapaus, minkä jälkeen voin ryhtyä määrittämään tämän muotoa ja etsimään sitä selittäviä tekijöitä tarkemmin. Seuraavaksi siis käsitelen, minkälaiseen tapaukseen on tarkoitus soveltaa määriteltyä teoreettista viitekehystä, ja minkälaisia itsenäisiä ja riippuvia muuttujia tapauksesta on havaittavissa.

3 Suurvaltopolitiikka Tyynellämerellä

Tämä empiriseen taustoitukseen tarkoitettu luku luo perustan analyysin itsenäiselle ja riippuvalle muuttujalle eli ulkopoliittiselle ärsykkeelle ja politiikan prosessin tuotokselle. Avaan ensiksi Yhdysvaltojen strategisia suuntaviivojen pääkohtia Tyynenmeren alueella siitä lähtien, kun Yhdysvallat on saavuttanut Tyynenmeren Aasian alueella merkittävän aseman. Kiinalla toki on huomattavasti pidempi historia alueella, mutta se ei ole Yhdysvaltoihin keskittyvän analyysin kannalta taustoituksessa olennaista¹⁵. Tuon aluksi esiin asetelman historiallisen taustan, jonka jälkeen luon kuvan Yhdysvaltojen pyrkimyksistä muodostaa talousregiimi Trumpin julistamaan kauppasotaan asti. Sen jälkeen yhdistän lukuun 3.3 katsauksen Kiinan luomista uhkakuvista ja näihin perustuneista toimista, joilla Obaman ja Trumpin hallinto pyrki vastaamaan Kiinan oletettuun haasteeseen. Samalla tuon esiin, miten Biden on jatkanut samalla laajentaen globaalin kilpailun mittakaavaa ja syventymistä.

3.1 Läsnaolon perusta

Yhdysvaltojen historia Tyynellämerellä ulottuu 1800-luvulle, jolloin se pyrki osallistumaan aktiivisesti muiden maailmanvaltojen ohella orientalistiksi miellettyjen maiden markkinoille, hyväksikäyttöön sekä myös siirtomaapolitiikkaan. Näistä tunnetuimpana toimivat muodostettu siirtomaasuhde nykyisten Filippiinien¹⁶ saarille sekä sulkeutuneen, feodaalisen Japanin pakottaminen avautumaan länsimaisille markkinoille (Office of the Historian, a; Office of the Historian, b). Voisikin siis sanoa, että nämä muodostavat perustan maan monipuoliselle lähestymistavalle alueella, missä se on pyrkinyt varmistamaan omia intressejään niin taloudellisin, kulttuurillisin kuin sotilaallisin, limittäin asettuvien keinoin.

Seuraavalla vuosisadalla Yhdysvallat saavutti aseman alueen ylivoimaisimpana valtana. Sota Japania vastaan 1941–1945 tarjosi Yhdysvalloille tilaisuuden toimia länsimaisen talousjärjestelmän vakiinnuttajana, jona se ylivoimaisena¹⁷ supervaltana johti maailmansodan

¹⁵ Aluekohtaisten historiallisten tapahtumien rooli voi korostua toki esimerkiksi – myös poliittisesti hyväksi käytetyssä – historiografiassa, historian syklisyyteen keskittyvissä teorioissa tai myös realismissa, joka usein rakentaa mallinsa historian osoittamille peruslaeille (May; Rosecrance; & Steiner, 2010, ss. 3-6; Lobell; Ripsman; & Taliaferro, 2016, ss. 1-2). Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi keskittymistä Kiinan ensimmäiseen historialliseen yhdyntymiseen Qin-dynastian alla tai Ming-dynastian valtameriherruuteen 1400-luvulla.

¹⁶ Filippiinit Yhdysvallat sai haltuunsa voitettua sodan kapinoiviin siirtomaihinsa tarrautuvaa Espanjaa vastaan, joka vakiinnutti Yhdysvaltojen läsnäolon Tyynellämerellä, mutta myös Amerikan mantereen kiistattoman herruuden (Immerwehr, 2019, ss. 65-88).

¹⁷ Taloudellisen supervaltana, ei sotilasvaltana; Neuvostoliitolla oli toisen maailmansodan päättyttyä valtaiset, ehkä yliveritset maavoimat, ja se rikkoi Yhdysvaltojen ydinasehegemonian jo vuonna 1949 (Kissinger, Diplomacy, 1994, ss. 432-461).

kohdanneen maailman jälleenrakennusta. Välien viilentyminen Neuvostoliittoon, Kommunistien voittoon päätynyt Kiinan sisällissota vuonna 1949 ja Korean sota 1950–53 loivat pohjan myös pysyvämmälle Yhdysvaltain sotilaalliselle läsnäololle alueella, missä ystävyys- ja vihollisuussuhteet määrittivät talousjärjestelmä eivätkä ihmisoikeudet tai poliittinen vapaus (Kissinger, *Diplomacy*, 1994, ss. 423-473).

Tämä koki merkittävien muutokset Kiinan ja Neuvostoliiton välien murennuttua ja Yhdysvaltojen muodostettua diplomaattisuhteet Kiinan kansantasavallan kanssa, tunnustaen sen oikeaksi Kiinaksi, Kiinan tasavallan (Taiwanin) sijaan.¹⁸ Erityisesti kylmän sodan päätyttyä Yhdysvaltain pragmaattinen markkinatalouspohjaisen talousjärjestelmän edistäminen sai rinnalleen demokratisoitumisen aallon, jossa merkittävimmin Aasian talousihmeet Taiwan ja Etelä-Korea omaksuivat vapaat, liberaalidemokratiaan pohjautuvat poliittiset järjestelmät (ks. esim. (Tien & Shiau, 1992; Katsiaficas, 2012)).

Merkittävimpänä muutoksena alueella sodanjälkeisen Japanin talousihmeen hiivuttua oli kuitenkin Kiinan kansantasavallan valtava talouskasvu sen vapautettua taloudellisen järjestelmänsä. Muutos on ollut vuosikymmenien mittainen, ja eroten entisestä Neuvostoliitosta Kiina ei vapauttanut poliittista järjestelmänsä. Tämän ja todennäköisesti ennemmin vähittäisten talousreformien ansiosta ei Kiinassa päässyt tapahtumaan Venäjän kaltaista tehottoman kleptokratian syntyä (Hoover Institute, 2009). Nyt kun Venäjä on palannut selkeästi autoritäärien leiriin, on se vain toisen luokan kilpailija Yhdysvalloille, ja Kiinasta on tullut Yhdysvaltojen hegemonian merkittävin haastaja niin ideologisesti kuin taloudellisestikin (the White House, 2022a).

3.2 Liberaali regiimi

Yhdysvaltain suhde alueeseen muuttui oleellisesti 1970-luvulla, kun se alkoi käyttää hyväksi Neuvostoliiton ja Kiinan huonoja välejä ja havahtui omien liittolaistensa vapaamatkustajan rooleihin¹⁹. Kansainvälinen järjestelmä koki merkittäviä muutoksia, ja 1970-luvun lopulla

¹⁸ Neuvottelut Henry Kissingerin ja Zhou Enlain välillä sekä siitä seurannut Presidentti Richard Nixonin ja Mao Zedongin tapaaminen muodostivat Yhdysvaltain *kolmiostrategian* ytimen, jossa Yhdysvaltojen hegemoniaa pyrittiin vahvistamaan pitämällä Neuvostoliitto ja Kiina Yhdysvalloille yhteistyömielisinä, joskin toisiaan heikentävinä. (Kissinger, *Diplomacy*, 1994, ss. 723-732) Taiwanin asema muuttui ratkaisevasti 1979, jolloin Kiina otti sen aseman Yhdysvaltojen tunnustamana, *yhden Kiinan politiikan* subjektina.

¹⁹ Erityisesti Saksa ja Japani olivat nousseet merkittäviksi globaaleiksi taloudellisesti kilpailijoiksi nopean jälleenrakennuksen aikana, mikä oli merkittävä syy Yhdysvalloille lopettaa Bretton Woods-järjestelmä ja dollarin

Kiinasta oli tullut potentiaalinen kumppani. Kaksikymmentä vuotta myöhemmin Presidentti William ”Bill” J. Clinton normalisoi maiden kauppasuhteet, mikä loi pohjaa Kiinalle Maailman kauppajärjestön (WTO) jäsenyydelle (The United States Congress, 2000).

Presidentti Obaman kaudella käynnistetty strateginen suunnanmuutos, *Pivot to Asia* –hanke (the White house President Barack Obama, 2011) edusti Yhdysvaltojen strategian suunnan varmistumista talouden ja pehmeiden vallan keinojen ensisijaisuuteen Tyynenmeren politiikassa (Biegon, 2020). On hyvin kuvaavaa, miten Yhdysvaltojen vuoden 2015 NSS-raportissa Kiina toivotettiin tervetulleeksi rauhanomaisena ja vakaana valtana (the White House, 2015, s. 24). Varsinaisena antagonismina Tyynellämerellä saattoi Obaman kaudella pitää enää suhdetta Pohjois-Koreaan.

Liberaali strategia saavutti huippunsa *Trans-Pacific Partnership* -kauppasopimuksen (TPP) allekirjoittamisen yhteydessä. Sopimus olisi tarkoittanut Yhdysvaltojen sanelemaa kauppapolitiikan periaatteita koko Tyynenmeren alueella aikaisempia kauppasopimuksia huomattavasti laajemmilla ja syvemmälle ulottuvilla tavoitteilla (Elms, 2016, ss. 35-36). Näihin kuului kotimaisten sektorien avaamista maailmanmarkkinoille ja yhdenmukaisia, arvoliberaaleja periaatteita luonnonsuojelusta ihmisoikeuksiin. Yksi olennaisimmista ominaisuuksista kytkeytyi tavoitteisiin halata Kiinan autoritäärinen järjestelmä kuoliaaksi sopimuksen liberaalien periaatteiden avulla. Talousyhteistyöstä oli tarkoitus tulla niin merkittävää, että Kiina jäisi merkittävään taloudelliseen alakynteen, mikäli se ei taipuisi sopimuksen vapaata kauppaa ja vapaata yhteiskuntajärjestelmää tukeviin vaatimuksiin (Park S. C., 2017, ss. 142-144).

Hanke kohtasi kuitenkin suurta sisäpoliittista vastustusta Yhdysvalloissa niin demokraattipuolueen kuin republikaanipuolueen keskuudessa. Globalisaatio oli edennyt ehkä liian nopeasti. TPP koki vuonna 2017 lopullisen kuoliniskunsa presidentti Donald Trumpin käsissä, jotka mukailivat republikaanien protektionistisen siiven intressejä. (Park & Stangarone, 2019, ss. 9-12) Trumpin protektionistiseen politiikkaan monitahoinen kauppakumppanuus ei ollut vaihtoehto, vaan Yhdysvaltojen tuli solmia kahdenkeskisiä sopimuksia sen kumppaneiden kanssa. Kiinan eristäminen monitahoisella vapaalla kaupalla vaihtui Yhdysvaltojen aloittamaksi kauppasodaksi tariffijulistuksilla vuonna 2018 (The New York Times, 2018).

kultasidonta vuonna 1971. Tyynellämerellä 1970-luvun muutos koettiin Japanissa ns. Nixonin-kaksoisshokkina (ニクソンショック), jonka taloudellisten puolien lisäksi Yhdysvallat järkytti liittolaistaan solmimalla suhteet Kiinan kanssa ja alkoi vaatia Japanilta myös itsenäisempää puolustusrahoitusta. (Masuda, 2005.)

TPP:n vastinpariksi mielletty (Yuzhu, 2016, s. 75), Kiina-johtoinen *Regional Comprehensive Economic Partnership*- sopimus (RCEP) sai näin Tyynenmeren alueella toimintaansa käytännössä vapaat kädet. Kiina oli reagoinut voimakkaasti Yhdysvaltojen kasvavaan läsnäoloon alueella, ja RCEP, joka oli alun perin ASEAN:in aloite, nousi nopeasti TPP:n antagonistiseksi vastinpariksi kilpailemaan keskikokoisten Tyynenmeren valtioiden kauppasuhteista Kiinan kiinnostuttua siitä²⁰ (Park S. C., 2017, ss. 139-140). Selkeä sopimusten välinen kilpailuasetelma sai Trumpin päätöksen vetäytyä TPP:stä näyttämään – kansainvälisen systeemin roolia painottavien teorioiden näkökulmasta – epärationaaliselta, Randall Schwelleriä (2004) mukaillen alitasapainottamiselta (ks. luvut 2.2.1 ja 2.2.2).

TPP:n kuoppaaminen oli ensimmäinen selkeä askel Trumpin presidenttikauden aloittamassa uudessa Yhdysvaltojen strategiassa, jossa yhteistyö Aasiassa alkoi yhä enemmän korvaantumaan unilateraalisuudella, ja Obaman aikaisen alueellisen *pivot*-hankkeen hallinnan pohja mureni pois. *Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity* -sopimus (IPEF) tulisi korvaamaan alueellisena hankkeena TPP:n, mutta Yhdysvaltojen oli turvauduttava siihen myös kahdenkeskisen, tariffien täyteen politiikan vaihtoehtona. Virallisesti se oli työkalu suojella kuluttajia ja vahvistaa tuotantoketjuja, mikä auttaisi kurjaan taloustilanteeseen (the White House, 2022c). Sitä voi pitää kuitenkin ennen kaikkea myös uutena, offensiivisena työkaluna Kiinaa vastaan.

Yhdysvaltalaista polkuriippuvaista politiikkaa mukaillen presidentti Joe Bidenin osaksi jäi näin ajaa Yhdysvalloille alueella lähestymistä, joka palvelisi ennen kaikkea työkaluna Kiinaa vastaan. Aikaisempiin yhteistyötapoihin ei ollut paluuta, vaan Bidenin hallitus laati lopullisen muodon IPEF:lle ja sen *neljä pilaria* Yhdysvaltojen Kiinastrategian taloudelliseksi ulottuvuudeksi. Ajatus neljän pilarin yhteistyöstä syntyi jo Trumpin aikana 2018 (Wei, 2023, s. 131) – kauppasodan alkamisen aikoihin (The New York Times, 2018). Se oli samalla sekä lääke että perintöä Trumpin epäonnistuneelle tariffisodalle, mitä on korostanut maailmanlaajuisesti heikko taloustilanne (Wei, 2023, ss. 131-132). IPEF tiivistyy neljään ideaan investoinnista; digitaaliseen talouteen, energiaan, infrastruktuuriin ja korruption vastaiseen toimintaan (the White House, 2022c). Nämä voi vastaavasti nimetä myös talouden yhdistämiseksi, vahvistamiseksi, puhdistamiseksi ja oikeudenmukauttamiseksi (Wei, 2023, s. 134). Onkin

²⁰ Myös alueen kolmas talousmahti, Japani laati oman alueellisen *Free and Open Indo-Pacific*-kauppasopimuksensa (自由で開かれたインド太平洋, FOIP) vuonna 2016, jonka oli tarkoitus toimia yhteistyössä sekä RCEP:n että TPP:n kanssa. Entinen pääministeri Shinzou Abe on useaan otteeseen painottanut, ettei tarkoitus ole edes haastaa Kiinan BRI:tä (*Belt and Road Initiative*) tai RCEP:tä. (Araki, 2022, ss. 118-122).

mahdollista muotoilla pilarien tukevan vain yhtä tarkoitusta; yhdistää alue vahvaksi kokonaisuudeksi Kiinan epäreilua kilpailua vastaan.

Bidenin pilarimallin merkittävä ongelma on sen Trumpin jättämä jälki: strateginen siirtymä yhteistyöstä kilpailuun. IPEF on herättänyt huomattavasti epäluuloja Tyynenmeren alueen maissa, koska se ei näytä tarjoavan sitä, mitä perinteisemmät vapaan kaupan alueelliset sopimukset ovat yleensä sisältäneet (Reinsch, 2023). Yhdysvallat on nimittäin tehnyt selväksi, ettei kyse edes ole vapaakauppasopimuksesta, sillä sisäpoliittista pelkoa Yhdysvaltojen kotimaisten markkinoiden ja teollisuuden tulevaisuudesta ei ilmeisesti ole haluttu herättää (Wei, 2023, ss. 142-143).

Sopimusta voisikin siis perustellusti väittää enemmän aseeksi Kiinaa vastaan kuin työkaluksi vaurastuttaa osallistujiaan. Kiinan RCEP:n lisäksi TPP:n jäsenet – ilman Yhdysvaltoja – ovat muodostaneet sopimuksen jäänteistä uuden, *Comprehensive Progressive Trans-Pacific Partnership*-sopimuksen (CPTPP), johon Iso-Britannian ja Japanin kaltaisten, suurien talouksien jäsenten lisäksi myös Kiina on hakenut osalliseksi (Araki, 2022, ss. 116-117). Vähäisten hyötyjen lisäksi jäsenyys IPEF:ssä taas tarkoittaisi voimistuvaa vastakkainasettelua suurvaltojen vaikutuspiirien valtioiden välille (Wei, 2023, s. 142), samalla kun toinen suurvaltaosapuoli jäisi yhteistyökumppanina käytännössä pois.

3.3 Uhka ja kilpailu

Kiina oli Mao Zedongin kuoleman jälkeen ryhtynyt Deng Xiaopingin²¹ johdolla merkittäviin taloudellisiin uudistuksiin, mikä johti valtaisan kasvuun seuraavina vuosikymmeninä. Kiinan vapaakauppasopimusten historia ulottuu vuoden 1992 APEC-jäsenyyteen (*Asia-Pacific Economic Cooperation*), jossa se pyrki lähentymään Tyynenmeren Aasian alueen valtioiden kanssa (Yuzhu, 2016). Varsinainen huoli Kiinan sotilaallisesta kyvystä nousi Yhdysvalloissa julkisesti jo 2007, kun George W. Bushin varapresidentti Richard ”Dick” Cheney ilmaisi huolensa Kiinan sotilasbudjetin jyrkästä kasvusta (Reuters, 2007). Monien Bushin avustajien mukaan, edellisen presidentti Clintonin hallituksen yhteistoiminnan tavoittelu oli talousliberalismin sokaisemaa naiiviutta (Campbell;Patel;& Singh, 2008, s. 61).

²¹ *De facto* Kiinan johtaja pian Maon vuoden 1976 kuoleman jälkeen vuosina 1978–89 (Paltemaa & Vuori, 2012).

Jo tänä aikana, neljän vuoden välein julkaistavan puolustuskatsauksen (*Quadrennial Defencen Review*) mukaan Kiina oli jo 2006 Yhdysvaltojen potentiaalisin sotilaallinen haastaja (U.S Department of Defense, 2006, s. 29). Tämä ja monet muut dokumentit 2000-luvun alusta herättivät suurta huolta Bushin hallituksessa (Campbell;Patel;& Singh, 2008, ss. 61-63). Kuitenkin Bushin ajan Yhdysvaltojen huomio ja resurssit puolestaan olivat Clintonin hallitukselle esitetystä kritiikistä huolimatta keskittyneet Irakin ja Afganistanin kampanjoihin (Office Under Secretary of Defense April 2022), kun nousevassa suurvaltakilpailussa niitä tulnaisiin tarvitsemaan eniten Itä-Aasiassa.

3.3.1 Kiinan aggressiivinen ekspansio

Kiinalla on ollut jatkuvia aluekiistoja naapureidensa kanssa, joista merellä Taiwan on nykyregiimin vanhin – Kiinan näkökulmasta yhtenäisen Kiinan sisäisenä asiana. Jo kommunistisen hallinnon alkuaikoina alkaneet – myös aseelliset – kiistat merialueista ovat jatkuneet tähän päivään (Buszynski, 2010)). Muissa tapauksissa ulkopoliittiset vaatimukset ovat perustuneet strategisten kohteiden hallintaan, perusteena turvallisuusintressit sekä Kiinalle oikeudenmukaisesti kuuluvat, jo vuosituhansien takaiset, ”objektiivisen” historiallisen näkemyksen mukaiset valtakunnan alueet (Foreign Policy, 2024). Esimerkiksi Senkaku-saarien siirrettyä Yhdysvaltojen kontrollista Japanille vuonna 1972 Kiina alkoi pian vaatia saaria itselleen – todennäköisesti alueelta tehtyjen luonnonvaralöytöjen seurauksena (Ministry of Foreign Affairs of Japan). Vuonna 2015 taas Yhdysvaltojen tiedustelupalvelu paljasti Kiinan rakentavan sotilasinfrastruktuuria (Defence One, 2015) Etelä-Kiinanmeren tekosaarilleen²², joista moni sijaitsee usean Tyynenmeren valtion yksityisillä, Yhdistyneiden kansakuntien Merioikeusyleissopimuksen mukaisesti (UNCLOS) määritellyillä talousvyöhykkeillä (EZZ) (United Nations, 1982). Sopimuksen periaatteita rikkoo erityisesti tekosaarien militarisointi.

Toiminta merellä oli laajentunut huomiota saaneiksi kahakoiksi loukattujen talousvyöhykkeiden valtioiden ja Kiinan välillä²³ jo 2011 (VERA Files, 2011), mikä lähensi erityisesti Filippiinien ja Yhdysvaltojen sotilaallista yhteistyötä (Voice of America, 2023; Navy Times, 2023). Erityisen huomionarvoista on miten Kiinan yhdeksän linjan²⁴ alueella se on provosoinut myös Yhdysvaltojen omia aluksia. Tämä on Bidenin kaudella vain kiihtynyt.

²² Toisaalta Vietnam ja Filippiinit olivat sijoittaneet sotilasinfrastruktuuria omille saarilleen sekä rakentaneet omia tekosaariaan Kiinaa aikaisemmin, mutta rikkomatta YK:n sopimusta (Reuters, 2015).

²³ Merialueen kiistat asettuvat hyvin limittäin: useat alueen valtiot ovat kiistelleet saarista keskenään jo itsenäistymisestään lähtien, mutta Kiina on noussut tässä ylivoimaiseksi osapuoleksi. (Buszynski, 2010))

²⁴ 南海九段线: Yleisin nimitys Kiinan vaatimalle alueelle Etelä-Kiinanmerellä (Scott S. V., 2016).

Viimeisen kahden vuoden aikana Yhdysvaltain ja Kiinan alusten välisiä provokaatioita on ollut enemmän kuin viimeisen kymmenen vuoden aikana (U.S. Department of Defense, 2023a).

Kiinan aggressiivisiksi ja jopa imperialistisiksi tulkittavat toimet ovat kiihtyneet Xi Jinpingin hallituskautena. Kiinan vyö ja tie -hanke (一帶一路, BRI)²⁵ on Xin vuonna 2013 julistama investointihanke, jonka virallinen päämäärä on koko Euraasian ja Afrikan maa- ja merialueiden kauppayhteyksien vahvistaminen sekä liikkuvuuden ja yhteistyön lisääminen. Se perustuu ajatukseen historiallisesti merkittävän kauppareitin, silkkitien, nykyaikaisesta versiosta, jossa Kiina hallitsisi taas suurta osaa maailman merkittävimmistä kauppareiteistä. (World Economic Forum, 2023) Vyö ja tie -hankkeessa osallistuneita oli vuoden 2023 lopussa jo yli 80 valtiota. Se on mittakaavaltaan historian suurin strateginen hanke, jota vastaan Yhdysvaltojen *Indo-Pacific Strategy* (IPS) ja IPEF monen tulkinnan mukaan asettuvat Tyynenmeren alueella (Senevirathna, 2021; Araki, 2022).

Hankkeen todelliset motiivit ovat siis huomattavasti monimutkaisemmat, ja tätä on pyritty selittämään esimerkiksi erilaisilla tulevaisuuskuvilla Kiinasta Yhdysvaltojen kaltaisena, talousjärjestelmän reunaehtoien määrittäjänä, mutta myös keinona varmistaa jatkuva, jo hiipumisen merkkejä osoittanut talouskasvu (Huang Y. , 2016), minkä kohdalla erityisesti kiinalaismielinen tutkimus painottaa vastavuoroisuutta (Islam, 2019). Kiina on projektinsa valtaisten resurssien avulla luonut suhteita myös maihin, joihin sillä on selkeitä jännitteitä kuten Intiaan, joka onkin pyrkinyt ulkopoliittisessa strategiassaan etenemään pragmaattisesti asiakysymys kerrallaan (Hailin, 2018). Luonnollisesti arvioihin sisältyy – erityisesti länsimaalaisessa tutkimuksessa – geopoliittisia ulottuvuuksia, joissa on kyse yksipuolisesta raaka-aineiden ja strategisesti tärkeiden kohteiden turvaamisesta (Islam, 2019, ss. 15-16). Uskaliaimmat näistä pitävät hanketta selvästi hegemoniaan pyrkivänä (Mayer, 2018, ss. 6, 14; Mayer & Balázs, 2018, ss. 206-207)²⁶.

BRI asettuu Kiinan itsensä strategiassa limittäin pääasiassa Tyynenmeren alueen kattavan RCEP-sopimuksen kanssa (The State Council Information Office of the People's Republic of

²⁵ *Belt and Road Initiative*, on tässä tutkimuksessa ilmaistu jatkossa BRI-lyhenteellä. Tie on kuvaus valtameren saarien ja satamien kautta kulkevasta, kiinalaisten investointitukikohtien läpi kulkevasta merellisestä *silkkitiestä*, kun taas vyö kuvaa halki Euraasian kulkevaa, Kiinan kanssa tiiviissä taloudellisessa yhteistyössä toimivien alueiden ketjua kuten perinteinen silkkitie Han-dynastian ajoilta lähtien noin 2000 vuotta sitten (The European Bank for Reconstruction and Development, 2024).

²⁶ Teoreettiset mallit erityisesti Mearsheimerin (2001) offensiivisessa realismissa puoltaisivat hegemonisen aseman tavoittelua. Valtamediassa huomiota on saanut myös Maximilian Mayerin kritisoima, Graham Allisonin (2015) popularisoima Thukydideen ansa.

China, 2023), mutta RCEP on kuitenkin selvästi erillinen hanke, jonka yhdysvaltalainen vastine TPP aikaisemmin selvästi oli. Tutkimusasetelmassani BRI on kokoluokkaansa nähden merkitykseltään toissijainen, sillä se ulottuu koskemaan alueita Tyynenmeren Aasian alueen ulkopuolella, myös esimerkiksi Eurooppaa ja Afrikkaa (The Green Finance & Development Center, 2023).

Vaikka Kiinan mahdollisesta poliittisesta liberalisaatiosta oli herätelty vain varovaisia toiveita kylmän sodan jälkeen (Huang Y. , 2012), alkoi – Xi Jinpingin hallintokaudella²⁷ – viimeistään vuonna 2015 olla selvää, että suunta tulee olemaan vain päinvastainen, kun puolueen konservatiivisiiven vasemmistoautoritääriinen politiikka vei reformisiivestä voiton (Le, 2023 , ss. 38-39). Xi taas keskitti valtaa itseensä – yhä jatkuvalla – korruption vastaisella kampanjallaan (Diallo, 2021; BBC, 2024). Kiina alkoi näyttäytyä siis ongelmalliselta – ehkä jopa imperialistiselta – tapaukselta, joka herätti muistoja vain lähinnä kylmän sodan kuumimpien aikojen vastustajasta.

Poliittisten oikeuksien kutistuessa Yhdysvalloissa on katsottu tuomitsevasti, kun Kiinan totalitääriinen valvontakoneisto hyödyntää uusimpia teknologioita ihmisten yksityisyydestä tai muista oikeuksista välittämättä. Kaikkein raaimmin tämä on levinnyt hallinnon epäluuloja herättäneiden vähemmistöjen, kuten Sinkiangin alueen uiguurien keskuuteen, mitä erityisesti tutkiva journalisti Geoffrey Cain on dokumentoinut (Cain, 2021).

3.3.2 Yhdysvaltojen aggressiivinen reaktio

Yhdysvalloissa on vuosia pelätty sofistikoituneen vakoiluteknologian leviävän myös Kiinan ulkopuolelle kiinalaisvalmisteisen elektroniikan mukana, mutta myös järjestelmällinen tietoverkkosodankäynti on saanut yhä enemmän huomiota (The New York Times, 2013; Council on Foreign Relations, 2011; Williams, 2021).²⁸ Kuva Kiinasta uhkana ei ole välittynyt vain instituutioiden tasolla, vaan myös tavallisten yhdysvaltalaisten keskuuteen, missä eskalaation pelon lisäksi suoranaiset vihaa lietsovat asenteet ovat olleet kasvussa erityisesti Kiinasta lähtöisin olevan COVID-19 -pandemian myötä (He & Xie, 2022). On mahdollista olettaa, että tällaiset, vahvemmin tunteisiin perustuvat arviot ovat levinneet myös poliittisen

²⁷ Xin edeltäjää, Hu Jintaota on yleisesti nimitetty värittömämmäksi, heikoksi teknokraatiksi, joka ei keskittänyt valtaansa samaan tapaan, mikä elätteli vielä mahdollisuuksia vapaamman politiikan kasvualustasta (Lam, 2007).

²⁸ Tämä johti usean kiinalaisen IT-yrityksen, kuten Huaweiin, toimintakieltoon Yhdysvalloissa (BBC, 2021).

johdon keskuuteen, mistä selkeimpänä esimerkkinä lienee Donald Trumpin kyseenalaiset kommentit Kiinaan ja kiinalaisiin liittyen (Siu & Chun, 2020).

Palaten TPP:stä vetäytymisen muodostamaan jatkumoon, Trumpin protektionistinen vaihtoehto Obaman *pivotille* käynnistyi tullitariffien muodossa 2018, ja eskaloitui pian suoraksi kauppasodaksi seuraavan vuoden aikana. Trumpin ulkoministeri julisti Kiina-yhteistyön tulleetensa tiensä päähän sen lukuisten ihmisoikeusrikkomusten, varkauksien ja petollisen kauppapolitiikan tähden (US. Department of State, 2020). Tämä tarkoitti päätöstä 40 vuotta kestäneelle yhteistyön mallille, jonka pohjan Richard Nixon ja tämän neuvonantaja Henry Kissinger rakensivat (Wei, 2023, s. 130).

Yhdysvaltalaisen politiikan polkuriippuvuus tuli hyvin esiin Bidenin valinnan jälkeen, kun tämä on jatkanut edeltäjänsä Kiinapolitiikkaa (The New York Times, 2021b). Kiina on nähty jo Trumpin aikana molempien puolueiden silmissä yhteistyökumppanin sijasta uhkana (Carothers & Sun, 2023, ss. 7-12), mutta valkoinen talo on yhä jatkanut samaa, Trumpin alulle panemaa politiikkaa huomattavan aggressiivisella retoriikalla ja toiminnalla. Vuonna 2022 julkaistussa valkoisen talon turvallisuusraportissa Yhdysvallat pitää Venäjää enää toissijaisena uhkana, kun taas Kiina on noussut sen ainoaksi strategiseksi kilpailijaksi (the White House, 2022a), mikä itsessään on eksplisiittinen ilmaus laajemmasta strategisesta muutoksesta.

Myös Nato julisti Kiinan ensi kertaa turvallisuusuhaksi, tarkemmin sanottuna systeemiseksi haasteeksi (Nato, 2021) – mahdollisesti Yhdysvaltojen painostuksesta. Muutama kuukautta tämän jälkeen Yhdysvallat solmi Iso-Britannian ja Australian kanssa kolmikantaisen, *Trilateral security partnership between Australia, the United Kingdom, and the United States* -sopimuksen (AUKUS), jonka päätavoite on toimittaa Australialle ydinsukellusveneitä (Prime minister of Australia, 2023). Tämän Kiinan valtio virallisessa lausunnossaan tuomitsi sopimuksen Tyynenmeren aluetta epävakauttavaksi voimapolitiikaksi (Embassy of the People's Republic of China in the Commonwealth of Australia, 2021a).

Kiinan muodostama uhka sai – ainakin Valkoisen talon mukaan – historiallisen luonteen, kun Etelä-Korean, Japanin ja Yhdysvaltojen poliittinen johto julistivat yhdessä – ensimmäistä kertaa ikinä – vastustavansa Kiinan yksipuolisia, aggressiivisiä toimia Tyynellämerellä (the White House, 2023a). Merkittävintä julistuksessa on Bidenin hallinnon onnistuminen yhdistää Japanin ja Etelä-Korean intressejä, jotka ovat olleet raa'an sodan, miehityksen ja siihen liittyvän heikon dialogin jäljiltä viileät.

Yhdysvallat on myös enenevissä määrin saanut tukea toimilleen Tyynellämerellä Intialta, joka yhtä lailla sitoutui pitämään kiinni UNCLOS:n säädöksistä (the White House, 2023b). Intia on ollut yhä enemmän huolissaan Kiinan toimista alueella, missä vaikuttavat myös laajemmat maiden keskinäiset rajajännitteet (Tan & Soong, 2023; Bharti, 2023, ss. 17-20). Epävirallinen strateginen dialogi alueen tulevaisuudesta muotoutui Intia-johtoisen Malabar-sotaharjoituksen yhteydessä, jossa *Quadrilateral Security Dialogue* (QSD) sai alkunsa vuonna 2007 varapresidentti Dick Cheney, Japanin pääministeri Shinzou Aben, Australian pääministerin ja Intian pääministerin tapaamisesta (Buchan & Rimland, 2020, ss. 2-3). Dialogikierrokset päättyivät jo vuonna 2008, kun Kiinan painostus esti jäseniä jatkamasta neuvottelukierroksia viralliseksi, jatkuvaksi tapaamisperinteeksi, jossa olisi keskusteltu myös perinteisistä turvallisuusulottuvuuksista (Madan, 2017). Dialogin tarkoitukset olivat sen alkuperän huomioiden moninaiset, mutta Kiinan reaktio antaa osviittaa sen mahdollisista suunnasta ja potentiaalista.

QSD sai kuitenkin jatkoa vuonna 2017, kun neljän entisen jäsenen ulkopoliitikka vain lähene toisiaan alueen kiristyneen tilanteen myötä (Buchan & Rimland, 2020, ss. 1-2). Tyynenmeren alueen kilpailun kovennettua QSD:tä on nyt voinut kuvata huomattavasti helpommin – jo vuonna 2007 saamansa kritiikin mukaisesti (Madan, 2017) – Aasian Natoksi, jonka tavoitteena olisi padota Kiinaa. Viimeisimmässä tapaamisessaan jäsenet tosin julkistivat QSD:n periaateohjelman, jossa Kiinaa ei mainita laisinkaan muuten kuin epäsuorasti, strategisten haasteiden kohtaamisesta puhuttaessa (Prime Minister of Australia - The Hon Anthony Albanese MP, 2023). Olennaista on huomata miten QSD on muuttunut 20 vuoden aikana *ad hoc*-toiminnastaan – fukuyamalaisia²⁹ turvallisuusuhkia vastaan – perinteisempään, valtiollisen Kiinan uhkaan vastaavaksi.

Bushin kaudella yleistynyt termi pahan akseli sai laajennukseensa Kiinan ja Venäjän yhdysvaltalaispoliitikkojen suussa 2023, ja keväällä 2024 Tyynenmeren laivaston komentaja Amiraali John Aquillino toisti tämän (Voice of America, 2024). Kylmän sodan asetelma on siis monella tapaa tehnyt paluun. Nykyisellä toiminnalla ja yhteistyöllä on toki huomattavasti vanhemmat juuret Tyynellämerellä, mutta vielä 2000-luvun alussa intressit olivat huomattavasti hajautuneemmat ja Yhdysvallat keskittyi lähinnä liberaalin maailmanjärjestelmän edistämiseen.

²⁹ Francis Fukuyama (1992) *Historian loppu ja viimeinen ihminen* -kirjassaan viittaa ajatukseen liberaalin maailmankuvan lopullisesta, historiallisesta voitosta maailmalla kylmän sodan päättyttyä.

On huomioitava, että Yhdysvallat on ollut koko modernin historians ajan sotilaallisesti aktiivinen Tyynellämerellä, erityisesti toisen maailmansodan jälkeen. Kylmän sodan aikana sillä oli joukkoja sekä ydinaseita myös Taiwanissa. Selkeintä muutosta tulee ehkä hakea välittömästi kylmän sodan jälkeisen ajan ja nykyisyyden väliltä. Sotilaallinen läsnäolo koki selvän muutoksen 2010-luvulla, joka erosi selkeästi paitsi Nixxonin ja Maon välisen dialogin aikaisesta varustelun purkamisesta, mutta erityisesti myös 1990-luvun maailmasta. Yhdysvallat oli vuosien aikana vetänyt suuren osan joukoistaan pois sekä Koreasta (Oberdorfer, 1991) että Taiwanista (Mathews, 1978) ja solminut diplomaattisuhteet Vietnamin kanssa (Administration of William J. Clinton, 1995). Vuonna 2023 Tyynellämerellä Washington johti yli 40 suurempaa, monenkeskistä sotaharjoitusta (U.S. Department of Defense, 2023b). Suurimpana näistä RIMPAC, joka on samalla maailman suurin merisotaharjoitus (U.S. Pacific Fleet, 2024).

Tyynenmeren alue on siis käynyt läpi huomattavia muutoksia, vaikka Yhdysvaltojen läsnäolo on ollut viimeisen vuosisadan ajan tasaisen voimakas. Tätä Yhdysvaltojen ja Kiinan suhteen katsausta voin seuraavaksi hyödyntää laajemman politiikkamuutoksen teoriapohjaisessa tarkastelussa, ja arvioida, miten se vastaa strategista muutosta laskevan hegemonin suurstrategiamallissa. Sen jälkeen voin hyödyntää katsausta itse teoreettisen mallin muuttujien valikoitumisessa ja analysoimisessa.

4 Strategian muutoksen malli

Tässä luvussa tarkastelen tarkemmin ulkopoliittisen strategian ja sen muutoksen määritelmää, missä tukeudun Steven E. Lobellin (2005) malliin miten laskeva hegemonia pyrkii säilyttämään kansainvälisessä järjestelmässä asemansa strategiamuutoksella. Toisin sanoen määritän Lobellin ym. (2016) mallin riippuvan muuttujan muodon. Pääoletuksena asetelmassa on hegemonin pyrkimykset sen nousevaa haastajaa tai näiden joukkoa vastaan, missä toiminta voi saada eri muotoja aggressiivisen kilpailun ja yhteistoiminnan väliltä.

Argumentoin millä perusteella tutkimuksen tapauksen voi nähdä vastaavan Lobellin (2005) vaatimuksiin laskevan hegemonian strategiamuutoksista. Tukeakseni tätä luon luvun kolme taustoituksen perusteella teesini vastaisen näkemyksen, jonka perusteluja ja väitteitä kumoan, näin tukien strategian muutoksen näkökulmaa.

4.1 Strategian muutoksen määritelmä

Miten voidaan olettaa, että tutkimusasetelman tulisi käsitellä juuri strategista muutosta? Eli mitä tekijöitä Yhdysvaltojen toimissa on havaittavissa, jotta voidaan uskottavasti tutkia strategista muutosta tässä tutkimuksessa ilmi tulleiden asiayhteyksien perusteella. Pyrin kohdistamaan tutkittavan tapahtuman analyysitasoon sijoittumista tarkemmin (ks. luvun 2.2.2., Kuva 1), minkä perusteella voi ehkä tehdä luotettavampia oletuksia tapahtuman vaikutuksista myös muilla analyysitasoilla. Määritelmän rooli tässä tutkimuksessa on vain tukea tutkimusasetelman perusteita eikä varsinaisesti osoittaa mitään kausaalisuhteita. Tukeudun siis samantyyppisiin post-positivismiin keinoihin kuin Lobellin ym. (2016) mallissa.

Steven Lobell määrittelee suurstrategian (*grand strategy*) tämän neljällä osa-alueella: (1) sotilasdoktriinilla³⁰, (2) diplomatiatoiminnalla, (3) kansainvälisellä kauppapolitiikalla ja (4) sisäpoliittisten resurssien käytöllä (The Challenge of Hegemony: Grand Strategy, Trade, and Domestic Politics, 2005, ss. 3-5). Hänen teesinsä on uusklassista realismia mukaileva ajatus ulkoisten ärsykkeiden vaikutuksista yhdessä sisäpolitiikan kanssa valtion toimintaan. Toisin sanoen: miten ulkoinen uhka tai kilpailija saa sisäpoliittisen koalition edistämään

³⁰ Sotilasdoktriinilla Lobell tarkoittaa pysyvämpiä sotilaallisten tavoitteiden periaatteita, joiden on palveltava laajemmin valtion yleisiä poliittisia tavoitteita.

suurstrategiaansa, mikä tapahtuu sekä laskevassa hegemonissa että sitä vastaan nousseen kilpailijan kohdalla (Ibid., ss. 2-5).

Hän jakaa lähestymistavat kahteen tyyppiin: rankaisun (*punishment*) ja yhteistyön (*cooperation*) strategiaan, mikä ratkeaa talousnationalistien ja vapaan kaupan edistäjien muodostamien koalitioiden sisäpoliittisen kamppailun perusteella (Lobell S. E., 2009, ss. 1-2). Tämä on yksi Lobellin teorian pääominaisuuksista, minkä vuoksi malli sopii tämän tutkimuksen asetelmaan niin hyvin. Hegemonin ja kilpailijan toimintatapojen muodostama Taulukko 1 selittää kunkin sisäpoliittiset koalitionvaihtoehdon toimintatavat sekä hegemonin että tämän haastajan kohdalla. Liberaalin kilpailijan kohdatessa hegemonin vapaata kauppaa suosiva koalitio tuloksena on yhteistyötä painottava yhteinen strategia, ja taloudellisten nationalistien kohdatessa imperialistit tämä vastaavasti tapahtuu toisinpäin (Lobell S. E., 2009, ss. 29-32, 34-35). Strategiat divergoituvat, mikäli osapuolten koalitiot eroavat toisistaan, jolloin imperialisti talousnationalistinen koalitio painottaa rankaisun strategiaa ja liberaali tai vapaan kaupan koalitio yhteistyötä (Ibid., 2009, ss. 32-34).

Taulukko 1. Sisäpoliittisen koalition strategiset seuraukset: Haastajan strategia sinisellä, hegemonin keltaisella ja konvergoituva strategia vihreällä

		Haastajan ulkopoliittikka	
Hegemonin painotus	Liberaali	Imperialistinen	
Vapaa kauppa	<i>Yhteistyö:</i> Talousliberaalit vahvistuvat ja talousnationalistit heikkenevät	<i>Yhteistyö:</i> Talousliberaalit vahvistuvat ja talousnationalistit heikkenevät	
		<i>Rankaisu:</i> Talousnationalistit vahvistuvat ja talousliberaalit heikkenevät	
Talousnationalismi	<i>Rankaisu:</i> Talousnationalistit vahvistuvat ja talousliberaalit heikkenevät	<i>Rankaisu:</i> Talousnationalistit vahvistuvat ja talousliberaalit heikkenevät	
	<i>Yhteistyö:</i> Talousliberaalit vahvistuvat ja talousnationalistit heikkenevät		

Rankaisevassa lähestymistavassa osa-alueet muuttuvat konfrontaationistisiksi, jolloin nationalistit painostavat valtiota varusteluun ja protektionismiin. Talousnationalistit käyttävät tässä hyväkseen myyttejä valtakunnasta, omavaraisuudesta ja kansallisesta turvallisuudesta. (Lobell S. E., 2009, ss. 24-26.) Yhteistyöhalukas sisäpoliittinen koalitio taas painottaa vapaan kaupan ja keskinäisriippuvaisten suhteiden muodostamisen merkitystä. Tämä liberaali suuntaus siis pyrkii aseidenkieltosopimukseen, vapaaseen kauppaan ja diplomatiaan – sotilasbudjetin ja omavaraisuuden kustannuksella. (Lobell S. E., 2009, ss. 21-24.)

Olellaisinta muutoksessa on sisäpoliittisen koalition nousu strategiaa vastustavan opposition jäädessä sivuun. Yhdysvalloissa tämä näkyy ehkä parhaiten Kiinapolitiikan nauttimassa, molempien puolueiden tuessa (Carothers & Sun, 2023; Tama, 2024). Tosin esimerkiksi TPP-sopimuksen hylkäämisen kohdalla näkemykset olivat läpi puoluerajojen moniäänisiä, vapaata kauppaa sekä kotimaan teollisuuden suojelua kannattavia (Narine, 2018, ss. 55-59). Siksi on perustellumpaa tarkastella muutosta Lobellin mallin mukaisesti taloudellisesta liberalismista nationalismiin Trumpin kaudella, mitä Biden on kuitenkin hyvin pitkälti myös jatkanut (ks. luku 3.1.2). Spesifisemmäksi Lobellin mallin tekee se, että hän käsittelee nimenomaan heikentyviä hegemonioita (2005, s. 3), joksi Yhdysvaltoja suhteessa Kiinaan ja muihin kasvaviin valtoihin – eritoten BRICS³¹-maihin – on voitu nimetä.

Teoriaan ei tosin sisälly ääritapauksia laskevista hegemonioista, jotka ovat hitaasti rapistuneet – Ottomaanien³² tapaan kuin Euroopan vanha mies – tai kertarysäyksellä sortuneita, Napoleonin³³ keisarikunnan tapaisia (Lobell, 2009, s. 16). Tällöin voidaan puhua vain tapauksista, joissa on selkeästi yleistettäviä piirteitä, jotka ovat liitettävissä myös tämän tutkimuksen tapaukseen. On myös mahdollista väittää, että Lobellin määritelmä, jota hän tutkimuksessaan soveltaa 1800-luvun lopun ja 1900-luvun alkupuolen Iso-Britanniaan sekä 1600-luvun Espanjan valtakuntaan, ei sovellu yhtä hyvin kylmän sodan jälkeiseen maailmanjärjestykseen. Tämä on siis mahdollinen kritiikin aihe, jonka perusteella tutkimusasetelmani tapahtumaa ei voi pitää niin luotettavasti sijoitettuna oikealle kansainvälisen politiikan analyysitasolle.

On kuitenkin huomattava näidenkin historiallisten esimerkkitaustan taustat, ja että valtiotieteen järjestelmän perusmalli ylettyy myös Espanjan Habsburgien vallan ajalle³⁴. Realismiin perustuvat käsitykset valtioiden ja niiden järjestelmän käyttäytymisestä eivät ole merkittävästi muuttuneet Westfalenin rauhasta. Samalla Espanjan ja Iso-Britannian asetelmat

³¹ Brasilia, Intia, Kiina ja Etelä-Afrikka, jotka ovat muodostamassa laajempaa koalitiota länsimaisten liberaalidemokratioiden ryhmän vastapainoksi (Middle East Monitor, 2024).

³² Ottomaanien lopun aikoina oli samalla kyse toimijuuden menettämisestä, jossa Britannia piti valtakuntaa koossa Ranskan ja Venäjän taas tavoitellessa sen alueita (Schumacher, 2014).

³³ Ranskan keisarikunta lakkasi olemasta Napoleonin luovuttua kruunustaan Pariisin antautumisen myötä (Britannica).

³⁴ Lobellin analyysi Habsburgien dynastian hallitseman Espanjan valtakunnan totaalista sodasta Euroopan suurvaltoja vastaan sijoittuu vuosien 1621–40 välille. Tämä on muutama vuosi ennen Westfalenin vuoden 1648 rauhaa, joka päätti – pääasiassa Habsburg-vallan kaatamiseen tähdänneen – 30-vuotisen sodan ja määrittä monen teoriakoulukunnan mukaan nykyisen valtiojärjestelmän olomuodon. Valtioiden intressejä painottavaa näkökulmaa mukaillen oli sodassa muutenkin kyse enemmän erityisesti Ranskan valta-asemasta ja Pyhän saksalaisroomalaisen keisarikunnan heikentymisestä kuin protestanttien ja katolisten välisestä jakolinjasta. Ranskan kuningas oli Habsburg-vihollistensa tavoin katolinen monarkki, joka kuitenkin jopa liittoutui islaminuskaisen Ottomaanien valtakunnan kanssa, yhteistä, katolista vihollista vastaan. (Wilson P. H., 2008.)

eroavat sekä aika- että teknologiaulottuvuudeltaan todennäköisesti enemmän kuin vuosien 1932–39 Britannian tapauksen perustekijät eroavat 2020-luvun Yhdysvaltojen Kiinastrategiasta.

Lobell ei ole ainoa uusklassisen realismia hyödyntävä strategian muutosta käsitellyt tutkija. Benjamin Miller (2010) jakaa suurstrategian realismin sekä liberalismiin defensiivisiin ja offensiivisiin ideaalityyppeihin, joissa realismi keskittyy materiapohjaisiin potentiaaleihin ja liberalismiin ideologian levittämiseen. Tätä mallia käyttämällä hän havainnoi strategista muutosta ulkopoliitikassa Bill Clintonin defensiivisestä liberalismista ja George W. Bushin hallituksen alustavista realistisista taipumuksista – lopulta Irakin sotaan johtaneeseen – offensiiviseen liberalismiin syyskuun 11. terrori-iskujen seurauksena. Vastaavasti tässä tutkimusasetelmassa oletettu muutos voisi Millerin mallia mukailleen olla Obaman defensiivisestä liberalismista Trumpin offensiiviseen realismiin, jota Biden on jatkanut. Olennaista Millerin mallissa on painotus ulkopoliittikan toimeenpanijoiden näkemyksissä, jotka Lobell ym. (2016) lukevat lähinnä lyhytaikaisen kriisipoliittikan kannalta olennaiseksi muuttujaksi. Tämä voi tehdä Millerin teoriasta hyödyllisen tapaustutkimuksessa, jossa presidentillä on merkittävä ulkopoliittinen rooli. Myös strategian jaottelu neljään tyyppiin Lobellin kahden sijaan antaisi mahdollisuuden tulkita eroja erityisesti samaa puoluetta edustavien presidenttien välillä.

Huomioiden tämän tutkimuksen talouskeskeisen asetelman, Yhdysvaltojen tapaus saattaa sopia jopa Lobellin (2009) vertailukohteita paremmin Millerin teoriaan, sillä siinä hegemonin strategian kaikki ominaisuudet asettuvat sisäisen, talouspoliittisen koalition orientaation alle. Tämä on merkittävämpää maailmassa, jossa suora sotilaallinen konfrontaatio on huomattavan kynnyksen takana, ja varsinaiset aggressiot ovat perustuneet talouteen ja proxysotiin. Se, miten hyvin tutkimusasetelman tapaus mieltyy strategisen analyysitason ilmiöksi, ilmenee seuraavissa luvuissa.

4.2 Liberalistisen maailmanjärjestyksen jatkuvuus – yhteistyön mahdollisuus

Tietynlainen nollahypoteesi tutkimusasetelmalleni olisi, että Kiina ja Yhdysvallat eivät olisikaan syventämässä kilpailuaan, eikä Yhdysvalloilla ole näin edes syytä millekään väitetylle suurstrategian muodostamiselle, eikä strategista muutosta ei olisi havaittavissa. Tällä tuon

tutkimusasetelmalleni selitysvoimaa, mutta samalla myös voin osoittaa sen mahdollisia puutteita sekä parannus- ja jatkotutkimusehdotuksia.

Yhdysvaltojen toimintaa kansainvälisessä järjestelmässä on nimittäin pidetty tutkimuksessa melko vakaana kylmän sodan jälkeen (Porter, 2018). Globaalin, yksinapaisen järjestelmän ylläpitämistä pidetään yhtenäisenä, vakaana politiikan suuntana, jossa mahdollinen muuttunut suhtautuminen Kiinaan nähtäisiin kuitenkin vain alueellisena – eli verrattain vähäisenä – muutoksena, osana melko pysyvää suurstrategiaa.

Ongelmana tässä ajatuksessa on kuitenkin intressien keskittyminen yhä enemmän juuri Tyynenmeren alueelle, jossa myös ainoa *todellinen strateginen haastaja* sijaitsee. On siis vaikea nähdä, miten – selvästi Yhdysvaltojen dominoiman – 1990-luvun järjestelmän asetelmaa voisi pitää soveltuvana 2020-luvun moninapaistuvassa järjestelmässä toimivaan suurstrategiaan. Lisäksi 2000- ja 2010-lukujen merkittävät muutokset Yhdysvaltojen uhkakuviiin ovat synnyttäneet tutkimuskirjallisuutta nimenomaan viimeaikaisesta suurstrategian muutoksesta (ks. esim. (Miller, 2010; Kitchen, 2022)).

Tarkastellessa Yhdysvaltojen väitteitä ja näkemyksiä Kiinan uhasta, on mielekästä tarkastella myös Kiinan virallista näkemystä. Kiinan linja esimerkiksi ihmisoikeuksissa, demokratiassa ja keskinäisriippuvaisuudesta on, että ne ovat maan arvojen keskiössä (Embassy of the People's Republic of China in the Commonwealth of Australia, 2021b).³⁵ Tässä toki on huomattava tutkimukseni lähtökohdat ja yleiset käsitykset kiinalaisesta yhteiskunnasta: Kiina on laajentumishaluinen diktatuuri, joka laiminlyö tärkeinä väittämiään arvoja kuten ihmisoikeuksia, demokratiaa sekä rauhallisen taloudellisen edistyksen ja yhdentymisen edistämistä räikeästi (ks. esim. (Mattlin;Paltemaa;& Vuori, 2022; Freedom House, 2022; The New York Times, 2021a; Human Rights Watch, 2021)). Kuitenkaan ei voi kiistää näiden Kiinan omien virallisten väitteiden olemassaoloa, mitä voi myös – monien muiden, tosin uskottavampien informaatiolähteiden ohella – pitää ulkoisena signaalina valtion (tässä tapauksessa Yhdysvaltojen) päätöksentekojelmille ja yhteiskunnalle.

Ei tule olettaa, että Yhdysvaltojen poliittinen johto tai sen sisäpoliittiset toimijat (ainakaan suuri osa niistä) ottaisivat kommunistisen puolueen virallisen linjan tai kiinalaislähtöisen uutisoinnin todesta sellaisenaan. Tiedotusvälineiden vapaus saattaa olla Kiinassa jopa vaihtelevaa

³⁵ Otan tämän esiin väitteenä, jotta mahdollinen, toinen kuin Yhdysvalta- tai länsilähtöinen, virallinen näkökanta tulee esiin.

tilannekohtaisesti, mutta medianvapauden puute on kansainvälisesti tunnettua (Mattlin;Paltemaa;& Vuori, 2022). Kiinan äänekkäimmät tiedotusvälineet ovat vähintäänkin epäsuorasti kommunistisen puolueen kontrollissa, joka päästää läpi lähinnä vain ”alemman politiikan” sisäpoliittista kritiikkiä.

Kiinalla on toki ollut melko voimakasta lobbaustoimintaa Yhdysvaltojen politiikassa, erityisesti USCCC:n (*US-China Chamber of Commerce*) ja USCBC:n (*US-China Business Council*) kautta 2000-luvun alusta lähtien, mutta viimeisen kymmenen vuoden aikana lobbaus on selvästi hiipunut (Friedman, 2022). Intressien lisäksi itse lobbaustoiminta on vaikeutunut. Se joutui tarkempaan syyniin jo Obaman kaudella kiihtyneen suurvaltakilpailun myötä (Martina, 2021). Kiinalaisen näkökulman vaikutuksen todellisen vaikutuksen voi nähdä Yhdysvalloissa ehkä vain epävirallisissa kanavissa, jossa verkon kautta tapahtuva vaikutus saavuttaa kansalaisyhteiskunnan kiinalaisomisteisten palveluiden kuten TikTokin kautta (Escande, 2023).

Varsinainen todesta otettava kansainvälisen toiminnan huomio on Kiinaa ja Yhdysvaltoja yhdistäneet, yhteiset huolet ja pyrkimykset. Näistä selvimpiä ja yksioikoisemmin yhteistä hyvää tavoittelevia ovat olleet viime vuosina ilmastonmuutoksen torjunta ja COVID-19-pandemia. Vastikään Kiina ja Yhdysvallat allekirjoittivat yhteisen julistuksen ilmastotavoitteista tämän vuosikymmenen aikana (U.S. Department of State, 2021), ja Kiinan ilmastolähettiläs Xie Zhenhua lausui YK:n ilmastosopimukseen kuuluvassa COP26-kokouksessa (*Conference of the Parties*): “*There is more agreement between the US and China than divergence, making it an area of huge [sic] potential for cooperation*” (United Nations, 2021). COVID-19:n kohdalla Kiina oli merkittävässä roolissa antamassa pandemien alkuvaiheessa ensikäden informaatiota sekä luomassa taudilta suojautumiseen tarvittavaa infrastruktuuria, mitä Kiinan oma viestintä painottaa (Rolland, 2020, ss. 28-31).

Yhteistoiminnan viestinnän ja julistusten todellisuus pohja jää kuitenkin melko ohueksi. Ilmastotoimet ovat retoriikasta huolimatta jääneet suurvaltojen yhteistyön osalta vähäisiksi, mitä varjostaa erityisesti Trumpin kauden alun ero Pariisin ilmastosopimuksesta (Bade, 2017). Yhteistyöhön vaikuttavat kuitenkin molempien valtioiden politiikan suunnat. Kiina on osoittanut potentiaalia jopa ilmastotoimien johtavan maana, mutta samalla se on yhä kasvattanut erityisesti uusiutumattomien energialähteiden käyttöä (Myllyvirta & Tsang, 2023) ja vaikuttanut yhä kilpailullisemman – ja sitä kautta myrkyllisemmän – ympäristön luomiseen. Joe Biden on presidenttikampanjassaan (Holden, 2020) ja -kaudellaan (the White House:

President Biden's Historic Climate Agenda) painottanut ilmastonmuutoksen vastaisia toimia (Holden, 2020; the White House), kun taas Donald Trumpin politiikkaan yhdistyy sekä Yhdysvaltojen isolationistiset, kansalliset intressit että ilmastonmuutoksen vähättely (ks. esim. (Jotzo;Depledge;& Winkler, 2018; Takahashi;Motoki;Tanimoto;Kusumi;& Kami, 2017; Mehling & Vihma, 2017)). Korona-pandemian kohdalla taas monessa tapauksessa kiinavalmisteiset tuotteet ovat osoittautuneet kelvottomiksi, ja Kiina on jopa taloudellisten voittojen toivossa tyrehtyttänyt olennaisten terveystuotteiden tarjonnan (Los Angeles Times, 2020; Associated Press News, 2020). Kiina myös pimitti tietoa viruksesta kestävämmän pitkään, ja sen pandemian vastaiset toimet ovat olleet länsimaille melko kyseenalaisia (Nikkei Zero, 2022; Gostin, ym., 2023).

Realismiin perustuvissa teorioissa on kuitenkin mielekästä olettaa valtioiden painottavan jokseenkin rationaalista reagoimista systeemin ärsykkeisiin eli esimerkiksi turvallisuuden maksimointiin tai tasapainottamiseen. Kiinalla on tästä näkökulmasta selvät intressit turvata olemassaolonsa edellytykset. Yhdysvallat ja sen liittolaiset voisivat toiminnallaan esimerkiksi vaarantaa puoluediktatuurin pyrkimykset nykyään kaukaisena tavoitteena siintävään kommunismiin – vaikka sitten kiinalaisin erityispiirtein –, johon se pyrkii kapitalismiinkin perustuvan kehityksensä kautta (Xi, 2014, ss. 31-44). Olennaista kuitenkin on, että Kiina reagoi kansainvälisen potentiaalinsa turvaamiseen ja kasvattaa sitä tarpeensa mukaan. Virallinen Kiinan linja on turvata ihmiskunnan tulevaisuus moninapaisessa maailmassa, harmonisessa yhteisössä (ks. esim. (Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China, 2022)).

Valtioiden johtajat ovat myös tavanneet toisensa useaan otteeseen. Trump tapasi Xin kaksi kertaa kautensa alkupuolella, minkä jälkeen tosin maiden välit tulehtuivat. Johtajat tapasivat vielä viimeisen kerran 2019 G-20-kokouksessa Osakassa. Trump kommentoi tapaamista – ehkä tyypillisen trumpmaisesti – : *“This can be a very productive meeting and I think we can go on to do something that will be truly monumental,”* sekä: *“We’ve had an excellent relationship but we want to do something that will even it up with respect to trade,”* (CNN, 2019). Noin kuukauden päästä tästä hän kuitenkin julisti lisää tariffeja ja Yhdysvallat nimitti Kiinaa valuuttamanipuloijaksi (U.S. Department of the Treasury, 2019; Reuters, 2019).

Presidentti Joe Biden on tavannut Xin kaksi kertaan; ensimmäisen kerran 2022 Balilla ja toisen kerran vuoden 2023 lopussa San Franciscossa. Balin tapaaminen oli yritys löytää yhteisymmärrys globaaleihin ongelmiin ja erityisesti puolijohdeteollisuuden regulointiin (Gupta, 2023, ss. 33,37-40). Tämä tosin epäonnistui, sillä Kiina ole ollut halukas toimimaan

Yhdysvaltojen näkökulmasta reilusti. Biden tapasi Xin viimeksi Yhdysvaltojen isännöimässä APEC-kokouksessa³⁶, mutta samalla myös kahdenkeskisessä tapaamisessa. Tämän jälkeen Biden tosin painotti Xi:n olevan diktaattori (Politico, 2023). Viimeisin keskustelu keskittyi maiden tavoitteista toimia yhdessä nopeasti kehittyneiden tekoälyalgoritmien sääntelyssä ja edistää positiivisia, sotilaallisia ja siviilitason kontakteja, mikä on ehkä valopilkku jatkuvasti heikentyneiden suhteiden näkymissä (Carnegie Endowment for International Peace, 2023). Tämä myös muistuttaa, että keskinäisriippuvainen maailma on yhä keskusteluyhteyksissä aivan toisella tasolla kuin esimerkiksi Kansainliiton aikana, jolloin osa suurvalloista ei edes osallistunut siihen³⁷. Samalla kuitenkin on huomioitava Bidenin virallinen kanta, jonka mukaan Yhdysvallat ei ole muuttamassa strategisen kilpailun politiikkaansa kesynpään.

Tutkimuksen lähtökohtien päinvastainen näkemys ei vaikuta empiirisen, toisen ja ensikäden aineiston perusteella olevan kovin vahvalla pohjalla. Kiinan ja Yhdysvaltojen antagonismi on selvästi ollut kasvussa ja Yhdysvaltojen strateginen muutos ja motiivit sille ovat tähän asti läpi käydyn taustoituksen perusteella melko selkeitä. Varsinaista sotilaallista yhteenottoa tämä ei kuitenkaan ennusta retoriikasta huolimatta. Strategian muutos ja tasapainotus ei välttämättä tarkoita sotaa – erityisesti tämän tutkimuksen kontekstissa –, ja suurvallat ovat olleetkin hyvin varovaisia 1960-luvulta asti väärinkäsityksiin perustuneiden eskalaatioiden varalta³⁸. Mahdollisen eskalaation välttämiseksi kuumalinja, jonka Aasian Tyynenmeren valtiot Japani ja Kiina muodostivat vuonna 2018 (Reuters, 2018) oli perustettu Pekingin ja Washingtonin välillä jo 2007 (the Washington Post, 2007). Nykyjärjestelmässä vielä oleellisempaa saattaa olla erityisesti vihamielistenkin suhteiden yhteydessä toteutuva keskinäisriippuvuus ja tätä vahvistavat taloudelliset intressit (ks. esim. (Sterling-Folker, 2009)). Siksi strategista muutosta on mahdollista havainnoida ilman varsinaista julkisuudessa paljon näkyvää konfliktia, minkä mahdollisuus tulee esiin myös seuraavassa luvussa.

³⁶ *Asia-Pacific Economic Cooperation* on vuonna 1989 laadittu kansainvälisesti vaikutusvaltainen foorumi, johon kuuluvat kaikki Tyynenmeren alueen merkittävämät *de facto* valtiolliset toimijat (Kiina ja Taiwan saatu näin erillisinä jäseninä).

³⁷ Keisarillinen Japani ja Hitlerin Saksa erosivat siitä vuonna 1933, Italia 1937 ja Neuvostoliitto erotettiin 1939 talvisodan seurauksena.

³⁸ Taustalla vaikutti Kuuban ohjuskriisi, jossa venäläiset, ohjuksia kuljettavat alukset päätyivät amerikkalaisten sotalaivojen saartamaksi. Kommunikaatio-ongelmat veivät tässä maailman lähelle ydinsotaa.

4.3 Laskevan hegemonin strategian muutos

Nyt tarkastelen vielä, miten Yhdysvaltojen ja Kiinan suhteen taustat vastaavat Lobellin (2009) määritelmää laskevan hegemonin suurstrategian muutoksesta. Eli siis miten sotilasdoktriinin, diplomatiatoiminnan, kansainvälisen kauppapolitiikan ja sisäpoliittisten resurssien käytön muutoksia voi havaita Yhdysvaltojen toimissa? Kaiken tämän yläpuolella on oletus muutoksesta vapaata kauppaa suosivasta sisäpoliittisesta koalitiosta talousnationalistisempaan, mikä näyttäisi myös pitävän kaikkein selvimmin paikkansa.

Yhdysvaltojen diplomatia on mennyt yhä enemmän kohti Kiinan haastamista. 1970-luvulla alkanut diplomaattinen lähentyminen koki suurimman kolauksen avoimen kauppasodan alettua 2018. Yhteistyön perintönä keskusteluyhteys Kiinan ylimmän johdon kanssa kuitenkin on säilytetty, mutta painottaen, että diktatuuri on edelleen strateginen kilpailija. Tämä toisaalta kertoo ehkä vain jotain nykyisen kansainvälisen järjestelmän luonteesta, jossa konfliktiosapuolten kanssa keskinäisriippuvuus säilyttää taloudelliset intressit (ks. (Sterling-Folker, 2009)). Myös aiemmin monipuolinen QSD-foorumi on herätetty yksipuolisempaan henkiin Kiinan vaikutusvallan kasvaessa.

Sisäpoliittisten resurssien käytössä on huomioitava selkeä muutos Yhdysvaltojen politiikassa 2000-luvulla. Vielä 1990-luvulla Clintonin kaudella painotus oli liberaalidemokratian ja keskinäisriippuvaisen, kansainvälisen kaupan edistämisessä. Bushin hallitus vuoden 2001 terrori-iskujen jälkeen teki valtaisan muutoksen Yhdysvaltojen sisäisten resurssien allokoinnissa, kun terrorismin vastaiset toimet laajenivat maailmanlaajuisiksi kampanjaksi, jonka polttopisteinä Irak ja Afganistan toimivat. Samanaikaisesti tutkijoiden keskuudessa heräsi enenevästi huolia autoritäärisen Kiinan valtaisasta potentiaalista, jonka myös Bushin hallitus alkoi ilmaisemaan julkisesti vuodesta 2007 eteenpäin, josta varsinaisen sisäpoliittisten resurssien uudelleen allokoinnin voi tulkita alkaneen. Tämä linja eteni Obaman kaudella varovaisella lähestymisyrittäyksellä, jossa pyrittiin aktiivisesti edistämään alueellista keskinäisriippuvuutta ja yhteistoimintaa sekä toivon mukaan kesyttää Kiina – tai jopa halata se kuoliaaksi.

Kaikki tämä kuitenkin päättyi Trumpin kauteen, jossa kauppapolitiikka on muuttunut kahdenkeskiseksi, retoriikka vihamielisemmäksi ja alueelliset hankkeet Kiinan poissulkeviksi. Joe Biden on presidenttiytensä aikana jatkanut Trumpin linjaa, mikä kielii myös strategiasta, jolla on molempien puolueiden tuki tai vähintään tarpeeksi syvälle yltäneet juuret. Vaikka Trump ja myöhemmin Biden ovat pysyneet Kiinasta etäällä, on siihen keskittyvä politiikka

oletettavasti käynyt kalliimmaksi Yhdysvalloille kuin sen kanssa lähentyminen. Kaikki puretut hankkeet, uudelleen neuvotellut sopimukset, lisääntynyt varustelu, ja ennen kaikkea kauppasota ovat muun muassa – ehkä muutenkin katoavien – teollisuuden työpaikkojen ja kauppataseen suojelun takia maksaneet todennäköisesti monta menetettyä tilaisuutta ja toteutumattomia liiketoimia, puhumattakaan kansainvälisistä tappioista. Hävitetyt monenkeskiset järjestelmät ovat muodostaneet tyhjiön, jonka Kiina on päässyt täyttämään esimerkiksi RCEP- ja BRI-hankkeillaan. On siis selvää, että kansainvälinen kauppapolitiikka ja sisäpoliittisten resurssien käytössä voidaan nähdä muutos.

On myös huomioitava, miten Kiinan itsensä lähestymistapa on muuttunut. Siitä olisi voinut toivoa vielä jonain päivänä syntyvän uudistunut, liberaalimpi Kiina, mutta viimeistään Xi Jinpingin vallan aikana Kiinan strategian imperialistinen luonne on ollut Yhdysvalloille melko selkeä. Kiina ei ole vain voimistunut talousnationalismia puoltavan politiikkansa ansiosta. Se on pyrkinyt sijoittamaan aktiivisesti kasvuvuosiensa tuloja laajempiin, – monen näkökulman mukaan petollisiin – alueellisiin, jopa maailmanlaajuisiin projekteihin. Taustalla on myös jatkuvasti elänyt militaristinen, liberaaleille arvoille vihamielinen, ulospäin aggressiivinen puoluediktatuuri. Kiinalla on hyvin rajallista kokemusta modernista sodasta, mitä epäonnistunut sota Vietnamia vastaan osoitti³⁹. Nykyään Kiina kuitenkin jää sotilasbudjetissaan vain Yhdysvaltojen taakse ja edustaa monen alan teknologista kärkeä (Defense News, 2024; Bloomberg, 2024). Se on samalla jatkuvasti pyrkinyt provosoimaan sotilaallisella tai puolisolitaallisella toiminnallaan erityisesti sen naapureita – puhumattakaan sen suorittamasta globaalista vakoilusta ja kybersodankäynnistä.

Yhdysvaltojen, Kiinan uhaksi näkevä, sisäpoliittinen koalitio on siis muodostunut yllättävän vahvaksi, muuten niin polarisoituneessa (ks. esim. (Graham & Svolik, 2020; Brady & Kent, 2022; Hare & Poole, 2014; Fiorina & Abrams, 2008)) yhteiskunnassa. Yhdysvaltojen historia Tyynellämerellä on ollut vaihtelevaa. Clintonin yhteistyöhalukas vapaankaupan painotus korvautui Bushin konfrontationistisemmällä politiikalla, joka huomioi Kiinan potentiaalin. Barack Obaman kausi pyrki vielä vapaan kaupan periaatteita mukailevaan *yhteistyön* strategiaan, joka kohtasi selkeää sisäpoliittista vastustusta jo Obaman kaudella.

³⁹ Vietnamin miehittyä Punaisten Khmerien Kambodzha, tämän liittolainen Kiina aloitti – osana kommunististen valtioiden hajaannusta – lyhyen sodan lukuisat konfliktit kokenutta Vietnamia vastaan. Invaasio epäonnistui täysin ja kokematon Kansan vapautusarmeija vetäytyi Vietnamista kuukauden taistelun jälkeen. (Hoover Institution, 2022.)

Mielenkiintoista on, että Trumpin talousnationalistiseksi mielletty politiikka saavutti huippunsa vasta vuoden 2017 TPP-sopimusirtisanoutumisessa ja seuraavan vuoden kauppasodassa, kun Kiinan imperialistisen strategian suuntauksen voi katsoa alkaneen jo hieman aikaisemmin, konservatiivifraktion voittaessa kommunistisen puolueen sisäisen kamppailun ja Xi Jinpingin keskittäessä valtaansa. Tämän jälkeen Trumpia selvästi liberaalimpi Biden on katkaissut tämän presidenttikausien mukaan jatkuvan, jossain määrin presidentin puolueen ideologiaa mukailevan, nähtävissä olevan syklin, ja jatkanut Trumpin hallituksen aggressiivisempaa strategiaa.

Näin ollen Lobellin (2009) mallia mukaillen voidaan puhua strategisesta muutoksesta demokraatti- ja republikaanipresidenttien strategioiden konvergenssiin, jossa imperialistinen hegemonian haastaja on saanut hegemonin puolustamaan asemaansa talousnationalistisen sisäpoliittisen koalition *rankaisu*-strategialla. Tätä ei kuitenkaan pyritä tässä tutkimuksessa pidemmälle analysoimaan Lobellin määrittämällä parametreilla, vaan voin seuraavaksi keskittyä tutkimukseni päämalliin Lobellin, Ripsmanin ja Taliaferron (2016) kansainvälisen politiikan teoriaa.

5 Kansainvälisen politiikan malli strategian muutoksen analysointiin

Tässä luvussa käyn läpi Yhdysvaltojen ulkopoliittisen ympäristöä ja sisäpoliittisia ominaisuuksia, joista yleistän induktiivisesti määritelmiä parametreiksi analyysikehikolleni. Luku keskittyy erityisesti Lobellin, Ripsmanin ja Taliaferron (2016) mallin *interventiomuuttujien* ideaalityyppien sisällön määrittämiseen ja analysointiin. *Riippuvan* ja *itsenäisen* muuttujan sisältö on tullut esiin tapauksen taustoittamisesta ja strategian muutoksen määrittelyn yhteydessä. Siksi keskityn tässä luvussa näiden kahden muuttujan kohdalla jo valitun tiedon soveltamiseen mallissa.

Lobellin ym. malli määrittelee melko selkeästi muuttujien kriteerit ja muodot, jolloin tulkittavaksi jää varsinaisesti näiden sisällön määrittäminen. Osa tapahtuu hyvinkin mekaanisesti, koska Yhdysvaltoja voi esimerkiksi pitää vakiintuneena demokratiana. Toiset, avoimemmat määritelmät jättävät enemmän tilaa subjektiivisuudelle.

Muuttujat ovat monella tapaa yleistyksiä, joiden sisäisiä tekijöitä on kohdeltava ensisijaisesti mallin määrittämällä analyysitasolla. Siksi mikrotason analyysia esimerkiksi yksittäisistä kongressin edustajista tai presidentin kabinetin ministereistä (*secretary*) ei tehdä, jotta vältytään mahdollisilta vääristymiltä, ja voin keskittyä tässä tutkimuksessa makrotason kuvaan strategisesta muutoksesta. Valtaosa teoriaa hyödyntävästä analyysista tapahtuu *interventiomuuttujien* valikoitumisen yhteydessä, josta on mahdollista poimia tärkeimpiä teemoja, ilmiöitä ja tapahtumia luvussa kuusi käytävään keskusteluun.

Olen taulukossa 2 muotoillut analyysille kehikon, jonka sisältö rakentuu seuraavien alalukujen pohjalta. Koska uusklassinen realismi tuo realismin teoriaperinteeseen sisäpoliittisten ominaisuuksien huomioimisen, ja koska luvuissa 3 ja 4 on ulkopoliittista kontekstia käsitelty laajasti, on tämän luvun ydin alaluvussa 5.2. Siinä muuttujien määrä ja monipuolisuus vaativat verrattain laajan katsauksen Yhdysvaltojen poliittisen järjestelmään, historiaan ja yhteiskuntaan.

Taulukko 2. Lobellin ym. muuttujat sovellettuna Yhdysvaltojen kiinastrategian muutokseen.

Itsenäinen muuttuja Systeemin ärsyke	Havaittu systeemin ärsyke	Valtakeskittymät	Selkeys	Kiireellisyys
	Kiinan uhka järkyttää vallan tasapainoa Tyynellämerellä. Tasapainon järkkäminen vaarantaa Yhdysvaltojen globaalin hegemonian. Kiinan kasvanut valta ja etenevä globalisaatio luovat paineita talousnationalistiselle koalitiolle.	Tyynenmerenalueen kaksinapaisuus Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä.	Kiinan haaste ollut selkeä 2000-luvulta lähtien. Haaste on ollut muuten polarisoituneelle yhteiskunnalle melko yhtenäinen, mutta vastaukset puoluekannoista riippuvaisia. Poliittikkavaihtoehto epäselvä, mutta polkuriippuvuus varmistanut offensiivisen politiikan.	Toimet aloitettu liian myöhään huomion kiinnittyessä erityisesti Lähi-Itään ja Keski-Aasiaan. Strategisena korjausliikkeenä Obaman liberaalin strategian hylkääminen aiheuttanut uponneita kustannuksia.
Interventiomuuttuja Sisäpoliittiset toimijat	Johdon kognitio	Strateginen kulttuuri	Valtion ja yhteiskunnan suhde	Sisäpoliittiset instituutiot
	Vahva presidentti, jonka politiikka mukalee puolueen ideologiaa. Presidentin henkilökohtaiset ominaisuudet aiheuttaneet anomalioita. Presidentin puolueesta poikkeava enemmistökongressi merkittävä.	Strateginen moralismi, jonka sekulaarina muotona liberaali markkinatalous ja demokratia. Totaaliseen voiton kulttuuri. Tappioita välttävä poliittinen johto.	Valtion demokraattiset instituutiot vastaavat sisäisten ryhmien ärsykeisiin, jotka ovat hyvin polarisoituneet. Eliitin intressiryhmillä suuret vaikutusmahdollisuudet, mutta kansalaisyhteiskunnalla verrattain heikko edustus. Talousnationalismilla ja -populismilla vahva perusta kansalaisyhteiskunnassa.	Vakiintunut, vahvaan perustuslakiin nojaava demokratia, jossa istuva hallitus seuraa edellisen politiikkaa. Kaksipuoluejärjestelmä varmistanut jatkuvan erottelun erityisesti liberalismien ja realismien välillä. Strateginen kulttuuri saattanut pysyä yhtenäisenä juuri instituutioiden ansiosta.
Riippuva muuttuja Politiikan tulos	Strategian muutos	Keskinäisriippuvainen vaikutus kansainväliseen järjestelmään		
	Obaman defensiivinen liberalismi vaihtunut Trumpin ja Bidenin jatkamaan offensiivista realismia mukalevaan strategiaan.	Kiina vallannut alueen markkinoita Trumpin protektionismin myötä. Yhdysvaltojen sotilaallinen läsnäolo ja sen liittolaisten varustelu lisääntynyt. Monet Yhdysvaltojen kumppanit kuitenkin etäänntyneet taloudellisten koalitioiden heikennyttyä. Bidenin ajama Yhdysvaltojen vahva sotilaallinen läsnäolo voi aiheuttaa yliekspansiota, jos liberaali ideologia ajaa poliisitoimiin ympäri moninapaistunutta maailmaa.		

Lähdeaineisto muuttujien sisällön valinnalle ja tulkinnalle rakentuu kolmiosaisesti. Kansainvälisissä tapahtumissa tämä tarkoittaa tutkijoiden vertaisarvioituja artikkeleita sekä itse tapahtumia käsitteleviä lehdistöraportteja, Yhdysvaltojen ominaisuuksissa tutkijoiden julkaisuihin sekä asiantuntijoiden näkemyksiä ja selvityksiä. Peilaan siis teoriaa osin subjektiiviseen kuvaan Yhdysvaltojen kansainvälisestä tilanteesta ja yhteiskunnallisesta rakenteesta. Koska kuvan muodostamiseen liittyy myös olennaisesti, miten Lobell, Ripsman ja Taliaferro ovat kuvanneet kansainvälistä järjestelmää ja ideaaliyhteiskuntaa, olen tukeutunut realismien teoriaperinnettä painottaviin tahoihin. Subjektiivisuus näkyy erityisesti poliittisia

yhteyksiä ja valtaa omaavien tietolähteiden kohdalla, mutta jotka tarjoavat myös oikein tulkittuna ainutlaatuista ensikäden tietoa.

5.1 Itsenäinen muuttuja

Itsenäinen muuttuja on Lobellin ym. (2016) mallissa valtion ulkoinen, kansainvälisen systeemin ärsyke, joka saa valtion sisäisen päätännön liikkeelle. Muuttujan valikoituminen analyysiin on yksinkertaista: rakenteellisen realismin oletuksilla Kiinan kasvava valta ja sen realisoimisen potentiaali Tyynellämerellä. Kasvavan vallan kohdalla on huomattava oletettu jatkuvasti imperialistisempi ulkopoliittikan strategia (ks. luku 4.1), jossa korostuvat Kiinan harjoittamat; vapaan kaupan periaatteiden laiminlyönti ja konfliktinhakuisuus Tyynellämerellä. Varsinainen, tarkempi valintaprosessi tapahtuu tarkastelemalla ärsykejä kansainvälisen järjestelmän rakenteen modifioijat huomioiden.

Kiinan uhka välittyy Lobell ym. mallissa järjestelmätason modifioijien lävitse, joita ovat (1) vallan keskittyminen järjestelmässä – ts. ”napaisuus” –, (2) signaalien selkeys ja (3) aikaikkuna poliittisille toimille vastata ärsykkeeseen. Napaisuus on tutkimusasetelmassa selkeä: vaikka globaalia ympäristöä on mahdollista kuvata tulkinnan mukaan sekä yksi-, kaksi- että moninapaiseksi, on huomioitava, että rakenteelliset modifioijat rajoittuvat vaikutuksissaan paikallisesti, esimerkiksi maantieteellisillä esteillä rajatun alueen mukaan. Siksi on mahdollista puhua Tyynenmeren tapauksessa kaksinapaisesta järjestelmästä, jossa Kiina ja Yhdysvallat muodostavat kovan vallan vastinparin. Pehmeä vallan mittareilla tilanne on monimutkaisempi: esimerkiksi Yhdysvaltoihin selkeästi nojautuvat Etelä-Korea ja Japani ovat globaaleja pehmeän vallan mahteja ja sijoittuvat myös kovassa vallassa melko korkealle (Dirir, 2022). Toisaalta Yhdysvaltojen yhä jatkuva, erityisesti sotilaallinen tuki pitää näiden kahden ulkopoliittisen suuntauksen niin selkeänä, että niiden erottuminen Yhdysvaltojen vaikutuspiiristä omiksi navoikseen voi olla kyseenalaista.

Signaalien tai ärsykkeiden selvyydestä puhuttaessa tarkoitetaan tässä tutkimuksessa, miten Kiinan alueellisen tasapainon järkyttäminen ja liberalismille sopimaton politiikka näyttäytyvät systeemitason signaaleina. Lobell ym. (2016) määrittivät valtiota uhkaavan toimijan ominaisuudet Stephen Waltin (1987) ja Lewis Gaddiksen (1982) analyysien pohjalta. Se (1) haastaa viitesubjektin (tässä tapauksessa hegemonin) alueellista koskemattomuutta tai sen perusintressejä, (2) sillä on tähän materiaaliset edellytykset, ja (3) valtion uhka on välitön. Tässä tulee siis esiin uhkan havaitsemisen subjektiivisuus, mikä asettaa myös itsenäisen muuttujan määrittelyn limittain interventiomuuttujan kanssa. Objektiiivisesti todellista ärsykettä ei voi

havaita edes ulkopuolinen tutkija, joka joutuu tulkitsemaan kansainvälistä systeemiä tähän kiinnittyneiden toimijoiden subjektiivisten näkemysten kautta.

On mahdollista keskustella myös mahdollisuuksien ja uhkien epäselvyydestä siinä mielessä, että Yhdysvallat on vaihtanut lähestymistapaansa Kiinaa kohtaa monesti. Toki on huomioitava, että varsinainen Kiinan potentiaali globaalina Yhdysvaltojen haastajana sai laajempaa huomiota vasta 2000-luvulla. Tämä herättää lähinnä tulkintakysymyksen Yhdysvaltojen mahdollisuudesta jatkaa fukuyamalaista (tai wilsonilaista) politiikkaa pitkälle 2000-lukua. Eli jälleen on pohdittava, mihin aikaan haaste oli ”objektiivisesti” selkeä kansainvälisessä järjestelmässä, ja missä vaiheessa Yhdysvaltojen ulkopoliittisessa johdossa tämä havaittiin ja sitten tunnistettiin. Systemin signaalit Kiinan aggressiivisesta haasteesta (Lobellin (2009) mallin imperialistisena haastajana) näyttäytyivät melko selvänä Yhdysvaltojen poliittisen johdolle viimeistään BRI:n aloittamisen ja Xi Jinpingin valta-aseman vahvistuessa. Näiden lisäksi mahdolliset matalan profiilin hankkeet toimivat Kiinan pehmeän vallan kasvualustojen levittämiseksi sille strategisesti tärkeisiin paikkoihin, mukaan lukien Yhdysvaltoihin. Sen lisäksi tavallisen toiminnan peittämä tiedustelutoiminta on ollut merkittävässä roolissa. Tähän kuuluvat teknologian mukana tulleet tiedusteluun käytetty ohjelmisto sekä immateriaalioikeuksiin liittyvät rikkomukset.

On siis mahdollista pitää Obaman liberaalimman suuntauksen politiikkaa täysin rationaalisena, joka asianmukaisesti muutti muotoaan uhkien näyttäytyttyä. Obama tosin olisi jatkanut liberaaliin yhteistyöhön perustuvaa TPP-sopimusta⁴⁰ ja laaja tariffisota oli Trumpin talousnationalismille ominaisempaa. Jääkin siis arvoitukseksi, mitä Obama tai Obaman kaltainen demokraattipresidentti olisi tehnyt vuoden 2016 jälkeen. Siksi Trumpin valintaa voikin tästä näkökulmasta tulkita asianmukaisena sisäpoliittisten intressien kehityskulkuna ja vastauksena ulkopoliittiseen haasteeseen. Eri asia on, käyttikö hän vain sisäpoliittista reagointia järjestelmän ärsykeisiin henkilökohtaisten tavoitteidensa saavuttamiseen.

Politiikkavaihtoehdon hyödyllisyys on edellisten tavoin monitulkintainen tapahtuma, jossa ei voida pitää selkeänä vaihtoehtoa Obaman kauden liberaalin lähestymistavan potentiaalisen onnistumisen vuoksi. Kuitenkin tasapainottaminen tai tähän valmistautuminen itsessään Kiinan

⁴⁰ Sopimuksen allekirjoittamiseksi presidentti Obama käytti myös toimeenpanovaltansa *fast track* -periaatetta, jossa presidentti saattoi neuvotella kauppasopimuksesta ilman kongressin vaikutusta (Matera, 2018, ss. 88-90). Tämä vaati kongressin hyväksynnän, mikä tapahtui lopulta republikaaniemmistöisen senaatin ansiosta (Matera, 2018, s. 89), mikä taas kertoo jotain vapaata kauppaa arvostavien republikaanien ja Obaman yhteistyöstä ajalla ennen MAGA-siiven (*Make America Great Again*) nousua.

nousevaa uhkaa vastaan on ollut 2000-luvulta asti selkeä tavoite, joskin keinot ovat muuttuneet. Signaalien epäselvyyttä puoltaa Yhdysvaltojen selkeä muutos politiikassa, missä melko samanlaisina pysyneisiin signaaleihin on reagoitu eri tavoin, mikä voi kertoa interventiomuuttujan suuresta roolista. Samalla talousnationalismia kannattavat voimat ovat voimistuneet sitä mukaa, kun Kiina itse on osoittanut kyvyttömyyttä toimia liberaalissa ympäristössä tämän normeja kunnioittaen, mikä myös kertoo järjestelmän ärsykkeiden selkeästä välittymisestä päättäjille ja jossain määrin myös kansalaisyhteiskunnalle.

Havainnoidessa taas ärsykkeiden aikaikkunaa, on käsiteltävä moniulotteisia indikaattoreita Kiinan toimien Tyynenmeren tasapainoa uhkaavasta politiikasta Yhdysvaltojen näkökulmasta. Periaatteessa vielä muutama vuosi sitten saattoi puhua kovemmasta kiireestä, kun Kiinan talouskasvu jatkui voimakkaana. Kuitenkin talouskasvun hidastuminen ja Kiinan demografiset ongelmat ovat luoneet tästä tulevaisuuskuvasta huomattavasti suotuisamman – parhaimmillaan jopa sellaisen, jossa Kiina ei edes saavuta Yhdysvaltoja ainakaan bruttokansantuotteella mitattuna (Brooks & Wohlforth, 2016; Perkins, 2023). Samalla on kuitenkin huomioitava Kiinan strategiset hankkeet, jotka ovat Kiinan talouskasvun hidastumisesta huolimatta laajentuneet, mistä BRI on kaikkein merkittävin. Tässä tulee esiin myös Kiinan rooli pehmeän vallan toimijana. Esimerkiksi akatemiassa Kungfutse-instituutit ovat merkittäviä Kiinan pehmeän vallan levittäjiä ja väitetysti vain kommunistisen puolueen työkaluja (Politico, 2018). Australia ja Yhdysvallat ovat reagoineet tähän rajoittamalla niiden toimintaa ja rahoitusta. Perinteisesti Kiinaan epäluuloja kohdistaneissa maissa kuten Indonesiassa Kungfutse-instituutit on brändätty vahvemmin kiinan kielen ja kulttuurin opetuksen keskuksina (Theo & Leung, s. 8). Toisaalta näiden instituuttien vaikutusvaltaa on pidetty Kiinalle epäluuloisesti suhtautuneissa maissa heikkona (Rakhmat & Pashya, 2020; Selezneva, 2021).

Ei ole siis varmaa onko kasvanut Kiina – Bidenin aikana ja siitä eteenpäin – nähtävissä suuremmaksi uhaksi kuin Trumpin tai Obaman aikainen, nopeammin kasvava Kiina. On kuitenkin huomioitava, että jo Obaman kaudella Kiinaa vaivaavat mahdolliset ongelmat olivat tiedossa (ks. esim. (Peng, 2011; Haltmaier, 2013)) – eri asia on, miten tarkasti niiden vaikutuksia on voitu ennustaa.

Olennaista on siis kytkeä järjestelmän ärsykkeet strategiseen muutokseen osaksi pidempää systeemistä jatkumoa, johon Yhdysvallat on voinut reagoida tehokkaastikin. Ärsykkeiden objektiivisen havainnoinnin vaikeus ja sen asettuminen limittäin sisäpoliittisen toiminnan kanssa herättää kysymyksiä muuttajan roolista, mutta myös mielekkyydestä tarkastella ulkoisia

ja sisäisiä tekijöitä teorian avulla näin rigidisti toisistaan erillään. Tällöin vielä vahvemmin konstruktivismiin nojaava teoria – joka ei tee oletuksia valtion ulkoisen ja sisäisen vaikutuksen erillisyydestä, vaan toimijoiden teot, intressit ja järjestelmä, jossa ne toimivat, ovat peräisin sosiaalisista normeista ja ideoista eikä materiaalisesta, objektiivisesta todellisuudesta (Barkin, 2003, ss. 326-327) – voi selittää ärsykeitä ja niihin vastaamista joustavammin. Tämä herättää kuitenkin myös kysymyksen – uusklassisen realismin näkökulmasta systeemisten – ärsykkeiden modifioijien roolista; onko strategista muutosta erityisesti viime vuosina ollut vaikuttamassa vahvemmin sisäpolitiikka? On kuitenkin muistettava, että kyse on viimekädessä poliittisten toimijoiden omien intressien toteuttamisesta. Uhkien havainnointia on yleisesti pidetty melko selvänä, mutta ulkoiset modifioijat vaikuttavat siihen, miten politiikkaa voidaan toteuttaa uhkaa havainnoivien toimijoiden subjektiivisten tulkintojen ja intressien mukaan.

5.2 Interventiomuuttuja

Interventiomuuttujien tarkastelu muodostaa analyysin ytimen, minkä vuoksi kunkin tarkastelu vaatii oman alalukunsa. Muuttujat asettuvat vaikutuksiltaan, mutta myös ominaisuuksiltaan limittäin, joten jäykkien muuttujien yleismaailmallisuuteen pyrkivissä määritelmässä pitäytyminen ei ole reaali maailmaa tarkastellessa mielekäästä. Teorian lähtöoletuksena on, että johdon kognitio on verrattain vähäisessä roolissa, mikä kuitenkin erityisesti Yhdysvaltojen kohdalla hyvin kyseenalaiselta. Myös erot muuttujien välillä voivat olla limittäin asettumisen vuoksi pieniä, mikä asettaa määrittelyt tai rajaukset kyseenalaisiksi. Tämä kaikki voi siis tarkoittaa tarvetta teorian uudelleenarviointiin.

5.2.1 Johdon kognitio

Koska johdon kognitio kattaa ulkopoliittisen yleisesti toimeenpanovallan (*foreign policy executive*), on mielekäästä tarkastella Yhdysvaltojen presidenttien lisäksi näiden kabinetin, ja Yhdysvaltojen Kongressia, jolla on *Checks and Balances* -järjestelyn ansiosta – vallan kolmijako-opista poiketen – myös toimeenpanovaltaa ulkopoliitikassa⁴¹. Ulkopoliittista johtoa käsitellessä on huomioitava, että sen henkilökohtaiset ominaisuudet (*leader images*) eivät merkkää Lobellin ym. (2016, ss. 91-92) mukaan strategisissa muutoksissa yhtä paljon kuin

⁴¹ Yhdysvaltojen vallankolmijako-oppiin sisältyvä käytäntö, jolla estetään yhden valtiomahdin mahdollinen ylivalta muista.

yksittäisissä politiikkapäätöksissä lyhyissä kriisitilanteissa. Tästä syystä ei ulkopoliittisen toimeenpanon kohdalla ole syytä keskittyä yksittäisiin kongressin komiteoiden jäseniin tai presidentin kabinetin henkilöihin kovin syvällisesti.

Vallan kolmijako-oppia on vaikea soveltaa Yhdysvaltojen poliittiseen järjestelmään, koska perustuslain kirjoittajat eivät sitä varsinaisesti tavoitelleet (Fisher, 2008). Siksi perustuslain mukaisesti määrittyneet virkamiehet eri vallanjakoinstituutioista omaavat useamman valtiovallan funktion. Lainsäädäntöhaara tuottaa tässä suurimman poikkeuksen, kun kongressin lisäksi sekä varapresidentti että korkeimman oikeuden (*Supreme Court*) puheenjohtaja (*chief of justice*) ylettyvät tuomiovallan funktioihin (Brownell, 2014, ss. 6-20).

Tuomiovalta, joka ilmenee voimakkaimmin korkeimmassa oikeudessa, on kuitenkin marginalisoitua ulkopoliittikan tutkimuksessa (King & Meernik, 1999, s. 803). Se on tutkimuksen mukaan myös pienemmässä roolissa ulkopoliitikassa, jossa sen rooli on pääasiassa lainsäädännön ja toimeenpanon kiistojen ratkaisu. Korkein oikeus siis puuttuu ulkopoliittikkaan harvoin ja melko satunnaisesti, minkä on arvioitu johtuvan sen tavoitteista pitää ulkopoliittikkaa yhtenäisenä (ks. esim. (Adler, 1996; Henkin, 1990). On toki huomioitava, että presidentin nimittämistä korkeimman oikeuden tuomareista koostuva ylin tuomivalta ei ole aina (joskin lähes aina) päättänyt kiistoja kongressin kanssa toimeenpanovallan hyväksi (King & Meernik, 1999, ss. 801-804). Tämä on harvinaista, mutta erityistapauksissa toimeenpanovalta on saattanut selvästi rikkoa perustuslakia tai ylittänyt muuten valtuuksiaan. Mahdollisena tekijänä voi pitää myös pitää yhdeksän tuomarin puoluekantaa, joka voi olla aiempien nimitysten jäljiltä istuvasta presidentistä poikkeava.

Laskevan hegemonian strategian kannalta merkittävimmät kongressin erikoisvaltuudet ovat toimeenpanoelimen allekirjoittamien sopimusten ratifiointi (McGinnis & Shane, *Article II, Section 2: Treaty Power and Appointments - Common Interpretation*) sekä yksinomainen oikeus päättää sodan julistamisesta (Ramsey, *The Textual Limit on the President's War Powers*). Lainsäädäntävallalla on siis merkittävä vaikutus ulkopoliittikkaan. Olennaista presidentin ja kongressin suhteessa on niiden tyypillisesti nollasumma-periaatteella jakautunut valta: heikko presidentti tarkoittaa vahvaa kongressia ja toisinpäin. Yleensä kyse on presidentin puolueesta ja kongressin huoneiden enemmistöpuolueesta. Paino tässä on kuitenkin vain todennäköisyyksissä; esimerkiksi presidentti Henry S. Trumanin kohdalla ei olisi odottanut valtiomahtien voimasuhteiden perusteella niin vahvaa presidentin ulkopoliittikkaa toisen maailmansodan jälkeisessä ympäristössä, jossa Truman ajoi Euroopan jälleenrakennusta

molempien puolueiden tuella (Hamby; Conley, 2000, ss. 228-232). On toki huomioitava Presidentin *de facto* kasvaneet valtaoikeudet (ks. esim. (Cooper, 2014; Marshall, 2008; Carmines & Fowler, 2017)), joilla he ovat aloittaneet julistamattoman sodan esimerkiksi Vietnamissa ja Koreassa⁴² tai toimineet muuten ilman muiden valtiomahtien tukea tai hyväksyntää.

Analyysin kannalta olennaisimmat kongressit ovat Trumpin ja Bidenin aikaan sijoittuvat, eli 115.,116.,117. ja 118. kongressit. Polarisoituneesta sisäpolitiikasta huolimatta puolueita nykyään yhdistänyt näkemys Kiinasta, ja suhtautumisesta sen haasteeseen. Toki on huomioitava, että trumpilainen, nollasumma-periaatteinen, taloudellinen nationalismi on saanut tukea lähinnä vain osalta republikaaneista ns. MAGA-siiveltä (*Make America Great Again*) ja kulttuurisotaa (*culture war*) painottavilta jäseniltä kuten evankelikalistikristityiltä ja perinteisiltä nationalisteilta, kun taas demokraatit painottavat kansainvälisen kaupan osapuolten keskinäisiä hyötyjä (Donnell, 2023, ss. 85-88, 96-98). Olen taulukossa 3. kuvannut⁴³ Trumpin ja Bidenin kausien aikaisia kongresseja ja miten niiden puolue-enemmistöt vastaavat presidentin edustamaa puoluetta. Niin sanotun värisuoran saavuttaminen on tapahtunut tutkimuksen aikajänteellä vain kerran, Trumpin kaudella, mikä voi tyypillisen vaalisyklin lisäksi kertoa laajemmasta suuntauksen muutoksesta myös äänestäjien keskuudessa, jossa Trumpia äänestäneet voimat ovat ylläpitäneet republikaanien valtaa myös kongressissa⁴⁴.

Taulukko 3. Kongressin ylä- ja alahuoneiden valtajakauma puolueittain Trumpin ja Bidenin kausilla 2017–2023

Kongressi alkaen ja loppuen 3.tammikuuta	Istuva presidentti	Edustajainhuone-enemmistö	Senaattienemmistö
115. 2017–2019	Trump	Republikaani	Republikaani
116. 2019–2021	Trump	Demokraatti	Republikaani
117. 2021–2023	Biden	Demokraatti	suurimman osa kaudesta 50/50

⁴² Presidentti Trumanin mukaan kyse oli YK:n johtamasta poliisitoiminnasta eikä sodasta Pohjois-Koreaa vastaan (National Archives).

⁴³ Yhdysvaltojen presidentin nimitys on tyypillisesti 20.Tammikuuta ja uusi Kongressi kokoontuu ensi kerran 3. Tammikuuta.

⁴⁴ Senaatin edustajat valitaan porrastetusti kahden vuoden välein kuuden vuoden aikana.

118. 2023-	Biden	Republikaani	Demokraatti

Presidentin hallituksen virkamiehistä presidentinvaaleissa valikoituvalla varapresidentillä on mahdollisuus profiloitua toimeenpanoelimen merkittävimpänä toissijaisena toimijana (Scott & Rosati, 2023). Varapresidentti on kuitenkin yleensä selvästi presidentistä sivussa toimiva virkamies, jonka valta on pääasiassa epävirallista ja vaikeasti määriteltävää. Selvemmin varapresidentti profiloituu puheillaan ja senaatin sisäisten kiistojen ratkaisijana, ja on periaatteessa osa sekä toimeenpanoa että lainsäädäntövaltaa. (Brownell, 2014, ss. 3-6.) Merkittävin varapresidentti on todennäköisesti George W. Bushin molempien kausien varapresidentti Dick Cheney, joka oli aktiivisessa roolissa näkökulmien muuttamisessa Kiinaa kohtaan. Cheneytä on tituleerattu historian vaikutusvaltaisimmaksi varapresidentiksi (Subhawong, 2008; Goldstein, 2010), kun taas Trumpin ja Bidenin vastaavat Mike Pence ja Kamala Harris ovat olleet viroissaan matalan profiilin toimijoita jääden esimiestensä varjoon (Prémont, 2024, ss. 14-15).

Lisäksi Yhdysvaltojen tapauksessa on huomioitava presidentin kabinetti ja ulkopoliittiset neuvonantajat. Kabinettien merkittävimpiä rooleja ulkopoliittikan strategiassa ja oletettavasti Tyynenmeren alueen Kiinapolitiikassa ovat olleet yleisesti ulkopoliittikan kannalta keskeisimmät virat: ulkoministeri (*secretary of state*), turvallisuuspoliittinen neuvonantaja (*national security advisor*), puolustusministeri (*secretary of defense*), tiedustelupalvelun johtaja (*director of national intelligence*), talousneuvonantaja (*national economic advisor*) ja valtiovarainministeri (*secretary of treasury*) (Scott & Rosati, 2023, s. 112). Historiassa näistä tunnetuin lienee jo esiin tullut Richard Nixonin ja Gerald Fordin aikana palvelut turvallisuuspoliittinen neuvonantaja ja ulkoministeri Henry Kissinger, jolla oli erittäin merkittävä rooli Yhdysvaltojen ulkopoliittikassa vuosina 1969–1977, ja samanaikaisesti sekä ulkopoliittisen nerouden että pahuuden leima (Politico, 2015).

Olen taulukossa 4. listannut Trumpin ja Bidenin ajan virkamiehet ja neuvonantajat vuosien 2017 ja varhaisen 2024 väliltä. Siitä on nähtävissä valtaisa ero presidentin henkilöstön vaihtelun välillä, kun Trump on korvannut virkamiehiään huomattavasti Bidenia useammin (Mourtopalas, 2024). Koko Trumpin ajan kabinetin ja toimeenpanoviraston (*Executive Office of the President of the United States*) jäsenistön vaihtuminen oli itse asiassa historiallisen suurta (Pfiffner, 2022, ss. 591-592). Tämä korostaa Trumpin roolia erityistapauksena, joka voi myös

vääristää Lobellin ym. mallin oletuksia presidentin roolista pääasiassa lyhytaikaisessa politiikassa.

Taulukko 4. Trumpin ja Bidenin kausien ulkopoliitikan kannalta merkittävimmät virkamiehet

Presidentti	Ulkoministeri	Turvallisuuspoliittinen neuvonantaja	Puolustusministeri	Tiedustelupalvelun johtaja	Talousneuvonantaja	Valtiovarainministeri	Varapresidentti
Trump	Thomas A. Shannon Jr., Rex Tillerson, John J. Sullivan, Mike Pompeo	Mike Flynn, Keith Kellogg, H. R. McMaster, John Bolton, Charlie Kupperman, Robert O'Brien	Jim Mattis, Patrick M. Shanahan, Mark Esper, Richard V. Spencer, Mark Esper, Christopher C. Miller, David Norquist	John Ratcliffe, Ric Grenell, Joe Maguire, Dan Coats, Mike Dempsey	Gary Cohn, Larry Kudlow	Steven Mnuchin	Mike Pence
Biden	Antony Blinken	Jake Sullivan	Lloyd Austin	Avril Haines, Lora Shiao Acting	Brian Deese, Lael Brainard	Janet Yellen	Kamala Harris

Ylipäätään presidentin rooli korostuu mallia vasten Yhdysvaltojen ulkopoliittisessa päätöksenteossa, jossa hallituksen virkamiehet ovat presidentin tahdon varassa. Siksi yksittäisiin virkamiehiin keskittyminen voi vain vääristää analyysiä. Tässä korostuu myös se, ettei hallintokausilla ole selvästi noussut samanlaista henkilökohtaisilta ominaisuuksiltaan vaikutusvaltaista virkamiestä kuten Nixonin tai Bushin kausilla. Kongressin rooli taas korostuu, koska suuri osa nimityksistä vaatii senaatin hyväksynnän. Olisikin siis perusteltua pitää vain kongressia ja presidenttiä tutkimusasetelman selvästi merkittävimpinä ulkopoliitikan toimeenpanijoina johdon kognitiota käsitellessä. Nämä havainnot ovat yhtenäisiä sen kanssa, että Yhdysvaltojen presidentin valta on kasvanut vuosien mittaan, jota kasvava yhteiskunnallinen polarisaatio vielä korostaa (Carmines & Folwer, 2017, ss. 371-379).

Johdon kognition roolin ulkopoliitikassa voi siis nähdä rajoittuvan presidenttiin ja kongressiin, missä valtasuhteet perustuvat yleensä puoluekirjoon. Kansainvälinen ympäristö, asiakysymykset ja presidentin henkilökohtaiset ominaisuudet voivat kuitenkin muodostaa poikkeuksen, jossa kongressin valta-asetelmasta huolimatta politiikka on presidentin linjan määrittämää. Kansalaisyhteiskunta ja kongressi saattavat muodostaa politiikan suuntaviivat, mutta presidentillä on yleensä myös väestön tuki ja asema ylimpänä toimeenpanoelimenä (Quandt, 1986). On huomioitava, että Kiinapolitiikalla on puoluerajojen ylittävä tuki, jossa sekä Trump että Obama ovat edistäneet strategiaa, joka ei ole ollut aina oman puolueen tai vallalla

olevan kongressin tahdon mukainen. Samalla kuitenkin puoluerajojen ylittävä tietty väsymys maailmanpoliisin rooliin ja isolationismi on kerännyt kannatusta sekä oikealla että vasemmalla. Yhtäältä oikeistossa on kyse Yhdysvaltojen omasta edusta, ja miten sen ei pidä sekaantua toisten ongelmiin. Toisaalta vasemmistossa taas kyse on maailmanpoliisin roolin aiheuttamista ongelmista maailmalla, ja kansalliset intressit on nähty vaaraksi yhteisille intresseille erityisesti globaalissa etelässä. Näihin vastaamisessa Biden ei ole enää välttämättä onnistunut yhtä hyvin..

5.2.2 Strateginen kulttuuri

Strategisessa kulttuurissa uskomukset, normit ja oletukset muodostavat limittäin asettuvan kokonaisuuden, joka suitsii valtion politiikkamahdollisuuksia. Tämän muuttujan on siis rakennuttava useasta yhteiskunnallisesta teemasta kuten; miten valtio toimii konflikteissa, mitkä arvot ovat sen strategiassa keskiössä ja millaisia oletuksia sillä on maailmasta. Näitä limittäin asettuvia teemoja on hankala käydä yksittäin läpi, joten keskityn tässä laajempaan, limittäin asettuvan toiminnan profiilin muodostamiseen. Strateginen kulttuuri määrittyy monesta tekijästä, joissa korostuu erityisesti historian rooli. Tällöin myös teemat kuten maantiede, historialliset kokemukset ja historian kautta muodostunut kansalaisyhteiskunta ja poliittiset rakenteet ovat myös keskeisiä (Mahnken, 2006).

Yhdysvaltojen tapauksessa maantieteessä merkityksellisintä on sen eristynyt sijainti. Tämän mahdollistama Monroen doktriini – strateginen eristyneisyys ja Amerikan mantereen politiikan eristäminen Euroopan suurvalloista – piti Yhdysvallat pääasiassa ulkona eurooppalaisista konflikteista ensimmäiseen maailmansotaan asti. Kuitenkin materiaalisen laajentumisen ja keskinäisriippuvuuden kasvun vuoksi se ennen pitkää ajautui molempiin suursotiin 1917 ja 1941⁴⁵. Nykyään vastaavaan eristyneisyyteen ei välttämättä ole enää edellytyksiä, vaikka ne olisivat jättäneet jälkensä kulttuuriin.

Globaali lähestymistapa on myöhemmin korostunut Yhdysvaltojen supervallan roolissa, jossa eksistentiaaliset, sotilaalliset uhat rajoittuvat mannerten välisiin ohjuksiin. Kylmän sodan aikana Yhdysvaltojen ylivoimainen asema muutti luonnollisesti suhtautumista myös muiden toimijoiden vahvistumiseen; Walter Lippmanin ja George Kennanin mukaan supervallan suurstrategia perustui siihen, ettei mikään muu valtio voi saada sitä enemmän teollisia

⁴⁵ Ensimmäiseen maailmansotaan Yhdysvaltoja ajoi eritoten Atlantin yli kulkevan kaupan ja siviililiikenteen turvaaminen sekä Saksan toiminta Meksikon kanssa (U.S Department of State). Toiseen maailmansotaan – ainakin ulkopoliittisen johdon kannalta – ehkä väistämätönkin osallistuminen varmistui sisäpoliittisen tuen kasvaessa Japanin hyökätessä Pearl Harboriin (Kissinger, *Diplomacy*, 1994, ss. 381-393).

resursseja (Gaddis, 2005, ss. 24-86). Yhdysvaltojen mahdollisuus kehittyä suhteellisen rauhassa ympäristössä, jossa se oli naapureihinsa nähden ylivoimainen, on saattanut vaikuttaa tiettyyn maan kansainvälisen politiikan ehdottomaan idealismiin ja kohtaloajatteluun.

Tämä yhdistyy jo 1600-luvun Englannin puritaanien ajatukseen *oikeiden kristittyjen* kohtalosta perustaa uusi Jerusalem (Bremer, 1995, ss. 42-44). Tästä, 1800-luvulla *manifest destinyksi* muuttuneessa ajatusmallissa amerikkalaisella tasavaltalaisuudella (ja anglosaksisella rodulla) oletettiin olevan samanlainen rooli ainoan ja oikean yhteiskuntajärjestelmän levittäjänä⁴⁶ (Merk, 1963, ss. 215-216, 225-227). Sekulaaristi tämän voi olettaa manifestoituneen ensimmäisen maailmansodan jälkeisessä liberaalissa *wilsonimissä*⁴⁷, jota kylmän sodan aikainen, poliittisen realismin kasvattama ulkopoliittinen eliitti – kuten Kennan (2012) ja Kissinger (2001) – on kritisoinut idealistiseksi ja moralistiseksi. Se on tosin Kissingerin mukaan selvästi myös pysynyt osana Yhdysvaltojen ulkopoliittikkaa myös kylmän sodan jälkeen, sillä Yhdysvaltojen näkemys rauhasta perustuu yhä kylmän sodan jälkeen vankimmin juuri demokraattisiin instituutioihin (Kissinger, 1994, s. 33).

Yhdysvaltojen kansainvälisille suhteille tyypillistä onkin moralistinen asenne – Clauzewitzin opin vastaisesti – politiikan loppumisesta sotaan, jossa totaalinen voitto on ehdoton päämäärä (Kennan, 2012, ss. 101-103). Siksi strategisessa kulttuurissa sitä vaivaa tietty kaksinaisuus: yhtäältä siihen kuuluu liberaali idealismi ja toisaalta sotilasdoktriini, jossa merkittävän materiaalisen allokoinnin on johdettava vihollisen ehdottomaan antautumiseen.⁴⁸ Vaihtoehtoisesti doktriini johtaa vain pitkittyneeseen, Vietnamin ja Afganistanin tapaiseen traagiseen limboon. Konfliktin luonne Yhdysvalloille tarkoittaa kuitenkin sitä, että sota tarvitsee aina tietynlaisen ristiretken luonteen (Huntington, 1957, s. 152), mikä on pitänyt enemmän tai vähemmän paikkansa tähän päivään saakka.

Ristiretken luonne voi piirtyä ennen varsinaista – epävirallistakaan – sotatilaakaan hyvin leimalliseksi kilpailuksi hyvän ja pahan voimien välillä. Näin kaksinainen strateginen kulttuuri painottaa sekä rauhanedistämistä että konflikteja. Erottaakseen viholliseksi mielletyn ryhmän, poliittinen johto on yleensä käyttänyt ilmausta vapaa tai rauhaa rakastava maailmaa omasta

⁴⁶ Toki uskonnon roolista amerikkalaisessa yhteiskunnassa huolimatta itse perustuslain laatijat – etupäässä Thomas Jefferson – painottivat valistuksen ajan ideaaleja huomioiden myös uskonnon vapauden ja sen eron valtiosta (Ragosta, 2018).

⁴⁷ Idealistinen, ensimmäisen maailmansodan jälkeen kehittynyt ulkopoliittinen suuntaus, joka tunnetaan parhaiten presidentti Woodrow Wilsonin neljäntoista kohdan rauhansuunnitelmasta sodanjälkeiselle, liberaaliin internationalismiin perustuvalla maailmalle (Throntveit, 2019).

⁴⁸ Tämä näkyy vallan vaihtumisena esimerkiksi molemmissa maailmansodissa, Irakissa ja totaalisenä Etelä-Valtojen häviönä Amerikan sisällissodassa.

viiteryhmästään, jonka esimerkiksi pahan valtakunta (*evil empire*), pahan akseli (*axis of evil*), roistovaltiot (*rogue states*) tai – kylmän sodan aikana laajemmin ilmaistuna – kommunistit vaarantavat.

Jo ensimmäisessä maailmansodassa on voitu puhua wilsonismin siivittämästä sodasta autoritaarisia keskusvaltoja vastaan, mikä asetelmana korostui entisestään toisessa maailmansodassa sodan huomattavasti julmemman luonteen vuoksi. Monroen doktriinin jälkien kuitenkin yhä tuntuessa, Yhdysvallat alustavasti pidättäytyi osallistumasta konflikteihin, ja toimi niissä myöhemmin melko pragmaattisesti, verrattain pienin tappioin ja varmoin voitoin⁴⁹. Tämä tarkoitti myös liittoutumista akselivaltoja vastaan myös totalitaarisen, tulevan pääkilpailijansa kanssa.

Kylmässä sodassa Yhdysvalloissa alkoi selkeä maailman manikealainen, uskonnollisiin juuriin perustuva jaottelu hyvään ja pahaan. Läntisessä maailmassa voitiin sitten puhua ”puhtaasti” vapaan maailman sodasta totalitarismia vastaan⁵⁰, vaikka pragmaattinen markkinakapitalismin puolesta taistellut politiikka hyväksyi julmatkin kommunismin vastaiset diktatuurit. Tällöin liberaalin idean pettävälläkin periaatteella saatettiin välttyä kollektivismiin ja valtioneismin – protestanttiselle maailmalle ja yksityiselle pääomalle – luomilta kauhukuvilta. Varsinainen leimaava asettelu korostui ehkä presidentti Ronald Reaganin pahan valtakunta-termissä, joksi hän Neuvostoliiton – tämän johdon kauhuksi⁵¹ – kuvasi, mitä vielä korosti kiihtyvä kilpavarustelu (Kissinger, *Diplomacy*, 1994, ss. 767-779).

Selkeimmin tämä on näkynyt nykyaikana termeissä roistovaltio ja pahan akseli, missä on kyse varsinaiseksi doktriiniksi muodostuneesta vihollisen konstruoinnista. Roistovaltiokonsepti tuli paikkaamaan Neuvostoliiton muodostamaa tyhjiötä Yhdysvaltojen ulkopoliittisessa strategiassa jo 1989, jolloin konflikti laskevan supervallan kanssa näytti epätodennäköiseltä myös kenraali Colin Powellin työpöydällä (Jaffe, 1993, ss. 1-2). Kylmän sodan lopun strategia perustui uuteen ajatukseen useasta, pienemmästä alueellisesta uhasta, millä saatettiin perustella

⁴⁹ Tyynenmerensodassa Yhdysvallat saavutti nopeasti etulyöntiaseman kesäkuun Midwayn meritaistelun jälkeen 1942, kun taas Euroopassa suuriin operaatioihin se osallistui syyskuussa 1943 Italiassa ja kesäkuussa 1944 eteenpäin Ranskassa.

⁵⁰ Kommunismin patoamisdoktriininsa alussa, puheessaan Kreikan ja Turkin alueella käytävästä konfliktissa vuonna 1947 presidentti Truman eksplisiittisesti ilmaisi me ja he -jaottelun vain totalitarismin ja demokratian välillä, ja sitä Yhdysvaltojen poliittinen johto tuolloin myös tarkoitti (Gaddis, 2005, ss. 64-65).

⁵¹ Reaganin aikana, erityisesti Juri Andropovin ja Konstantin Tšernenkon lyhyillä hallintokausilla, Neuvostoliitossa pelättiin tosissaan Naton hyökkäystä (National Archives and Records Administration, 1990).

presidentti George H.W. Bushille puolustusbudjetin suunniteltua hennommat leikkaukset (Ibid., ss. 3,9-10, 19).

Näin strategian lähtölaukauksena voidaan pitää enemmän Berliinin muurin murtumista kuin Irakin hyökkäystä Kuwaitiin 1990, jota kuitenkin vain muutama tunti myöhemmin presidentti Bush julkisti strategian pääperiaatteet. Julkistus tosin sai erityisen paljon enemmän huomiota ajankohdan takia, ja Yhdysvaltojen armeijan Persianlahden sotaan varustautumisen operaatio (*Desert Shield*) ja itse sotatoimet (*Desert Storm*) saivat huomattavaa kansainvälistä huomiota (Jaffe, 1993, ss. 36-37). Samalla lyhyt, onnistunut sota toimi yksinapaisen maailman hallitsijan voimannäytöksenä.

Doktriinina roistovaltio-idea nousi laajemman yleisön keskuuteen Bill Clintonin hallituskaudella, jossa patoamispolitiikka oli siirtynyt kommunismista konfliktien ja joukkotuhoaseiden leviämisen teemoihin (Aspin, 1993, ss. 15,19). Tätä värittivät sekä; Yhdysvalloille akuutimmat kriisit kuten Balkanin tapahtumat ja Afrikan epäonnistumiset että; suhteet Iranin ja Pohjois-Korean kanssa. 2000-luvun lähestyessä doktriinin heikkous kansainvälisellä areenalla oli tullut selväksi: Yhdysvaltojen omintakeisena ajatusmallina se ei saanut kannatusta sen liittolaisissa, jotka osoittivat haluttomuutta doktriiniin perustuvia operaatioita kohtaan (The New York Times, 1998a; The New York Times, 1998b). Myös roistovaltioiden määritelmän epämääräisyys korostui näiden heikon aseman kohdalla, jossa niiden potentiaalinen uhka kansainväliselle järjestelmälle nähtiin verrattain pieneksi (Klare, 1998). Samoihin aikoihin taas Intia ja Pakistan järjestyivät kansainvälistä järjestystä ensimmäisillä ydinkokeillaan, missä konkreettisesti korostui roistovaltioiden keskeisin uhka voimakkaammin kuin yhdessäkään itse määritelmään kuuluneen toimijan kohdalla. Yhdysvaltojen strategiset uhkakuvat ovatkin saaneet fukuyamalaisten uhkien rinnalle taas tasavertaisten uhkien (*peer competitor*) huomioimisen, jossa potentiaalisten nousevien valtojen haastetta alettiin ennakoita (Clawson, 1997, s. 233).

Roistovaltion jonkinlaisena perillisenä voi pitää presidentti Bushin kaudelta peräisin olevaa pahan akselia, johon kuuluivat tuolloin Pohjois-Korea, Iran ja Irak. Bushin hallitus piti näitä valtioina, joilla oli vihamielinen asenne Yhdysvaltoja ja tämän liittolaisia kohtaan, tavoitteita hankkia joukkotuhoaseita sekä modernit, merkittävät sotavoimat (Lampas, 2022, ss. 8-9). Voisi puhua siis alueellista valtatasapainoa ja vakautta järkyttävistä tekijöistä. Obaman hallitus luopui NSS-raportistaan roistovaltio-termistä, mutta tämä säilytti merkityksensä Yhdysvaltojen

viestinnässä ja ulkopoliitikassa, josta se nousi taas viralliseen käyttöön Trumpin kaudella (the White House, 2017).

Tällaiseksi myös sekä kongressin että armeijan edustajat ovat Kiinan on Venäjän ohella viime vuosina nimenneet, minkä voisi nähdä muuttaneen roisto-/pahuus-konseptin sisältöä takaisin, yhä vahvemmin kohti *peer competitor* -doktriinia. Tämä toisaalta kertoo johdonmukaisesta doktriiniin sitoutumisesta, jossa vihollisuuskuvat viedään hyvin pitkälle, mutta myös vesittyneestä, epäjohdonmukaisesta käsitteiden käytöstä. Ainoa yhdistävä tekijä näissä nimityksissä on näiden kohteiden kansainvälistä järjestelmää epävakauttava vaikutus Yhdysvaltojen näkökulmasta (Lampas, 2022, ss. 3-9), minkä vuoksi amerikkalaisen strategisen kulttuurin yleispiirteet eivät ole levinneet kovin vahvasti Yhdysvaltojen ulkopuolelle. Olennaista on huomata, että nimeämiskäytäntö ei ole yhdenmukainen edes kuvaamaan Yhdysvaltojen intressejä, mistä Irakin sota on selvä esimerkki. Siinä Saddam Husseinin syrjäyttämisen tarkat syyt ovat yhä arvoitus tutkijoille (Ibid., ss. 11-12), mikä yhdessä muiden epäjohdonmukaisuuksien kanssa on näyttänyt vain Reaganin suhteellisen impulsiivisen politiikan (Byrne, 2018, ss. 99-103) *pahan valtakunta* -käytännön perinteeltä, eli jatkoa manikealaiselle dualismille.

Moralistisista ristiretkistä huolimatta Yhdysvaltojen politiikkaa kuitenkin kuvaa myös tietty varovaisuus. Mahdolliset negatiiviset kokemukset intensiivisissä konflikteissa, mutta myös vahvat uskontopohjaisen, yksilöä yli kaiken arvostavat perinteet ja hallituksen legitimitetin lepääminen demokraattisissa vaaleissa ovat tehneet Yhdysvaltojen yhteiskunnan lisäksi poliittisista päättäjistä herkkiä inhimillisille tappioille (ks. esim. O’Hanlon, 2002, s. 57; Eichenberg & Stoll, 2004). Samalla tämä nostaa esille konfliktien mittakaavan; Yhdysvaltojen sotiminen on historiassa toisen maailmansodan jälkeen ollut hyvin epäsymmetristä. Kiinaa vastaan aktiivisesta, laajan mittakaavan sodankäynnistä ei ole mielekästä keskustella tässä tutkimuksessa, sillä atomi on – George Kennania (Gray, 1997, s. 138) epäsuorasti lainaten – tehnyt selväksi sen esteen, joka syntyi jo ensimmäisten konetuliaseiden ilmaantumisesta taistelukentille: suurvaltojen välisen mittakaavan sota ei palvele mitään koherenttia poliittista tavoitetta.

Tästä huolimatta Yhdysvaltojen sotilasstrategioissa lopulliseen voittoon pääseminen vaikuttaa vahvasti myös ydinaseiden kohdalla: strateginen suunnittelu painottuu suurvaltakonflikteissa ydinaseiden käyttöön, ei tämän välttämiseen (Mahnken, 2006, ss. 22-23). Tämä kertoo synkän fatalistisen maailmankuvan lisäksi yleisesti suurvaltojen kanssa toimisesta. Se näyttää välttävät

kaikin keinoin kaiken muotoisen välittömän kuuman sodan mahdollisuuden, jos se ei ole voinut tukeutua vain ylivoimaiseen, tavanomaiseen sotilaskalustoon. Tämä myös osittain selittää valmiuksia solmia diplomaattisuhteet Maon Kiinan kanssa, missä moraaliperinne jousti laajemman kylmän sodan strategian alla.

Moralistinen luonne ja tietty rajoittuneisuus tai salamyhkäisyys (esim. tiedustelupalveluihin turvautuminen) toiminnassa liittyvät erittäin vahvasti turvattomuuden tunteeseen ja pahimpaan varautumiseen. Erityisesti vuoden 2001 jälkeen tämän on vaikuttanut lähes pakkomielteiseltä tavoitteelta yhtäältä kehittynein järjestelmin valvoa yhteiskuntaa (ks. esim. (Keller, 2017; Edgar, 2017)), mutta samalla salata toimintaansa (Connelly, 2023, ss. 308-340). Demokratian näkökulmasta kyseenalaiseksi asettuneesta poliittisesta järjestelmästä (ks. esim. (Maerz;Lührmann;Hellmeier;Grahn;& Lindberg, 2020, ss. 909-915; Kaufman & Haggard, 2019)) huolimatta päättäjät kuitenkin kiinnittävät huomiota äänestäjien ja laajemmin yhteiskunnan näkemyksiin. Rahan vallasta ja vaalijärjestelmän luonteesta huolimatta Yhdysvalloissa on laaja sanan- ja ilmaisunvapaus, jota kansalaisyhteiskunnassa ei pelätä käyttää.

Tämä tarkoittaa myös aktiivista ulkopolitiikan kritisoimista, missä presidentti Bush on luultavasti 2000-luvun presidenteistä ryvettynein. Kiinan kohdalla tämä on tarkoittanut yhtäältä aktiivista Yhdysvaltojen kansalaisyhteiskunnan panosta esimerkiksi ihmisoikeus- ja ympäristökysymyksiin, mutta myös reaktiota Kiinan taloudelliseen merkittävyyteen – oli sitten kyse liberaalin tai protektionistisen politiikan rajoitteista ja riskeistä. Hallituksella on siis tietyt kulttuurin asettamat rajat Tyynenmerenpolitiikassa, vaikka samalla se materiaalisen hyödyn lisäksi ajaa politiikkaa eteenpäin. Kyse ei ole samanlaisesta sotilaallisesta panostuksesta kuin Lähi-Idässä, mutta materiaaliset tarpeet saattavat olla samaa luokkaa tai suuremmat. Kiina-vastaisessa toiminnassa taloudella on valtava rooli ja muun muassa Yhdysvaltajohtoinen, Kiinan hylkäävä alueellinen toiminta on aiemmin mainittujen vaihtoehtoisten kustannusten puolesta mahdollisesta raskas taakka yhteiskunnalle.

5.2.3 Valtion ja yhteiskunnan suhde

Valtion ja yhteiskunnan suhteessa talouden ja sosiaaliset – valtion tapauksessa ehkä tarkemmin kansalaisyhteiskunnan⁵² – ryhmittymät asettuvat suhteessa keskeisiin poliittisiin instituutioihin. Taloudellisissa toimijoissa on kyse tämän tutkimuksen näkökulmasta yksityisestä sektorista ja tämän yhteydessä toimivista korporatistisista liitoista tai liikkeistä. Suojautuakseen valtiolta kansalaisyhteiskunnan on taas saatava äänensä kuuluviin julkisen tilan (*public sphere*) alustoissa, joita Jürgen Habermas (1998, s. 369) kutsuu kommunikatiivisiksi rakenteiksi. Näissä ideat intressit ja arvot muuttuvat syötteiksi poliittisiin instituutioihin ja sitä kautta tuotetuksi politiikaksi toimivassa demokratiassa. Se on tällöin hallitusten legitimaation ankkuri (Barnett & Sikkink, 2008, s. 93). Tätä vastoin autoritäärisemmissä järjestelmissä poliittisiin päätöksiin syötettä ei tarvita, mikä toisaalta taas tarkoittaa sosiaalisten ryhmittymien suoraa vaaraa valtion legitimoimattomalle hallinnolle⁵³.

On toki huomioitava, että nämä kaikki ovat tämän tutkimuksen konstruktivistissa oletuksissa keskinäisriippuvaisia, minkä vuoksi niiden vaikutusvaltaa voi olla vaikea määrittää. Siksi yhteiskunnan vaikutuksen tapauksessa on mielekästä keskittyä liberaalidemokratioiden tyypillisten, Yhdysvaltojen yhteiskunnan näkyvimpiin toimijoihin – eli yhteiskunnan julkiseen (valtio), yksityiseen ja kansalaisyhteiskunnan ”kolmanteen” sektoriin. Toki huomioiden myös mallin realistiset lähtökohdat, poikkikansallisia, kansalaisyhteiskuntia tai valtion funktioita tukevia, kansainvälisiä valtiottomia toimijoita ei huomioida. Tämä voi olla tutkimuksen ”metodologisen nationalismin” ongelma (Chambers & Kopstein, 2006, s. 376), ja tässä tutkimuksessa saattaa tulla esiin uusklassista realismiakin kritisoivia osia, joissa valtiottomat toimijat ja laajempi kansalaisyhteiskunta ehkä tulisi merkittävyytensä takia ottaa huomioon.

Käsitellessä Yhdysvaltoja laskevana hegemonina – Lobellin (2009) mallia hyväksi käyttäen – on strategisessa muutoksessa tärkeää huomioida yhteiskuntasuhteesta tekijät, jotka ovat edistäneet tietyn taloudellisen suuntauksen sisäpoliittista koalitiota. Yhteiskunnan

⁵² Simone Chambers ja Jeffrey Kopstein (2006, ss. 364–365) määrittelevät kansalaisyhteiskunnan tämän toiminnan vapaaehtoisuudella ja pluralistisilla toiminnoilla, jotka on rajattu negatiivisesti, tarkoituksena vain pitää valtiovalta niistä ulkona. Negatiivinen rajausta tarkoittaa siis, että valtion poliittisen järjestelmän on perustuttava liberaaliin instituutioasetelmaan, jossa valtio sallii sen olemassaolon. Tämä kuitenkin myös tarkoittaa, että kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuus on jatkuva, ei nominaalinen arvo. Yhdysvaltojen tapauksessa kansalaisyhteiskunnan toiminta on suojattu peruslailla, mutta kansalaisyhteiskunnan toteutuminen on mahdollista myös autoritäärisemmissä valtioissa. Pluralismi taas mahdollistaa eri toimijoiden intressit tukea liberaalidemokratiaan perustuvia instituutioita (Ibid., s. 372).

⁵³ Kansalaisyhteiskunta on historiallisen rakenteensa vuoksi luonnostaan vallan keskittämistä ja sosiaalista homogenisointia vastaan, mutta on altis keskusvallan manipuloinnille ja alistukselle (Barnett & Sikkink, 2008, s. 91).

vaikutusmahdollisuudet ovat laajat, mutta politiikan toimeenpano on jokseenkin suljettua kansalaisilta, minkä vuoksi erilaiset yhteiskunnalliset ryhmittyvät saavat vaikutusvaltaa erityisesti vaikuttamalla istuviin poliittisiin päättäjiin. Istuvien päättäjien suhteettoman vahvaa vaikutusvaltaa puoltaa yhä enemmän itsenäistynyt toimeenpanovalta ja politiikan polkuriippuvuus – eli miten hallitukset jatkavat edeltäjiensä politiikan suuntaa.

Osittain myös tämän kehityksen takia Yhdysvallat ei sijoitu nykyään demokratiaindekseissä maailman kärkeen, mutta autoritaarisesta valtiosta ei voi puhua. Siksi vaaleilla tapahtuvat kansalaisten syötteet ovat tärkeitä, missä äänestäjien lisäksi eri lobbausryhmät vaikuttavat ehdokkaiden valintaan esimerkiksi rahoituksella ja näkyvyydellä. Raju polarisaatio on tarkoittanut erityisesti presidenttien kannatustulosten heikkoutta ja hallinnon vastaisia yhteiskunnan elementtejä. Tätä yhdistävät pelot erityisesti republikaanien keskuudessa liian vahvasta hallituksesta, kun taas erityisesti vasemmistolle huolen valtion mahdollisesta heikkoudesta aiheuttaa anarkokapitalismia muistuttavien yksityisten markkinoiden muodostumisen mahdollisuus (Barber, 1995, s. 114). Tähän liittyvä väittely oikeiston ja vasemmiston välillä on voimakkainta juuri Yhdysvalloissa (Chambers & Kopstein, 2006, s. 372). Kyse on demokratian kunnioittamisesta, jossa on tasapainoteltava tarpeeksi suuren hallinnon ja tarpeeksi autonomisen kolmannen sektorin välillä⁵⁴. Monelle epämieluisa ehdokas – oli sitten kyse Trumpista tai Bidenista – on kuitenkin legitimi noussut, valtion institutionaalista tietä pitkin poliittiseen johtoon. Erityisenä poikkeuksena tästä voidaan pitää vuoden 2021 kongressitalon valtausta, jossa republikaanien MAGA-siipi vaati vääräksi väittämänsä vaalituloksen kumoamista ja Trumpin jatkamista presidenttinä⁵⁵.

Ehkä puhuttelevinta yhteiskunnan laajemmassa ja pidemmän mittakaavan liikehdinnässä on ollut juuri Presidentti Trumpin valinta, jonka jälkeen Yhdysvaltojen Tyynenmeren politiikassa tapahtui niin jyrkkä käänne. Poliitiikan Kiina-agendan näkökulmasta voisikin siis väittää, että politiikan käännöksen takana ei ollut Trump vaan häntä äänestäneet kansalaiset, jotka olivat tunteneet jääneensä globalisaation jalkoihin; teollisuuden tuotantoa on ulkoistettu, politiikan kansainvälinen agenda on vieras ja elintaso on jopa heikentynyt (ks. esim. (Monnat, 2016; Walley, 2017; Pettifor, 2017)). Tietenkään polarisaatiota, mielipiteiden muutosta ja

⁵⁴ Habermas (1998) ehdottaa tähän kansalaisten itseregulointia, jossa vapaasti toimiva kansalaisyhteiskunta saavuttaisi yhteiskuntaa edistävän toimijuuden sisäisen deliberaation kautta.

⁵⁵ Keskeinen debatti koskee näin myös pluralistisen luonteen hyväksyttävä laajuutta toiminnasta, joka voi vaarantaa myös kansalaisyhteiskunnan toiminnan ja sitä kautta demokratian (Chambers & Kopstein, 2006, ss. 372-373). On tietty raja, jossa kansalaisyhteiskunnan kommunikaatio ei selvästi sovi demokraattiseen yhteiskuntaan, mikä ylittyi esimerkiksi 1990-luvun Ruandassa ja 1930-luvun Saksassa.

äänestyskäyttäytymistä ei voi selittää pelkästään ulkopoliitiikan osalla. Sen vuoksi tämän tutkimuksen rajausta tulee käsitellä lisänä kansainvälisen politiikan yleisempään muutokseen.

Kuitenkin on huomattava, että muutosta ajaneet negatiiviset mielikuvat ovat vahvistuneet – Yhdysvaltojen haastajan nousu pelottaa, eivätkä kansainvälisessä ympäristössä elävät päättäjät tunnu ajattelevan omia kansalaisiaan enää. Toisaalta tutkimusten mukaan puolueiden äänestäjien vapaakauppanäkemyksissä tapahtui merkittävä muutos vuosien 2015 ja 2016 välillä, jossa lähes tasaväkiset mielipiteet muuttuivat republikaaniäänestäjien selväksi epäluuloksi sopimuksia kohtaan, kun taas demokraatit arvottivat niitä aiempaa korkeammalle (Pew Research, 2015). Tämän voisi tulkita presidenttikisan yhteydessä tapahtuneeksi polarisaatioksi, jonka vaikutukset ovat FTA-asenteissa myös jatkuneet (Jones B. , 2017).

Talouteen liittyvissä poliittisissa liikkeissä on kuitenkin tehtävä ero talousnationalismin ja talouspopulismin välillä. Tämä on yksi mahdollinen selittäjä, miksi Obaman multilateralismi keräsi vastustusta myös demokraattipuolueessa. Bart Bonikowski ja Yueran Zhang (2023) ovat erotelleet talousnationalismin ja -populismin sisällön niiden kritiikin kohteiden mukaan, missä asenteet vapaata kauppaa ja erityisesti Kiinaa kohtaan olivat huomattavan negatiiviset pääasiassa talousnationalistien kohdalla. Vastaavasti talouspopulismi keskittyi enemmän yleisesti talousmaailman eliittiin. Tämä voi antaa vihiä yleisesti nousseesta talousnationalismista, jota mahdollisesti pääasiassa talouspopulismin avulla valtaan noussut Trump on käyttänyt hyväkseen ja Biden joutunut jatkamaan. On kuitenkin ilmeistä, että nämä suuntaukset asettuvat limittäin, mutta kuitenkin siten, että erotuksen teko on mahdollinen.

Populistisen liikkeen juuret ovat luoneeltaan talouspainotteiset ja sen voimistuminen on liittynyt talousahdinkoon, jota taas on saatettu purkaa muihin kohteiseen kuten maahanmuuttoon (Riedel, 2017). On siis selvää, että Bushin⁵⁶ ja Obaman kausien talousliberalismi kohtasi uutta vastustusta erityisesti vuoden 2008 talouskriisin ja etenevän globalisaation päälle rakentuneesta ”häviäjäsapuolesta”.

Vaikuttaakin siltä, että poliittisten instituutioiden suunta on mennyt kansalaisyhteiskunnassa virtaavien näkemysten mukaisesti. Muutos asenteissa on merkittävä, ja viestii joko tutkimusten epävarmuudesta, äänestäjien merkityksettömyydestä tai nopeasti mielipiteisiin vaikuttaneista

⁵⁶ Presidentti Bush edisti edeltäjiensä tavoin vapaata kauppaa turvautuen kuitenkin samalla protektionistisiin toimiin. Pääpaino oli multilateraalisissa hankkeissa, joissa laiminlyötiin myös myöhemmin talousnationalistien kauhistelema kauppataase (Eichengreen & Irwin, 2008). Trumpin kausi siis muodostaa kuitenkin vapaankaupan perinteen anomalian poiketen reilusti myös entisten republikaanipresidenttien politiikasta.

tekijöistä. Jokin on siis voinut vaikuttaa näkemyksiin hyvin lyhyellä aikavälillä. Trumpin on sanottu olevan systeemin ongelmien tuote, mutta monin tavoin erityistapauksena hän saattaa olla ongelmien oireiden erityinen vahvistin.

Ei voi kuitenkaan olettaa, että Trumpin valinta olisi ollut vain ulkopoliittinen kysymys. Yhteiskunnan toimijoiden intresseissä on huomioitava poliittisen asialistan laajuus, ja miten Kiina-politiikasta on kyse vain kansalaisyhteiskuntaan epäsuorasta ulkopoliitiikan osasta. Äänestäjät ovat paljon kiinnostuneempia välittömistä talouden teemoista, sosiaalisista oikeuksista, yhteiskunnan ongelmista ja selvimmiltä tuntuvista kansainvälisistä uhista kuten ympäristöongelmista ja terrorismista (Pew Research Center, 2024a; Navigator Research, 2024; Statista, 2024), joista kaikki eivät välttämättä koske Kiinapolitiikkaa edes epäsuorasti. Laajemmat asiakysymykset ovat myös yhteiskuntaa huomattavasti polarisoivampia, mikä tekee yhteiskunnan toimijoiden keskinäisestä kamppailusta tässä tutkimuksessa todennäköisesti vähemmän merkittävän.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö kansalaisyhteiskunta olisi huolissaan erityisesti Kiinaan liittyvästä kansainvälisestä kehityksestä, mikä korostuu Venäjän ja Kiinan yhteistyötä tarkastellessa (Pew Research Center, 2022b). Tosin ulkopoliitiikan kysymyksiä tarkastellessa yleismaailmallisemmat, ei-valtiolliset uhat, mutta myös Venäjä, asettuvat Pew Research Centerin (2024b) kyselyssä Kiinan edelle. On myös huomioitava, että puolueiden yhteisistä Kiinanäkemyksistä huolimatta iso osa yritysmaailmasta, mukaan lukien Yhdysvaltojen kauppakamari (*Chamber of Commerce*) on kannattanut taloudellista yhdentymistä myös Tyynenmeren alueella tämän riskeistä huolimatta (Ravenhill, 2017, ss. 578-579). Tämä taas korostaa mahdollista kansalaisyhteiskunnan ja yritysmaailman välistä ristiriitaa. Siinä toimijoiden lyhytnäköisyys, jossa niiden intresseihin vaikuttavat niitä välittömästi koskevat teemat, asettuu päätöksissä etusijalle.

Ristiriita välittyy todennäköisesti myös yhteiskunnan osien omiin näkemyksiin. Kansalaisyhteiskunnan käsitykset muista yhteiskunnan elimistä ja erityisesti näiden vaikutusmahdollisuuksista korostaa rikkaiden ja vaikutusvaltaisten intressiryhmien vaikutuksia amerikkalaisessa politiikassa ovat hyvin pessimistiset (Meyerson, 2015). Erityisesti kongressi nähdään ongelmalliseksi, jossa liian monen edustajan pelätään olevan ostettavissa.

Tutkimukset myös viittaavat tavallisen amerikkalaisen minimaalisiin vaikutuksiin (Gilens & Page, 2014, ss. 575-576). Tässä painottuu vielä, että intressiryhmillä on merkittävät mahdollisuudet vaikuttaa poliittisiin päätöksiin, mutta ne eivät pääasiassa edusta

keskivertoäänestäjän intressejä, missä ehkä ammattiliitot tekevät poikkeuksen (Ibid., ss. 575-576). Yhdysvalloissa taas ammattiliittojen rooli on historiallisesti ollut melko lyhyt⁵⁷, heikkenevä ja kansainvälisessä vertailussa vähäpätöinen (ks. esim. (Goldfield, 1986 ; Darmofal; Kelly; Witko; & Young, 2019; Wachter, 2007)).

Tämä herättääkin kysymyksen erityisesti Trumpin äänestäjäkunnan turhautuneisuudesta nykyiseen järjestelmään, missä Trumpin valinnassa voi olettaa manifestoituvan turhautuminen eliittiä edustavien intressiryhmien vaikutusvaltaan. Kuitenkin TPP-sopimuksen kohdalla suljettujen ovien takana – josta sitä on myös kritisoitu – käydyissä neuvotteluissa kansainväliset yritykset olivat merkittävä osapuoli (Matera, 2018, ss. 88-89). Kansalaisyhteiskunnan vaikutuksissa on tietenkin huomioitava, että esillä olevat asiakysymykset eivät kaikki liity edes epäsuorasti Kiinasuhteisiin. Tässä tulee esiin erityisesti ero yhteiskunnallisen polarisoitumisen ja yhtenäisten Kiina-asenteiden kanssa.

Tälläkin hetkellä Trumpin mahdollisuudet voittaa vuoden 2024 presidentinvaalit näyttävät realistisilta. Kiinapolitiikassa ei Bidenin hallitus ole tehnyt kuitenkaan merkittävää muutosta, ja on käytännössä jatkanut Trumpin linjaa, joskin samalla Obaman hallituksen liberaalia *Pivot to Asia* -perintöä kunnioittaen. Vaikka presidenttikisa kuvastaa yhteiskunnan pirstaloituneisuutta hyvin selvästi, on huomattava, että näkemys Tyynenmeren toimiin on selkeä; Kiina on uhka, sen puoluediktatuuri on imperialistinen, mille on tehtävä *jotain*.

Varsinainen erimielisyys kansalaisyhteiskunnassa nousee esiin kansainvälisestä yhteistyöstä, missä erityisesti nuorempi ja liberaalimpi väestö painottaa myös yhteistyötä Kiinan kanssa ilmastonmuutoksen, ympäristön, teknologian ja tautien kohdalla (Pew Research Center, 2023a; Pew Research Center, 2022a; The German Marshall Fund; Bartelsmann Foundation, 2022). Kuitenkin samaa viiteryhmää koskettaa vahvasti myös Kiinan liberaaleja arvoja polkeva järjestelmä, mitä toisaalta voisi pitää perusteena vahvalle, konfrontaationaalisen Kiinapolitiikan tuelle. Vanhemmalle väestölle taas – mahdollisesti COVID-19-pandemian ja turvallisuuspolitiikan vuoksi – Kiina näyttäytyy negatiivisemmässä valossa (Xie & Jin, 2022, ss. 12-13).

Kiinan yhteisen uhan voi samalla nähdä myös työkaluna, jota erityisesti Randall Schweller (Unanswered Threats, 2010) pitää potentiaalisena keinona poliittiselle johdolle yhdistää

⁵⁷ Ne saivat merkittävän aseman Franklin D. Rooseveltin *New Deal* -politiikassa 1930-luvulla. Tämän korporatistisen järjestelyn purkaminen alkoi jo toisen maailmansodan jälkeen ja saavutti heikon muotonsa 1980-luvulla (Wachter, 2007).

fragmentoitunutta yhteiskuntaa ja vahvistaa asemaansa tilanteessa, jossa konflikti ei vaikuttaisi muuten valtion toiminnassa rationaaliselta. Tätä voi tukea kasvanut yhteiskunnan poliittinen polarisaatio, mutta myös kasvanut eriarvoistuminen (Hubmer;Krusell;& Smith, 2021), jossa osa väestöstä voi tuntea itsensä täysin yhteiskunnan ulkopuoliseksi.

Tässä nousevat esiin erityisesti globalisaation ”häviäjät”, jotka ovat saattaneet kannattaa juuri kansallismielistä, isolationistista talousnationalismia. Ilmiönä nationalistisen, populistisen politiikan nousu ei rajoitu Yhdysvaltoihin, ja Trump näyttäytykin vain selvimpänä globaalina – joskin kirjavan – ilmiön oireena (ks. esim. (Art, 2022; Devinney & Hartwell, 2020; Ferguson;Page;Rothschild;Chang;& Chen, 2020)). Näin Yhdysvaltojen strategian juurisyytä ei välttämättä tule hakea Tyynenmeren alueelta nousseesta haasteesta, vaan enemmin sisäpolitiikkaan vaikuttaneesta, liberaalin globalisaation arvojen vastaisesta, jopa globaalimmasta liikkeestä.

5.2.4 Sisäpoliittiset instituutiot

Neljäs interventiomuuttuja, sisäpoliittiset instituutiot, tulee esiin melko selvästi jo aikaisempien lukujen teemoista, mikä ennestään painottaa muuttujien limittäin asettumista ja ehkä mallin liian yleistettäviä oletuksia. Demokraattiset instituutiot ovat muuttujan osista ehkä merkityksellisimpiä. Demokratian merkittävimpiä ominaisuuksia on sen mahdollistama kansalaisyhteiskunnan melko kuuluva ääni, ja sitä kautta demokraattisen rauhan teorian otaksuma hyvin epätodennäköinen sota demokratioiden välillä (ks. luku 2.2.2.). Nämä painottavat sekä sisäpolitiikan roolia että antagonismisuhteiden valikoitumista. Tässä demokraattinen instituutiorakenne mahdollistaa strategiseen kulttuuriin vaikuttavan idean yleisesti melko lämpimistä suhteista demokratioiden välillä. Tämän kautta varsinaiset mahdolliset, ennakoitavatkin antagonismisuhteet kohdistuvat todennäköisesti selviin epädemokratioihin – kuten totalitäärisen Kiinaan.

Demokraattiset instituutiot ovat kuitenkin jaettavissa Yhdysvalloille ominaisiin piirteisiin, jotka eivät välttämättä tule esiin muissa liberaalidemokratioissa, ja samalla heikentävät instituutioiden rakenteiden yleistettävyyttä. Kaikkein selkeimpänä näistä ehkä on presidentin vahva rooli, eli voimakas toimeenpanovalta, mikä toisaalta korostaa *johdon kognition* merkitystä ja miten sen vapaus lainsäädäntövallasta ja byrokratiasta on kasvanut. Presidentti on käyttänyt henkilökohtaisia oikeuksia paljon ja on jopa venyttänyt niitä. Henkilöstönsä ja laajemman byrokratian asemasta kertoo esimerkiksi se, miten monesti presidentti Donald Trump vaihtoi virkamiehiään edistääkseen tavoitteitaan.

Kuitenkin tätä vapautta sävyttää vallan jakautuminen presidentin, kongressin ja tuomioistuinten kesken. Tässä kaikki ovat yhteydessä toisiinsa virkojen nimityksillä, veto-oikeuksilla ja toiminnan perustuslaillisuuden varmistamisella. Kaiken tämän ympärille kietoutuu kahden puolueen järjestelmä, josta kongressin edustajat pääasiassa tulevat, jossa presidentti on *de facto* puolueensa johtaja. Korkeimman oikeuden elinikäisesti palvelevat tuomarit nimittää presidentti, kun taas senaatti hyväksyy näiden nimityksen. Siksi valtiomahtien, rooli on niin merkityksellinen tarkastellessa hallinnon vaikutuksia tämän tutkimuksen tapaukseen.

Poliittisen johdon toimissa toistuvat erityisesti puoluelinjojen mukaiset teemat, joihin liittyy sekä selkeitä talousmaailman toimintamalleja (Norpoth, 1984), mutta myös mahdollista strategiseen suuntaukseen liittyvää syklisyyttä. Tämän vuoksi voi johdon kognition sijaan puhua jostain yksittäistä johtajakaartia syvemmistä prosesseista, jotka mahdollistavat puoluekannasta riippuvan, aina tiettyä mallia muistuttavan politiikkasuunnan. Vaalit päättävät ulkopoliittisen johdon, jonka voimasuhteet – presidentin ja kongressin välillä sekä kongressin sisällä – määrittyvät useiden vaalien⁵⁸ kautta. Tällä yhdistelmällä on kuitenkin ulkopoliittisten toimijoiden ja presidentin henkilökohtaisia ominaisuuksia lukuun ottamatta verrattain vähän eri tuloksia, mitä käsitellen tarkemmin luvussa 6.2.

Yhtenäinen ulkopoliitiikka ja puoluejärjestelmä mahdollistavat selkeän syklisyyden, mutta myös vakauden, joka näkyy myös politiikan polkuriippuvuudessa. Vaihtoehtojen niukkuuden mahdollistaa paitsi puolueiden ideologinen perinne, mutta myös kaksipuoluejärjestelmä, jossa vaihtoehdot ovat pitkään mukailleet demokraattien ja republikaanien vuosien aikana kehittyvää vaihtoehtoparia. Tämä on toki myös tarkoittanut kansalaisyhteiskunnan turhautumista hyvin ”samanlaiseen politiikkaan”, missä korostuu ajatus omaa etuaan ajavasta – molempien puolueiden – (Rudolph, 2021) eliitistä ja tästä kumpuavasta politiikasta. Tämä on todennäköisesti myös vahva tekijä eliittivastaisen oikeistopopulismin ja sitä kautta trumpismin nousussa Yhdysvalloissa. Republikaanien MAGA-siipi erottui puolueesta hyvin selkeästi, joskin puolue on yhä voimakkaammin taipunut yhtenäisesti trumpismin ehtoihin (Espinoza, 2022).

Näin instituutioita käsitellessä on tullut yhä selkeämmin esille, miten samoja teemoja muuttujat sivuavat. Sisäpolitiikka on ilmeisen hankala jaotella steriilisti osiin, joita voisi tarkastella ilman muiden vaikutusta. Siksi analyysissä on täytynyt huomioida interventiomuuttujien välinen

⁵⁸ Presidentin, edustajainhuoneen ja kolmiportaiset senaatin vaalit.

toiminta ja miten ne vaikuttavat toistensa toimintaan. Avoimissa demokratioissa tämä saattaa vielä korostua, kun muuttajat voivat legitiimisti, institutionalisoiduilla oikeuksilla vaikuttaa toistensa tekemisiin. Tässä korostuu myös se, miten suuri osa yhteiskunnan toimista on läpinäkyvästi eri toimijoiden tarkkailtavissa. Sisäpoliittiset instituutiot luovat siis näin toimintakehikon muiden muuttajien vaikutusmahdollisuuksille. Autoritäärisemmissä valtioissa näin jäykkä teoramalli saattaisi toimia jopa paremmin, kun valta on keskittynyt tiettyihin elimiin ja esimerkiksi kansalaisyhteiskunta saattaa käytännössä jopa puuttua (ks. esim. (Mattlin;Paltemaa;& Vuori, 2022)).

5.3 Riippuva muuttaja

Riippuva muuttaja ja sen rooli on tutkimuksen premissien perusteella ilmeinen ja suuri osa siitä on tullut esiin jo luvussa neljä. Lobellin ym. (2016) mallin mukaisesti on kuitenkin otettava huomioon politiikan tuloksen itsensä vaikutukset. On siis mielekäästä tarkastella tarkemmin sen – eli strategian muutoksen – vaikutuksia laajemmin kansainväliseen järjestelmään ja muuttujiin, jotka vastaavasti vaikuttivat tapahtuman eli riippuvan muuttujan syntyyn.

Yhdysvaltojen sotilasvoima on yhä ylivoimainen. Suhteessa muihin se on kuitenkin heikentynyt merkittävästi. Maailma on merkittävästi moninapaistunut kylmän sodan jälkeisestä liberaalista huumasta. Tilanne vielä selkeämpi talouden puolella, jossa erityisesti Kiina on yhä jatkanut kasvuaan⁵⁹. Nyt muut itsenäiset toimijat ovat nousseet tarjoten omaa versiotaan ideaalista yhteiskunnasta ja kansainvälisestä järjestelmästä. Kiinalla on yhä suurempi sotilasbudjetti ja vaikutus globaalilla tasolla, mihin Yhdysvaltojen uusi strategia pyrkii vastaamaan – Lobellin (2009) mallin mukaan Yhdysvaltojen näkökulmasta – haastajan omilla säännöillä, eli realistisemmalla politiikalla. Biden pyrkii yhä ylläpitämään Yhdysvaltojen läsnäoloa ympäri maailman, vaikka maan suhteellinen asema on heikentynyt ja globaalien poliisien rooli on menettänyt kannatusta yli puoluerajojen (ks. esim. (AP-NORC, 2024; Cato Institute, 2024)). Tämä taas voi tarkoittaa lisää kysyntää nationalistisemmalle politiikalle.

Isolationismin ja alueellisten hankkeiden muuttumisen Kiinakeskeisiksi suurimpia vaikutuksia on nimittäin yhteistyön heikkous Tyynenmeren alueella. Yhdysvallat on ennestään vahvistanut siteitään perinteisiin liittolaisiinsa kuten Etelä-Koreaan, Japaniin, Australiaan ja Uuteen-

⁵⁹ Kiinan vuoden 2024 ensimmäinen neljännes on ylittänyt erityisesti ulkomaisen kysynnän vuoksi, missä sen monenkeskinen laajentuminen on ollut keskeistä (Cash & Yao, 2024).

Seelantiin, joille liberaalidemokratioina Kiinan vastus ei ole vain materiaallinen, mutta myös ideologinen. Näiden lisäksi toiminta Etelä-Kiinanmerellä ja Taiwanin kysymys ovat saaneet sen yhdistämään viileiden suhteiden sävyttämät Korean ja Japanin. Varsinaisen Aasian puoleisen Tyynenmeren toimijoista Yhdysvallat ei kuitenkaan ole saanut syvennettyä yhteistyötä merkittävästi näiden lisäksi kuin Filippiinien kanssa.

Myös Intia on suhtautunut nihkeästi selkeään Kiina-vastaiseen yhteistyöhön, sillä sen omat taloudelliset intressit ovat ajaneet sitä yhä neutraalimmalle linjalle. Intia on aktiivisesti toiminut strategisten kilpailijoiden kanssa eristämällä asiakysymyksiään toisistaan (Hailin, 2018). Tämä mahdollistaa taloudellisen suhteen Kiinan kanssa, mutta myös laajemmin koalition, jonka jäsenet ovat lännelle antagonistisen illiberaaleja. Selkeä esimerkki on Intian suhde Venäjän kanssa, missä se on pitänyt Ukrainan sodasta ”neutraalia” kantaa ja tehnyt aktiivisesti yhteistyötä Venäjän kanssa (Verma, 2023).

Samalla läntinen maailman on pyrkinyt eristämään Venäjän talouspakotteilla ja käy Putinia vastaan aktiivista proxysotaa. Erityisen kyseenalaista Tyynellämerellä on Naton asema, jonka jäsenistä suurin osa kokee suurimmaksi turvallisuushaksi Venäjän Euroopassa (Nato, 2022, s. 4). Kuitenkin sotilasliiton ylivoimaisesti merkittävimmän jäsenen intressit nojaavat yhä enemmän Itä-Aasiaan samalla, kun se on osoittanut epäröintiä (Riccardi, 2024) jatkaa Ukrainan tukemista välittömästi sen liittolaisia koskettavassa konfliktissa.

Yhdysvallat kohtaa siis uuden haasteen, jossa uudenlainen yliekspansio saattaa vaikeuttaa sen suorituskykyä kansainvälisessä vastuunkannossa, mutta myös sen omien intressien edistämisessä. Alueellinen vakaus esimerkiksi Lähi-Idässä on ehkä juuri tämän takia Bidenin hallitukselle niin tärkeää; Yhdysvallat on vaarassa ajautua konfliktien kautta samanlaiseen ekspansioon, jota se harjoitti kylmän sodan päättymisestä pitkälle 2000-lukua. Yhdysvaltojen suhteellinen asema on kuitenkin heikentynyt, ja tällä kertaa kansainvälinen ympäristö on huomattavasti voimakkaampien valtakeskittymien täyttämä. Tästä kertoo myös huomattava kynnys tukea Israelia politiikassa, jossa vastassa on sisäisesti hajaantunut, mutta strategisesti vahvistunut Iran⁶⁰.

⁶⁰ Yhdysvallat joutuu tasapainottelemaan sääntöperusteisen maailmanjärjestyksen legitimitetin ja mm. kyseenalaisia keinoja käyttävän Israelin tukemisen välillä. Iran ei ole vain Palestiinan Hamasin ja Libanonin Hizbollah-järjestön tukija vaan käytännössä kontrolloi Irakin, Syyrian ja Jemenin alueita omilla tai kouluttamillaan joukoilla. ks. esim. (Jones S. G., 2019; Zorri;Sadri;& Ellis, 2020; Hadad, 2024)

Tämä voi olla Bidenin politiikan heikkous oletetussa Trumpin politiikan jatkamisessa; liberaalin maailmanpoliisin arvojen liittäminen laskelmoivamman realismin kehikkoon. Sisäpoliittisille muuttujille tämä voi tarkoittaa suurempaa painetta Amerikkakeskeisempään politiikkaan, mikä nostaa myös Trumpin uudelleen valinnan mahdollisuuksia. Tämä sopii samalla myös Lobellin (2009) mallin ajatukseen hegemonin sisäisestä, talousnationalistisesta koalitiosta, joka kohdatessaan saman tyyppisen imperialistisen haastajan vain vahvistaa koheesiotaan ja näin realismiin perustuvan politiikan todennäköisyyttä.

6 Strategia-analyysin tulkinta

Tämä viimeinen pääluku kokoaa tutkimuksen tapauksen ja tähän sovelletun teorian tulokset muiden lukujen teesien kanssa yhteen kokonaisuudeksi, josta teen moniosaisesti päätelmiä. Alustan ensiksi näiden tematiikan ja niistä käytävää keskustelua, jonka jälkeen käsittelen alaluvuissa limittäin asettuneita analyysin osia. Siinä olennaisia ovat mallin hyödyntämisestä nousseet teemat, jotka eivät vastaa rigidisti tutkimuksen lukujen sisältöä vaan tutkimuksen keskeisimpiä osia. Päätän graduni kaksijakoisesti arvioiden teoriaa ja lopuksi tulevaisuutta.

Teoreettisen viitekehyksen periaatteen vastaisesti, mutta Yhdysvaltojen poliittista järjestelmää mukailen on alleviivattava erityisesti presidenttiä ja painotettava tämän roolia koko kansainvälisen politiikan analyysitasojen laajuudelta. Presidentin vaikutukset ovat tutkimuksen tapauksessa hyvin merkittäviä ottaen huomioon amerikkalaisen poliittisen järjestelmän luonteen, jossa on kuitenkin selkeä *status quota* suosiva asetelma (Gilens & Page, 2014, s. 573). Trumpin kohdalla onkin mahdollista puhua äärimmäisestä erityistapauksesta, jossa tämä poikkeaa poliittisen järjestelmän sekä myös aikaisemmin muuttuneen republikaanipuolueen perinteisestä linjasta. Ulospäin näyttäytyvästä anomaliasta huolimatta muutokset eivät tietenkään ole tavattomia kehittyvän ideologian alaisuudessa. Trumpin kohdalla on kuitenkin kyse ajasta, jolloin maailma alkoi selvästi näyttäytyä moninapaistuvalla lähes kahden vuosikymmenen selkeän hegemonian jälkeen.

Samalla presidentin ja tämän hallituksen vaikutus näyttää analyysin perusteella niin voimakkaalta, että sitä voi pitää selkeänä osana Lobellin ym. (2016) mallin jokaista muuttujaa: presidentit ovat tuoneet uusia, pysyviä elementtejä strategiseen kulttuuriin, he ovat vaikuttaneet valtion ja yhteiskunnan suhteeseen mm. lisäämällä kahtia jakautuneisuutta ja vastaamalla tiettyjen ryhmittymien tarpeisiin. Presidentit eivät ole vain muokanneet sisäpoliittisia instituutioita, ne ovat asettaneet ne kyseenalaisiksi, mistä merkittävin tuore esimerkki lienee kongressitalon valtaus. Näin mallin oletukset ulkopoliittisen johdon näkemyksistä asettuvat lähes pääläelleen.

On kuitenkin syytä palata myös muihin Yhdysvaltojen yhteiskunnan osiin, ja siihen, miten niiden aiheuttama oletettu muutos kansainvälisessä politiikassa tulee vaikuttamaan sekä teoriaperinteeseen, siitä käytävään keskusteluun että tutkimukseen. Ei tietenkään tule myöskään unohtaa, minkälaisia tulevaisuuskuvia Yhdysvaltojen sisäpolitiikan epävarmuus ja kiristytvä kansainvälinen politiikka luo.

6.1 Kamppailu isolationismin ja sääntöperusteisen maailmanjärjestyksen välillä

Sisäpoliittinen talousnationalismi on Yhdysvaltojen tapauksessa tarkoittanut etäännyttämisestä moraalipoliisin roolista, mutta samalla myös liittolaisista. Tässä tulee ottaa huomioon talousnationalismin ja populismin häilyvä ja limittäinen raja. Suunnanmuutos on ollut selkeää Trumpin kaudella, jossa nuiva suhtautuminen esimerkiksi Natoa, Yhdysvaltojen läsnäoloa Euroopassa ja muita multilateraalisia järjestelyjä kohtaan olivat keskeisiä ulkopoliittikan teemoja ja jättäneet jälkensä Bidenin hallintoon. Afganistanista vetäytymisestä sopiminen taas oli osa Trumpin näkemystä turhasta, Amerikan maailmanpoliisin roolista, josta tulisi päästä eroon erityisesti Lähi-Idän ja Keski-Aasian suhteen.

Näiden kuitenkin ollessa Yhdysvaltojen pääasialliset, kylmän sodan jälkeiset sotilaalliset haasteet kahdenkeskisyttä painottavaa, Amerikka-keskeistä protektionismia voi ainakin Yhdysvaltojen näkökulmasta pitää konflikteja vähentävänä tai vähintäänkin niistä ulkona pitävänä. Vaikka interventioistinen maailmanpoliisidoktriini onkin menettänyt merkittävästi kannatustaan molempien puolueiden keskuudessa, oli Trumpin lähestymistapa radikaali muutos erityisesti verrattuna tätä edeltävään republikaanipresidenttiin, joka käytännössä loi uuden tarpeen offensiivisen liberalismien käsitteen luomiselle (ks. luvut 4.1, 6.3 ja 6.4).

Tällä hetkellä tätä värittää ehkä voimakkaimmin republikaanifraktion (Wolf, 2024) suhtautuminen Ukrainan tukemiseen. Pelkkä moraalivelvoite ja strategisen roistovaltion patoaminen eivät välttämättä riitä siihen tukeen, mitä realistisen, kylmän laskelmoivan politiikan etujen kumoaminen vaatisi. Tällaista moraaliperusteista tukea Yhdysvaltain hallinto tosin yhä osoittaa esimerkiksi Israelille, jossa yhtäältä korostuu erityisesti perinteisten haukkarepublikaanien uskontoon perustuva moraalikäsitteistä juutalaisten oikeudesta Israelin valtioon, ja toisaalta yleiset voimapolitiittiset intressit Lähi-Idässä (Risen, 2024). Samalla kuitenkin Bidenin kaudella erityisesti terroristijärjestö Hamasin lokakuun 7. tekemän iskun seurauksena Lähi-Idän alueellinen vakaus on enenevässä määrin vaarantunut, ja Yhdysvallat saattaa painottaa alueen vakautta Israelin poliittisen johdon intressien sijaan (Liptak & Fossum, 2024).

Uutta *globaalia* strategista linjaa ei voi siis välttämättä sanoa konfliktihakuisemmaksi, vaan yksipuoliseksi toiminnaksi, jossa otetaan etäisyyttä liittolaisten muodostamista blokeista ja keskittymällä Yhdysvaltojen suoriin intresseihin. Tyynenmeren tapauksessa taas on mahdollista puhua selkeämmästä jatkuvuudesta Trumpin ja Bidenin kausien välillä. Tämän

vuoksi rajausta alueelliseen ympäristöön voi strategian muutoksen kohdalla pitää ahtaana tutkimusasetelmana, jossa strategisen muutoksen piirteet eivät tule kokonaan esiin. Näin myös sisäpoliittiset muuttujat voivat aiheuttaa merkittäviä vinoumia tulkintaan, koska niiden käyttäytymistä ohjaavat kuitenkin *globaalit* ärsykkeet, joista osa saattaa toki painottaa merkittäväksi nähtyä Tyynenmeren aluetta.

6.2 Historian determinismi ja kontingenttisyys

Onko yksittäisten henkilöiden ominaisuuksilla laajempaa, kansainväliseen järjestelmään vaikuttavaa merkitystä? Supervalta-asemassa Yhdysvaltojen presidentin voisi liittää keskusteluun historian kontingenttien suurten miesten ja deterministisemmän liikkeen välillä. Voi olla houkuttelevaa syyttää vain yhtä tekijää tai tapahtumaan monimutkaisissa kausaalisuhteissa. Siksi näin merkittävältä näyttäytyvää politiikan johtohahmoa on syytä tarkastella laajemmassa kuvassa.

Jatkuvaa, puolueriippuvaista linjaa voi tarkastella palaamalla⁶¹ Nixonin kauden Kiinasuhteiden avaamisen aikaan. Näin voi nähdä toistuvan, puoluekannan muodostaman kuvion presidenttien suhtautumisessa kansainväliseen politiikkaan. Nixonin Amerikka-keskeinen politiikka painotti tämän tutkimuksen näkökulmasta liittolaisten vapaamatkustajaongelmaa ja taloudellisen kilpailijan roolia, jossa Bretton Woods -järjestelmän lisäksi liittolaisten itse oli panostettava enemmän blokkien välisen valtatasapainon ylläpitämiseen⁶². Nixonin erottua varapresidentti Gerald Fordin politiikka ei näiltä osin juuri eronnut edeltäjästään, mitä myös Kissingerin yhä jatkunut ulkoministerin virka mukaili (Lewis, s. 53).

Jimmy Carterin kaudella demokraattipuolue oli keskimäärin siirtynyt pois interventiokeskeisestä ideologiasta, kun taas presidentti vahvalla moraalipohjallaan, puolueestaan poiketen, lähestyi – joskin osittain kansainvälisten kriisien vuoksi – vahvaa ulkopoliittista läsnäoloa ja Neuvostoliiton vaikutuspiiriin ihmisoikeuskysymyksiä (Skidmore, 1993, ss. 702,717). Reaganin kauteen taas henkilöityi uuden kylmän sodan mentaliteetti

⁶¹ Nixonin kaudella republikaanien haukkamainen internationalismi poikkeisi toki suuresti Trumpin, 1930-luvun konservatiivista eristyneisyyttä muistuttavasta politiikasta (Lewis, 2017, s. 29), mutta molempia voi nähdä yhdistävän nimenomaa haukkamainen realismi, joka tämän tutkimuksen strategisessa muutoksessa on keskeistä. Demokraattivastapainoa edusti 1970-luvun alussa sodanvastaisessa liikkeessä profiloitunut George McGovern (Lewis, 2017, s. 52).

⁶² Rakenteellisen realismin oletukset huomioiden, kyse on siis tasapainottamisesta kahden suurvallan välillä, jossa muut toimijat vain seurailevat valtakeskittymiä (Waltz K. , 1979, ss. 129-131).

haukkamaisen interventionistisestä ja Neuvostoliittoa moneen otteeseen pelottelevasta politiikasta⁶³. George H. W. Bushin hallinto 1989–1993 sijoittui uuteen aikakauteen yksinapaisessa maailmassa, jossa republikaanipresidentti harjoitti idealistisen uuden maailman rakentamista korostaen kuitenkin Yhdysvaltojen hegemoniaa. Maltillisena idealistina tai valistuneena realistina – huolimatta painostuksesta ihmisoikeuskysymyksissä – Bushin suhteet Kiinaan kuitenkin paranivat hitaasti (Powaski, 2019, ss. 21-23).

Clintonin kauteen sisältyi huomattavasti idealistisempaa multilateralismia, jossa monenkeskiset kauppasopimukset ja keskinäisriippuvaisen liberaalien arvojen levitys oli keskiössä. Tällöin interventionististä ulkopoliittikkaa puolusti demokraattipuolue republikaanien vastustaessa sitä (Lewis, 2017, s. 27). Toki on huomioitava hallituksen epäonnistuminen ja välinpitämättömyys Afrikassa, ja miten Clintonin voi nähdä painottaneen esimerkiksi taloussuhteiden luomista Kiinan kanssa liberaaleja arvoja tärkeämpinä (Powaski, ss. 95-97). George W. Bush lähti presidenttikilpailussaan oletuksesta, joka ei Clintonin tavoin sijoittaisi yhdysvaltalaisia joukkoja ympäri maailmaa (Bush, 2000). Tämä tietenkin koki käänteen syyskuussa 2001, minkä jälkeen republikaaneja on Trumpin valintaan asti pidetty interventionismia kannattavana osapuolena (Lewis, 2017, ss. 27-28).

Lyhyellä katsauksella presidenttien kausissa on nähtävissä tiettyä epäjohtonmukaisuutta erityisesti näiden puolueiden linjoihin nähden, minkä vuoksi puoluekannan perusteella on vaikea osoittaa presidentin kauden aikaista strategiaa. On toki huomioitava, että jokaiseen kauteen mahtuu voimakkaita kansainvälisen järjestelmän ärsykeitä. Kyse voi esimerkiksi olla Kiinan kommunistisen regiimin kokemasta uhasta, Ruandan kansanmurhasta tai raaka-aineiden äkillisistä markkinahäiriöistä. Pristiiniä ideologisen kehityksen linjaa hallituskausien ei voi väittää noudattavan, mutta niiden taustalla on usein jatkuvasti muodostuva virtaus, kuten miten Nixonin haukkamaisesta realismista päädyttiin Reaganin moralistisen ristiretken kautta Dick Cheney molempien Bushin kaudella uskonservatismia mukailevaan offensiiviseen liberalismiin. Olisiko siis mahdollista pitää Trumpia ja trumpismia vain tämän kehityksen jatkumona, jossa uskonservatismi on Yhdysvaltojen suhteellisen heikentymisen tähden muuntautunut esimerkiksi isolaationistiseksi realismiksi? Onko aikakausissa mukana tiettyä

⁶³ Reaganin hallitus oli kuitenkin jatkuvasti kongressin, median ja kansalaisyhteiskunnan tarkkailun alaisena. Reaganin itsensä maailmankuva oli myös hyvin moralistinen ja uuden kylmän sodan paradigmat huolimatta hän itse pelkäsi ydinsotaa tosissaan. ks. esim. (Renouard, 2019; Byrne, 2018) Pohjimmiltaan Reaganin toimintaan on vaikea sijoittaa realistista näkökulmaa, sillä hänen hallituksensa haukkamainen ulkopoliittikka perustui melko impulsiivisiin moraalikäsitelmiin (Byrne, 2018, ss. 99-103) ilman varsinaista – ehkä ulospäin näyttäytyttäkään – kylmää laskelmointia. Ylimoitettu asevarustelu, uhkaavaa kieli, ja sekä liennytyksen että patoamispolitiikan vieroksunta vaikuttaisivat realismin näkökulmasta lähinnä ylitasapainottamiselta.

kontingenssiä, jonka muodostavat esimerkiksi ulkoiset tapahtumat tai presidenttien ominaisuudet?

Presidenttikausissa on voinut olla asiayhteyksissä poikkeavia, mutta kokonaisuudessaan yhtenäisiä linjoja, joissa esimerkiksi konfrontaationistinen politiikka on toistunut. Tällöin Trump olisi jatkoa Obamalle, missä Bush oli Clintonille. Siksi voisikin ehkä puhua Bidenin hallituskauden muodostamasta linjamallin sääntöä rikkovasta poikkeuksesta, jossa hän näyttäisi olevan polkuriippuvuuden vietävissä edeltäjiään voimakkaammin. Kysymys, kertooko tämä sitten heikosta johtajasta vai merkittävästi muuttuneesta kansainvälisestä ympäristöstä, vaatii lisää tutkimusta. On kuitenkin selvää näyttöä tyypilliseen voimapolitiikkaan paluusta, mutta myös istuvan presidentin terveyden tilasta ja kompetenssista nousseista epäluuloista. Verrattuna muihin presidenttikausiin Bidenin tapauksessa on toki huomioitava tapauksen etäisyyden ottamisen hankaluus.

Yleisesti oireena pidetty Trump olisi saattanut hänen poissaolonsa tapauksessa vain korvautunut toisella, taloudellista nationalismia tai populismia edustavalla presidentillä. On toki huomioitava Trumpin henkilökohtaiset, ainutlaatuiset ominaisuudet, jotka tosin – ainakin Lobell ym. (2016) oletusten mukaisesti – koskevat pitkälti vain lyhyen ajan päätöksentekoa. Trumpia pidetään yleisesti monessa suhteessa arvaamattomana erikoistapauksena (ks. esim. (Cen;Dasgupta;Rice;& Zhang, 2023; Smith, 2018, ss. 1-16; Jordan & W., 2017)), mutta Trumpin valtaan nostavan sisäpoliittisen koalition muodostuminen kansalaisyhteiskunnan liikehdinnästä on monen tutkijan näkökulmasta täysin ymmärrettävää (Lynch, 2017; Jordan & W., 2017). Onkin siis mahdollista väittää, että semipresidentialistisessä amerikkalaisessa järjestelmässä valta-asemaan noussut talousnationalistinen koalitio vain manifestoitui Trumpin ylimmässä toimeenpanovallan haltijan virassa. Hän todennäköisesti on samaan aikaan sekä oire, poliittisen liikkeen kasvot, että oma itsensä omine intresseineen ja näkemyksineen.

Mikä on muiden instituutioiden rooli, joilla on toimeenpanovaltaa? Varsinainen puoluevärisuora kongressissa on presidentin kaudellakin yleensä vain hetkellinen ilmiö, jota ei ole tapahtunut sitten Trumpin ensimmäisten vuosien. Tällöin ulkopoliittisen johdon kognition vaikutusta pidempiaikaiseen politiikkaan on vaikea vahvistaa. Kuitenkin Trump onnistui vuosien 2017–2019 aikana hylkäämään sekä TPP-sopimuksen ja aloittamaan täysimittaisen kauppasodan Kiina vastaan. Konfrontaatio on jatkunut tästä eteenpäin, minkä puolesta voisi olettaa presidentin hetkellisen valta-aseman vaikuttavan voimakkaasti kansainvälisiin suhteisiin. Kyse on kuitenkin pienestä osasta ulkopoliittista toimeenpanovaltaa, joka

kongressilla on hallussa, ja molemmat mainituista merkittävistä ulkopolitiikan elimistä ovat demokraattisen instituutorakenteen ja yhteiskunnallisten toimijoiden varassa.

Biden on tehnyt ulkopolitiikkansa arvoissa eron Trumpiin, mutta samalla joutunut jatkamaan tämän jalanjäljissä selvimmin niin Afganistanin kuin Kiinan kohdalla. Kuitenkin Biden on demokraattipresidenttinä – Carterin, Clintonin ja Obaman tavoin – tuonut omat muutoksensa ulkopolitiikkaan, mikä voi edustaa puolueiden ja muiden sisäpoliittisten toimijoiden laajempaa ideologista sekä intressien kehitystä. Alisteisuus laajemmille suuntauksille suuremman mittakaavan politiikan analyysitasoissa saattaa myös tukea Lobellin ym. oletusta, jossa ulkopolitiikan toimeenpanija on merkittävä vain kansainvälisen järjestelmän ärsykkeiden asiakysymysten muodostamisessa ja näin pääasiassa lyhytaikaisessa politiikassa. Toimeenpanoelin voisi siis vain päällepäin näyttää mallin ennustusta merkittävämmältä.

6.3 Nationalistisen populismin vastaus autoritäärisen maailman uhkaan

Tämän tutkimuksen keskeisimpänä tapahtumana voi siis pitää sisäpoliittista muutosta liberaalista koalitiosta kohti talousnationalismia. Muutoksena moraaleihin vetoavasta, sääntöperusteisesta liberalismista nationalistinen populismi voi olla toimiva ja ”realistisempi” työkalu autoritäärisen ideologian vastaisessa toiminnassa, jossa ideologia ei jarruta samalla tavalla *realpolitik*-lähestymistapaa kuin liberaalissa koalitiossa. Vaarana luonnollisesti toki on, että demokraattisestikin valittu toimija voi edustaa epädemokraattisia arvoja ja muuttua kansainvälisten vastustajiensa kaltaiseksi.

Randall Schwellerin (2016) näkemys, jossa hän hyödynsi Waltzin (2001) kolmatta kuvaa – eli järjestelmätason selitystä –, välittää Trumpin itsensä valinnan odotettuna ja Yhdysvaltojen kannalta positiivisena asiana. Trump vastasi hänen mukaansa väestön tarpeisiin realismia painottavasta presidentistä, joka mahdollistaa valtion selviytymisen moninapaistuvassa kansainvälisessä järjestelmässä. Toisin sanoen Trump olisi mahdollisuus realisoida ulkopolitiikkaa, joka vastaisi juuri amerikkalaisten itsensä intressejä. Tämän hän perustelee sillä, miten hobbeslainen amerikkalaisten maailmankuva keskimäärin on.

Tämän tutkimuksen perusteella Schweller on oikeilla jäljillä mainitessaan realismin tarpeen. Yhdysvaltojen poliittinen johto on selvästi vaihtunut yhteiskunnassa kasvaneiden suuntausten mukaisesti. Ei ole kuitenkaan uskottavaa, että valtaosa väestöstä uskoisi heikkenevän Yhdysvaltojen tarvitsevan Trumpin kaltaista kovaa realistia varsinkin, kun Trumpin 65

miljoonan äänisaalis oli pienempi kuin Hillary Clintonilla. Tätä puoltaa paitsi Obaman liberaali strategia erityisesti Tyynenmeren alueella, mutta myös Hillary Clintonin tausta Obaman hallituksen liberaalin siiven edustajana (Bernstein, 2007; Schweller, 2016, s. 46). Kuitenkin jälkikäteen – erityisesti Tyynenmeren alueella – tämä realistisempi politiikka on osoittautunut tavaksi, jota myös Bidenin hallitus jatkaa. Se, kuinka paljon kyse on vain: kansainvälisen järjestelmän ja amerikkalaisesta institutionaalisesta rakenteesta johtuvasta polkuriippuvaisuudesta; Trumpin politiikan (subjektiivisesta) hyödyllisyydestä; tai Bidenin heikkoudesta, vaatii lisää tutkimusta.

Schweller myös sivuuttaa amerikkalaisen strategisen kulttuurin perinteen syvät juuret. Hänen mukaansa lyhyt yksinapainen ajanjakso kylmän sodan päätteeksi mahdollisti vallankumouksellisen hankkeen liberaalin maailmanjärjestyksen rakentamisesta, joka päättyi – Waltzin ennustuksen mukaisesti – yksinapaisen hegemonin ylimitoitukseen. Tässä vuoden 2008 finanssikriisi toimii tiettyinä rajapyykkinä, jossa muiden valtakeskittymien – erityisesti Kiinan ja Intian – nousu alkoi näyttäytyä uhkana. Schweller ikään kuin olettaa keskinäiseen hyötyyn perustuvien suhteiden tulleen tiensä päähän⁶⁴. Näin amerikkalainen, vuosisatoja kehittynyt moraalijattelu ikään kuin pyyhkiytyi pois realismin tieltä. Tätä Schweller perustelee jo Obaman kaudella alkaneella kaksijakoisella ulkopolitiikalla, jossa yhdistyi sekä ihmisoikeuksia ja demokratiaa painottava liberalismi että erityisesti Kiinan ja Intian huomioiva realismi. Ikään kuin kyse olisi selvästä kehityksestä, jossa – Millerin (2010) mukaan 1990-luvun defensiivisesta idealismista kehittynyt Bushin offensiivinen liberalismi – strategia on muuttunut vähitellen kohti Trumpin tarjoamaa realismia.

Kuitenkin on selkeästi havaittavissa radikaali muutos politiikkaan, joka ei olisi ollut mahdollista ilman Trumpia ja anomaliaksi nähtäviä radikaaleja toimia. Schwelleriä tarkemman kuvauksen tarjoaa Lobellin (2009) laskevan hegemonian strategiamalli, jossa muutos on peräisin sisäpoliittisen koalition muodostumisesta vahvemmaksi ja strategian sisältö taas hegemonian haastajan politiikan (tässä tapauksessa laajentumishaluisen ja illiberaalin Kiinan) muodosta. Schwellerin esittämästä Obaman politiikan kaksijakoisuudesta poiketen, Obaman kausi on paljon helpommin tulkittavissa myös Kiinan ja Intian politiikan osalta liberaaliksi, jossa nimenomaan painotettiin keskinäisriippuvaisten, monenkeskisten järjestelmien luomista.

⁶⁴ Erityisen huomionarvoista myös on, että Schweller itse äänesti Trumpia vuoden 2016 vaaleissa.

Joka tapauksessa realistinen ja talousnationalistinen Trumpin hallitus mukaili selkeästi Lobellin (2009) mallia laskevan hegemonian strategiasta, jossa talousnationalistinen koalitio vastaa imperialistisen haastajan toimiin yhä vahvemalla koheesiolla ja yhä enemmän realismiin perustuvalla politiikalla. Tämä on tärkeää sisäpoliittisen kilpailun kannalta, jossa realismiin tukeutuvia, ulkopoliittikan asiakysymyksiä ei määrittäisi vain republikaanipuolue ja sen tukijat. Yhteiskunnallisten toimijoiden on saatava tyydyttävä vastaus myös istuvalta Bidenin hallitukselta. Tämä osaltaan myös selittäisi institutionaalisen polkuriippuvuuden lisäksi, miksi Biden näyttäisi jatkaneen Itä-Aasiassa Trumpin politiikkaa oletetun puolueideologiaan perustuvan syklin vastaisesti.

Varsinaista kehityssuunnan tarkastelua vääristää siis Kiinapolitiikan sisäpoliittinen yhtenäisyys, jossa myös kansalaisyhteiskunnassa läpi puoluelinjan asenteet Kiinaa kohtaa ovat melko saman tyyppisiä. Ideologisen kehityksen ja regiimin muutoksen aiheuttamia eroja voi ollakin vaikea tarkastella yksittäisen, joskin merkittävän strategisen alueen kautta. Siksi tämän tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen arvioinnissa on huomioitava myös tapauksen itsensä rajaus ja sen valitsemisen mielekkyys.

6.4 Teorian ja metodin arviointi

Lobellin ym. (2016) malli selittää melko uskottavasti alueellista kansainvälisen politiikan tilannetta, jossa kaksi hyvin erilaista suurvaltaa toimii laajassa järjestelmässä. Tutkimuksen tapaus soveltuu hyvin strategian muutokseksi, jonka taustan voi tulkita toimijoiden sisäpolitiikan läpi suodattuneeksi. Monimutkaisesta järjestelmästä on kuitenkin vaikea tehdä mitään yleistyksiä yhden, merkittävänkin tapauksen perusteella.

Erityisesti puutteelliseksi Lobellin ym. mallissa jää erotus teorian pehmeän positivismiin ja refleктоivan post-positivismiin välillä. Pehmeää positivismia tästä tekee ilmeisesti oletus teorian testattavuudesta käyttämällä positivististen menetelmien muuttujia. Kun tätä asetelmaa sovellettaisiin tarpeeksi useaan tapaukseen, saadaan ilmeisesti tutkijoita tyydyttävä vahvistus ”pehmeästä positiivisesta todistuksesta”. Näiden varsinaiset kriteerit jäävät arvoitukseksi, jolloin ero post-positivismiin tehdään vain käyttämällä siihen kuulumattomia työkaluja sekä painottamalla haasteellisuutta soveltaa puhdasta positivismia kansainvälisen politiikan tutkimukseen (Lobell ym., 2016, ss. 105-107). Tätä värittää myös skepsismin taakse piiloutuminen (Ibid., ss. 118-121), jossa myös positivismi tulkitaan induktiivisten taustaoletustensa vuoksi epävarmaksi. Metodologian voisi tulkita yritykseksi käyttää positivistisen empirismin ”muodikkaita” termejä ja välineitä peitteenä todellisesti puhdasta

post-positivismia mukailevaan tutkimukseen. Teoria vaikuttaisi paljastavan selkeitä juuria ulkopoliitikalle, mutta laajemmaksi kansainvälisten suhteiden selittäjäksi sitä on hyvin vaikea nostaa. Pehmeän positivismin tavoitteita tosin puoltaa teorian iteroiva soveltaminen, mitä myös oma tutkimukseni toivon mukaan edistää.

Tutkimukseni kannalta teoriaa vahvistaa myös Lobellin (2009) strategian muutoksen mallin mukainen koalitio, joka johti Donald Trumpin hallitukseen ja sitä kautta merkittävään muutokseen Yhdysvaltojen Kiinapolitiikassa. Samalla instituutioiden rakenne on mahdollistanut politiikan jatkumisen myös Bidenin kaudella, jossa toistuvat samat moralistiset ulkopoliittiset teemat kuin historiallisemmissa vihollisuuskuvissa. Merkittävän muutoksen Trumpin ja Bidenin välillä voi nähdä suhtautumisessa materiaaliin ja immateriaaliin ideologisiin motiiveihin, jossa materiaperusteinen realismi on Bidenin kaudella palannut myös liberaalien arvojen painotukseen ulkopoliitikassa. Bidenin kauden Kiinan autoritäärisen järjestelmän ja tämän imperialistisen luonteen vastustamisen painottamista voisikin pitää korjausliikkeenä oletetusta Trumpin enemmän materiaaliin etuihin perustuvista motiiveista.

Mahdollisia ongelmia voi nousta Lobellin (2009) mallin ideaalityyppien vähäisyydestä, missä hän jakaa ne rigidisti joko talousnationalistiseen tai liberaaliin. Yhdysvaltojen eri hallituskausia käsitellessä kaksiulotteisia rajavetoja liberalismiin ja protektionismin välille on vaikea asettaa puolueideologioiden kehityksen ja johdon henkilökohtaisten ominaisuuksien perusteella. Lobellin malli on ikään kuin ideaalimaailman jaottelu realismiin ja liberalismiin tai haukkojen ja kyyhkyjen välillä. Mahdollinen selitys tälle on tutkimuksen tapauksessa, että Trumpin ja Bidenin hallitukset edustavat tilanteita, joissa Yhdysvallat olisi selvästi laskeva hegemoni, kun taas esimerkiksi George W. Bushin hallituksen tapauksessa tämä ei vielä välttämättä ollut selvillä. Tällöin vertailukohtana ei olisi hallitusten välinen politiikka vaan systeemiset tilanteet, joissa hegemonian asemasta ja tämän aikaisesta politiikasta voi tehdä yleistyksen joko liberaaliin tai talousnationalistiseen suuntaan. Mahdollisesti monipuolisemman analyysikehikon strategian muutoksen määritelmälle voisi tarjota Millerin (2010) nelikenttään jaettu strategian ideaalityypitys realismiin ja liberalismiin offensiivisten ja defensiivisten muotojen välillä (ks. luku 4.1).

Teoreettisten mallien soveltamista keskenään tukee se, miten lähekkäin ne ovat luonteeltaan toisiaan, ja miten paljon teoreetikot ovat tehneet yhteistyötä. Tämä on antanut referenssipisteen analyysitason valikoitumiselle ja ensisijaisen mallin oikeutukselle. Tieteenalan muiden teoriaperinteiden näkemyksiä huomioiminen, kuten Millerin (2010) strategiatyyppien

vertaaminen tutkimuksessa käytettyyn Lobellin (2009) malliin on ollut hyödyllistä. Monipuolisen uusklassisen realismin teorian testaus ja soveltaminen on saanut paitsi havainnollistavia referenssipisteitä, mutta myös tuonut esiin sekä sen selitysvoimaa että merkittäviä kehityskohteita ja puutteita.

Ilmi tulleet teoreettisten oletusten vastaiset havainnot saattavat antaa mahdollisia jatkotutkimus- ja kehityskohteita, mutta myös niiden kelpoisuus tarvitsee laajempaa arviointia. Sisäpolitiikan rajausta Kiina-kysymykseen ja Kiina-kysymyksen rajaamista Tyynenmereen on myös tarkasteltava kriittisesti. Yksi merkittävimmistä syistä alueelliseen rajaukseen oli Lobellin ym. (2016) mallin kansainvälisen järjestelmän tulkinnan alueellinen rajoittuneisuus. Tutkimuksen puutteena tämä voi kertoa joko mallin itsensä ongelmista tai sen osien liian vahvasta painotuksesta tässä tutkimuksessa. Merkittävin empiirinen tekijä taas oli NSS-raporteissakin ilmi tullut oletus ainoan strategisen haastajan kanssa käydyn kilpailun luonteesta. Kiinan toiminta on globaalia, mutta varsinainen taloudellinen ja sotilaallinen kovan vallan väline keskittyy juuri Aasian Tyynenmeren alueelle.

Havaittujen ilmiöiden lähteitä voi joutua myös etsimään muualta. Vaaleilla valittavien hallitusten, kongressin ja yhteiskunnan liikkeitä ei voi yleistää ulkopoliitiikan määrittelemiksi. Tämä on selkeä rajoite tutkimukselle ja aineiston tulkinnalle. Siksi mahdolliset yleistykset on asetettava osaksi laajempaa asiakysymyskehikkoa, jossa kansainvälisen politiikan ärsykkeet eivät välttämättä ole päätöksenteon keskiössä. Tämä voi olla yksi merkittävä peruste, miksi poliittisen johdon henkilökohtaisia ominaisuuksia ei pidä arvottaa liian suuren mittakaavan ulkopoliittisessa toiminnassa.

Tulevaisuuden tutkimuksen Yhdysvaltojen ja Kiinan tapausta käsitellessä tulisi todennäköisesti keskittyä enemmän johtajien ominaisuuksien analysointiin. Tässä voisi esimerkiksi hyödyntää myös Margaret G. Hermannin (2005) johtajaominaisuusanalyysia (*Leadership Trait Analysis, LTA*), joka käyttää kognitiivista psykologiaa seitsemän henkilön ideaaliominaisuuden analysoinnissa. Samalla kuitenkin on muistettava johtoon vaikuttavat sisäpoliittiset virtaukset ja poliittisen ideologian kehitys, mikä tarjoaa pidemmälle kehitettävien uusklassisen realismin malleille hyvät mahdollisuudet selittää tieteenalan pulmia myös jatkossa. Se myös osoittaa konstruktivistisen suuntauksen merkityksen, ja miten uusklassisen realismin teoreetikoiden on syytä pitää siitä kiinni

6.5 Lopuksi - Yhdysvaltojen Kiinastrategian tulevaisuus

Yhdysvallat pyrkii turvaamaan asemansa globaalissa järjestelmässä yhä – joskin hidastuvasti – kasvavaa Kiinaa vastaan. Kiina uhkaa Tyynenmeren alueella erityisesti sen alueellisten talous- ja kauppahankkeilla selkeästi kaksinapaista tasapainoa Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä. Rakenteellinen perusoletukseni on ollut aluetta käsitellessä Waltzin tasapainon teorian mukainen. Tästä tosin poiketen, pehmeän vallan roolin vuoksi ns. ylitasapainottaminen ja ei ole samanlailla mahdollista kuin Ellis Malletin ja Thomas Juneaun (2023) ylitasapainotuksen teoriassa, jossa ylimitoitettu tasapainottaminen johtaa valtion systeemisen aseman kannalta negatiiviseen tulokseen. Varsinaista ylitasapainottamiseen perustuvaa, sotaan johtavaa eskalaatiota ei voi odottaa, mutta resursseja kuluttava yliekspansio on täysin mahdollinen.

Tosin esimerkiksi Bidenin IPEF:n tapauksessa ylitasapainottamiseksi voi tulkita toimet, jossa Kiinakeskeinen poliittinen projekti voi vieraannuttaa mahdolliset liittolaiset ja ajaa nämä pahimmassa tapauksessa Kiinan talousregiimin piiriin. Tämän lisäksi koko strategian muutoksessa on kyse vaihtoehtoiskustannuksista, jossa liberalismmin näkökulmasta epäonnistunut tasapainottaminen johtaisi ennen pitkään taloudellisten preferenssien vastaisiin tuloksiin. Aggressiivinen kilpailu, kauppasota ja sopimusten vapaan kaupan periaatteiden heikentäminen on tarkoittanut valtavia menetyksiä potentiaalisissa kauppatuloissa ja muissa keskinäisriippuvuuteen liittyvissä vaikutusmahdollisuuksissa, erityisesti pehmeän vallan keinoin.

Todellinen raja strategiamuutoksen kannattavuudessa on vaikea määrittää, minkä vuoksi myös vaihtoehtoinen tulkinta jatkuvasta avoimesta, liberaalista Kiinapolitiikasta ja sen kannattavuudesta jää spekuloinniksi. Kiinan väitetyn epäreilun kilpailun ja muiden liberaalien periaatteiden vastaisten toimien takia strategista muutosta voi pitää rationaalisenä ratkaisuna, jos yhteistyö olisi muodostunut alueella yksipuoliseksi hyväksikäytöksi.

Tulevaisuus on avoin, miten kiinteästi realismiin perustuvaa Kiina-politiikkaa Yhdysvallat tulee jatkamaan. Xin ja Bidenin alkuvuoden dialogin lisäksi tässä painavat myös Kiinan odotettua parempi talouskasvu, sekä pitkään tauolla olleiden, merkittävien neuvottelujen paluu (Al-Jazeera, 2024). Kuitenkin lähestyvät vaalit, lukuisat konfliktit, alueellinen epävakaus ja Bidenin terveys voivat johtaa nykyisen hallituksen yliekspansioon tai muihin virheisiin. Yksi mahdollisuus onkin – Schwelleriä mukaillen – ”realistisemmän” johdon paluu, mikä saattaa kohdentaa Yhdysvaltojen toimet alueelle, jossa sen omat intressit ovat vahvimmat. Mahdollinen Trumpin voitto presidentinvaaleissa voi tarkoittaa paluuta samaan Amerikka-

ensin -politiikkaan, josta uusi aggressiivinen suuntaus Itä-Aasiassa sai nykyisen voimansa. On selvää, että maailman materiaaliset intressit ovat keskittyneet pitkälti Itäisen Tyynenmeren alueelle, mikä tarkoittaisi myös Yhdysvaltojen intressien rajumpaa keskittymistä alueelle.

Ukrainan sotaan ja historiaan peilaten, todennäköisin suuremman konfliktin riski piilee Taiwanin saarella, jota Kiina on vuosikymmenien ajan yhä äänekkäämmin tavoitellut. Mahdollisen Trumpin hallinnon kohdalla näihin liittyvien Yhdysvaltojen intressien pitäisi tämän tutkimuksen asetelmien mukaan olla huomattavan materiaaliset, jotta Yhdysvallat olisi kiinnostunut panostamaan alueen ja erityisesti Taiwanin kysymykseen liittyvään antagonismiin sotilaallisesti.

Bidenin ja Harrisin, tämän tutkimuksen näkökulmasta vahvemmin amerikkalaista moralismia painottavalle, hallitukselle supervaltojen välisen konfliktin syyt voivat olla moninaisemmat ja ehkä sitä kautta todennäköisemmät. Trumpin isolationistisessa hallinnossa potentiaali resurssien allokoimiseen materiaalisten intressien mukaisesti on vahvempi, mikä tarkoittaisi oletetun yliekspansioon johtaneen liberaalin projektin purkamista ja keskittymistä vain välittömiin intresseihin. Tämä tarkoittaisi ehkä varustautumista Kiinaa vastaan, mutta vain sen muodostaman, Yhdysvaltoihin suoraan kohdistuvan, materiaalisen uhan vuoksi. Ei ole siis mitään takeita, että Trump-johtoisen hallituksen ”realistisempiin” intresseihin sisältyisi Bidenin ja Xin välejä hiertäviä tämänhetkisiä kiistoja, jos kyse on vain Yhdysvaltojen välittömämmästä materiaalisesta edusta.

Realistisemmasta näkökulmasta yhteistyö perinteisten liittolaisten kanssa ja vastuun siirtämisen asianosaisille toimijoille on yhtäältä mahdollista pitää Yhdysvaltojen oman edun varmistavana laskelmointina. Toisaalta tämä on tulkittavissa myös liberaalisemmin multilateraalisen yhteistyön painottamiseksi, jossa yhteiset intressit ja arvot lähentävät valtioiden välisiä suhteita. Ei ole siis varmuutta kumpi tie on oikeasti lyhytnäköisempi.

Materiaalisissa tosiasioissa on otettava kuitenkin huomioon levinneen yhteisen varustelun mahdollinen perustuminen täysin Yhdysvaltojen politiikalle ja resursseille, missä muilla toimijoiden rooli on vain nimellinen. Esimerkiksi AUKUS:n kaltaisissa hankkeissa Iso-Britannian sotilaallinen kyky on mahdollistanut vain lähes nimellisen panoksen yhteiseen sotilaalliseen läsnäoloon (Rathbone, 2024; Briggs, 2024). Tämä vain korostaa Yhdysvaltojen yksinäistä roolia myös Australian varustajana, mutta myös miten Yhdysvallat korvasi potentiaalisen, Yhdysvaltojen koalitiosta autonomisemman toimijan, Ranskan, teknologian ja kaluston toimittajana (The Guardian, 2021). Toisaalta tätä on mahdollista perustella myös Iso-

Britannian suhteellisena etuna käyttää pehmeää valtaa liittolaissuhteessa, jolloin vaatimatonkin *materiaalinen* panos olisi perusteltua.

Ulkoapäin tarkasteltuna supervallan politiikkaa näyttäisi ohjaavan kolmannen osapuolen valtioiden suvereniteetin arvostuksen, eskalaation pelon ja liittolaisten koheesion ylläpitämisen välinen hierarkia, ja se, perustuvatko ne materiaalisiin vai immateriaalisiin intresseihin. Kun pelissä eivät ole olleet Yhdysvaltojen suorat materiaaliset intressit, trumpilainen republikaanisiipi on painottanut pääasiassa suurvaltaeskalaation pelkoa, kun taas kansainvälisiin normeihin perustuvat valtioiden oikeudet ja yhteistyö liittolaisten kanssa on lyöty laimin. Tyynenmeren Kiinapolitiikassa tässä olisi kyse Yhdysvaltojen roolista alueella, jossa Taiwania suojaisi vain Yhdysvaltojen kilpailuintressit tämän ainoaa todellista haastajaa vastaan.

Tällä logiikalla Trumpin ”realismi” purkaisi lähinnä vain keskinäisriippuvuutta, vaarantaisi alueellista vakauden, mutta ei johtaisi suurvaltojen väliseen eskalaatioon. Demokraattihallituksen kohdalla tämä näyttäytyy tasapainoisemmalla, jossa kansainvälisten normien puolustaminen ja yhteistyön painottaminen lisää keskinäisriippuvuutta ja alueellista vakautta, mutta samalla ajautuu syvemmin alueellisten suurvaltojen kuten Kiinan ja Venäjän kanssa intressiristiriitoihin.

Missä suhteessa Yhdysvaltojen tulisi valita? Ateenan demokratia johti aikanaan sen ylimielisten päätösten kautta yliekspansioon ja tuhoon. Nyt *liberaalin* demokratian periaatteet voivat olla laajemmin juurtuneet kuin Deloksen meriliiton antiikin demokratioissa, mutta toisaalta *illiberaali liittouma/pahan akseli/roistovaltiojoukko* saattaa kyetä vielä tehokkaampaan ja pragmaattisempaan politiikkaan kuin peloponnesolaisliittouman Sparta yhteistyössään Persian kanssa 2400 vuotta sitten.

7 Lähteet ja aineisto

- Adler, D. G. (1996). Court, Constitution and Foreign Affairs. Teoksessa D. G. Adler;& L. N. George, *The Constitution and the Conduct of American Foreign Policy*. Lawrence: University of Kansas Press.
- Administration of William J. Clinton. (1995). *GovInfo*. Noudettu 14.05.2024 osoitteesta Remarks Announcing the Normalization of Diplomatic Relations With: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/PPP-1995-book2/pdf/PPP-1995-book2-doc-pg1073.pdf>
- Al-Jazeera. (17. Huhtikuu 2024). *China, US defence chiefs hold first substantive talks in nearly 18 months*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta <https://www.aljazeera.com/news/2024/4/17/china-us-defence-chiefs-hold-first-substantive-talks-in-nearly-18-months>
- Allison, G. (24. 09 2015). The Thucydides Trap - Are the U.S. and China Headed for War? *the Atlantic*.
- AP-NORC. (6. Maaliskuu 2024). Noudettu 11.10.2024 osoitteesta Few want the U.S. to be more active in solving global problems: https://apnorc.org/projects/few-want-the-u-s-to-be-more-active-in-solving-global-problems/?doing_wp_cron=1729898724.5220689773559570312500
- Araki, C. (2022). 中国の「一带一路」と日米のインド太平洋への姿勢. *立法と調査*, 451, 111-122.
- Art, D. (2022). The Myth of Global Populism. *Perspectives on Politics*, 20(3), 999–1011.
- Aspin, L. (1993). *Naval History and Heritage Command*. Noudettu 25.05.2024 osoitteesta Bottom-Up Review: Forces for a New Era: <https://www.history.navy.mil/content/dam/nhhc/research/library/online-reading-room/history-surveys/needs-opportunities-modern-history-us-navy/bottom-up-review-aspin-sept-1993.pdf>
- Associated Press News. (2020). *DHS report: China hid virus' severity to hoard supplies*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://apnews.com/article/us-news-ap-top-news-international-news-global-trade-virus-outbreak-bf685dcf52125be54e030834ab7062a8>
- Bade, G. (2017). *Utility Dive*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta Trump pulls US out of Paris climate accord: <https://www.utilitydive.com/news/trump-pulls-us-out-of-paris-climate-accord/444032/>
- Barber, B. R. (1995). Searching for Civil Society. *National Civic Review*, 84(2), 114-118.
- Barkin, J. S. (2003). Realist Constructivism. *International Studies Review*, 5(3), 325–342.
- Barnett, M.;& Sikkink, K. (2008). The Point Is not Just to Explain the World but to Change It. Teoksessa C. Reus-Smit;& D. Snidal., *The Oxford Handbook Of International Relations* (ss. 84-93). Oxford University Press.
- BBC. (2021). *US bans sale of Huawei, ZTE tech amid security fears*. Noudettu 28.04.2024 osoitteesta <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-63764450>
- BBC. (12. Helmikuu 2024). *Xi Jinping's never-ending hunt for corruption in the Communist Party*. Noudettu 20.4.2025 osoitteesta <https://www.bbc.com/news/world-asia-china-68213161>

- Bernstein, C. (2007). *The Washington Post*. Noudettu 14.05.2024 osoitteesta Portrait of the Candidate as a Young Climber: https://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/06/01/AR2007060101841_pf.html
- Bessner, D.;& Guilhot, N. (2015). How Realism Waltzed Off: Liberalism and Decisionmaking in Kenneth Waltz's Neorealism. *International Security*, 40(2), 87–118.
- Bharti, M. S. (2023). The Strategic Partnership Between India and the United States of America and How China's Influence Challenges the India-U.S. Alliance in the Indo-Pacific Region. *Regional Formation & Development Studies*, 39(1), 16-26.
- Biegon, R. (2020). US Hegemony and the Trans-Pacific. *The Chinese Journal of International Politics*, 1(13), 69-101.
- Bilgin, P.;& Berivan, E. (2008). Hard Power, Soft Power: Toward a More Realistic Power Analysis. *Insight Turkey*, 2(10), 5-20.
- Bloomberg. (2024). *China Leads the World in Hypersonic Technology*. Noudettu 10.05.2024 osoitteesta <https://www.bloomberg.com/news/newsletters/2024-03-12/bloomberg-evening-briefing-china-leads-the-world-in-hypersonic-technology?embedded-checkout=true>
- Bonikowski, B.;& Zhang, Y. (2023). Populism as Dog-Whistle Politics: Anti-Elite Discourse and Sentiments Toward Minority Groups. *Social Forces*, 102(1), 180–201.
- Brady, H. E.;& Kent, T. B. (2022). Fifty Years of Declining Confidence & Increasing Polarization in Trust in American Institutions. *Daedalus*, 151(4), 43–66.
- Brand Finance. (2023). *Brandirectory*. Noudettu 20.05.2024 osoitteesta <https://brandirectory.com/softpower>
- Bremer, F. J. (1995). *The Puritan Experiment : New England Society From Bradford to Edwards*. *Library of New England*. University Press of New England.
- Briggs, J. (30. Tammikuu 2024). *The Strategist*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta The sad state of Royal Navy submarine capability—and the implications for Australia: <https://www.aspistrategist.org.au/the-sad-state-of-royal-navy-submarine-capability-and-the-implications-for-australia/>
- Britannica. *Downfall and abdication of Napoleon I*. Noudettu 15.05.2024 osoitteesta <https://www.britannica.com/biography/Napoleon-I/Downfall-and-abdication>
- Brooks, S. G.;& Wohlforth, W. C. (2016). The once and future superpower: why china won't overtake the united states. . *Foreign Affairs*, 95(3), 91-104.
- Brownell, R. E. (2014). Roy E. II Brownell, A Constitutional Chameleon: The Vice President's Place within the American System of Separation of Powers, 24 KAN. J.L. & PUB. POL'y 1 (2014). *Kansas Journal of Law & Public Policy*, 24(1), 1-77.
- Buchan, P. G.;& Rimland, B. (16. Maaliskuu 2020). *Center for Strategic & International Studies*. Noudettu 05.05.2024 osoitteesta Defining the Diamond: The Past, Present, and Future of the

- Quadrilateral Security Dialogue: https://csis-website-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/200312_BuchanRimland_QuadReport_v2%5B6%5D.pdf
- Bush, G. W. (11. Lokakuu 2000). *The American Presidency Project*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta Presidential Debate in Winston-Salem, North Carolina: <https://www.presidency.ucsb.edu/documents/presidential-debate-winston-salem-north-carolina-0>
- Business Standard. (2023). Noudettu 06.07.2024 osoitteesta Delhi HC relies on WayBack Machine evidence in patent infringement case: https://www.business-standard.com/india-news/delhi-hc-relies-on-wayback-machine-evidence-in-patent-infringement-case-123051801126_1.html
- Buszynski, L. (2010). Rising Tensions in the South China Sea: Prospects for a Resolution of the Issue. *Security Challenges*, 6(2), 85-104.
- Buzan, B. (1993). Beyond Neorealism: Interaction Capacity. Teoksessa C. J. Barry Buzan, *The Logic of Anarchy* (ss. 66-81). New York: Columbia University Press,.
- Byrne, D. T. (2018). *Ronald Reagan: an Intellectual Biography*. University of Nebraska Press.
- Cain, G. (2021). *The Perfect Police State: An Undercover Odyssey into China's Terrifying Surveillance Dystopia of the Future*. PublicAffairs .
- Campbell, A. M. (2022). Contending with a Rising China - A Comparative Study of Middle-Power Strategies in the Indo-Pacific. *Journal of Indo-Pacific Affairs*, 49 - 74.
- Campbell, K. M.; Patel, N.; & Singh, V. J. (2008). *Center For a New American Security*. Noudettu 14.04.2024 osoitteesta The Power of Balance:: <https://www.cnas.org/publications/reports/the-power-of-balance-america-in-iasia>
- Carmines, E. G.; & Folwer, M. (2017). The Temptation of Executive Authority: How Increased Polarization and the Decline in Legislative Capacity Have Contributed to the Expansion of Presidential Power. *Indiana Journal of Global Legal Studies*, 24(2).
- Carmines, E. G.; & Fowler, M. (2017). The Temptation of Executive Authority: How Increased Polarization and the Decline in Legislative Capacity Have Contributed to the Expansion of Presidential Power. *Indiana Journal of Global Legal Studies*, 24(2).
- Carnegie Endowment for International Peace. (21. Marraskuu 2023). *Carnegie China Scholars on the Biden-Xi Meeting*. Noudettu 24.04.2024 osoitteesta PAUL HAENLE, XUE GONG, NGEOW CHOW BING, TONG ZHAO: <https://carnegieendowment.org/2023/11/21/carnegie-china-scholars-on-biden-xi-meeting-pub-91071>
- Carothers, C.; & Sun, T. (2023). Bipartisanship on China in a polarized America. *International Relations*.
- Cash, J.; & Yao, K. (16. Huhtikuu 2024). *Reuters*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta China's economy grew faster than expected in the March quarter: <https://www.reuters.com/world/china/chinas-q1-gdp-grows-faster-than-expected-policy-support-2024-04-16/>

- Cato Institute. (9. Syyskuu 2024). *Cato Institute 2024 Foreign Policy*. Noudettu 15.10.2024 osoitteesta https://www.cato.org/sites/cato.org/files/2024-09/Toplines_Cato2024ForeignPolicyToplines.pdf
- Cen, L.; Dasgupta, S.; Rice, A. B.; & Zhang, F. (2023). *SSRN*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta Presidential Particularism (and the Trump Anomaly): Evidence from Federal Contract Awards and Capital Markets: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4517094
- Chambers, S.; & Kopstein, J. (2006). Civil Society and the State. Teoksessa J. S. Dryzek; B. Honig; & A. Phillips, *The Oxford Handbook of Political Theory* (ss. 363-381). Oxford University Press.
- Choi, J. (2015). Rationality, norms and identity in international relations. *International Politics*, 52, 110–127.
- Clawson, P. (1997). Threat Assessment. Teoksessa H. Binnendijk, *Institute for National Security Studies* (ss. 231-242). Washington, DC: NDU Press.
- CNN. (29. Kesäkuu 2019). *Trump says trade talks 'back on track' after meeting China's Xi*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://edition.cnn.com/2019/06/28/politics/trade-donald-trump-xi-jinping-g20/index.html>
- Conley, R. (2000). Divided Government and Democratic Presidents: Truman and Clinton Compared. *Presidential Studies Quarterly*, 30(2), 222-244.
- Connelly, M. (2023). *The Declassification Engine: What History Reveals About America's Top Secrets*. Vintage.
- Cooper, P. J. (2014). *By Order of the President: The Use and Abuse of Executive Direct Action*. University Press of Kansas.
- Council on Foreign Relations. (2011). *Innovation, Espionage, and Chinese Technology Policy*. Noudettu 16.05.2024 osoitteesta Prepared statement by Adam Segal: <https://www.cfr.org/sites/default/files/pdf/2011/04/Segal%20HFA%20testimony.pdf>
- Darmofal, D.; Kelly, N. J.; Witko, C.; & Young, S. (2019). Federalism, Government Liberalism, and Union Weakness in America. *State Politics & Policy Quarterly*, 19(4), 428–50.
- Defence One. (2015). *China's New Islands Are Clearly Military, U.S. Pacific Chief Says*. Noudettu 08.07.2024 osoitteesta <https://www.defenseone.com/threats/2015/07/chinas-new-islands-are-clearly-military/118591/>
- Defense News. (2024). *China unveils new defense budget, with a 7.2% increase*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://www.defensenews.com/global/asia-pacific/2024/03/06/china-unveils-new-defense-budget-with-a-72-increase/>
- Devinney, T. M.; & Hartwell, C. A. (2020). Varieties of populism. *Global Strategy Journal*, 32–66.
- Diallo, F. (2021). *Xi Jinping's Anti-corruption Struggle: Eight Years On*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta Institute for Security & Development Policy: <https://www.isdp.se/publication/xi-jinpings-anti-corruption-struggle-eight-years-on/>

- Dirir, K. A. (2022). Japan and South Korea's Implication of Soft Power:. *Humanities and Social Sciences*, 10(4), 271-280.
- Donnell, S. (2023). Political party competition and varieties of US economic nationalism: trade wars, industrial policy and EU-US relations. *Journal of European Public Policy*, 31(1), 79-103.
- Dunne, T.;& Schmidt, B. C. (2007). Realism. Teoksessa J. B. Smith, *The Globalization of World Politics - An introduction to international relations* (ss. 161-184). Oxford University Press.
- Edgar, T. H. (2017). *Beyond Snowden: Privacy, Mass Surveillance, and the Struggle to Reform the NSA*. Washington, D.C.: Brookings Institution Press.
- Eichenberg, R. C.;& Stoll, R. J. (2004). *The Political Fortunes of War: Iraq and the Domestic Standing of President George W. Bush*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta The Foreign Policy Centre: https://www.files.ethz.ch/isn/23019/Political_Fortunes_War.pdf
- Eichengreen, B.;& Irwin, D. A. (2008). *National Bureau of Economic Research*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta NBER WORKING PAPER SERIES - INTERNATIONAL ECONOMIC POLICY: WAS THERE A BUSH DOCTRINE?: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w13831/w13831.pdf
- Elms, D. (2016). The Origins and Evolution of TPP Trade Negotiations. Teoksessa S. B. Das;& M. Kawai, *Trade Regionalism in the Asia-Pacific* (ss. 29 - 49). Singapore: ISEAS Publishing.
- Embassy of the People's Republic of China in the Commonwealth of Australia. (16. 9 2021a). *Foreign Ministry Spokesperson Zhao Lijian's Regular Press Conference on September 16, 2021*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://web.archive.org/web/20211007135003/http://au.china-embassy.org/eng/fyrth/t1907498.htm>
- Embassy of the People's Republic of China in the Commonwealth of Australia. (22. Syyskuu 2021b). *Foreign Ministry Spokesperson Zhao Lijian's Regular Press Conference on September 22, 2021*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://web.archive.org/web/20211007134958/http://au.china-embassy.org/eng/fyrth/t1908814.htm>
- Escande, P. (2023). *Le Monde*. Noudettu 14.05.2024 osoitteesta TikTok: 'China's soft power flagship is in the crosshairs of the US, Canada and Europe.: https://www.lemonde.fr/en/economy/article/2023/03/02/tiktok-china-s-soft-power-flagship-is-in-the-crosshairs-of-the-us-canada-and-europe_6017938_19.html
- Espinoza, M. (2022). Donald Trump's impact on the Republican Party. Teoksessa T. S. James, *The Trump Administration*. Routledge.
- Ferguson, T.;Page, B. I.;Rothschild, J.;Chang, A.;& Chen, J. (2020). The Roots of Right-Wing Populism: Donald Trump in 2016. *International Journal of Political Economy*, 49(2), 102–123.

- Fiorina, M. P.; & Abrams, S. J. (2008). Political Polarization in the American Public. *Annual Review of Political Science*, 11, 563-588 .
- Fisher, L. (2008). The Politics of Shared Power: Congress and the Executive – Excerpt. Teoksessa S. S. Smith; J. M. Roberts; & R. J. Wielen, *The American Congress Reader* (ss. 354–73). Cambridge: Cambridge University Press.
- Foreign Policy. (18. Maaliskuu 2024). Noudettu 20.04.2024 osoitteesta China Is Selectively Bending History to Suit Its Territorial Ambitions: <https://foreignpolicy.com/2024/03/18/taiwan-china-territory-claims-history/>
- Freedom House. (2022). *China: Freedom on the Net 2022 Country Report*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://freedomhouse.org/country/china/freedom-net/2022>
- Friedman, T. L. (1. Marraskuu 2022). *The New York Times*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta How China Lost America: <https://www.nytimes.com/2022/11/01/opinion/china-united-states-trade-economy.html>
- Fukuyama, F. (1992). *The End of History and the Last Man* . Free Press.
- Gaddis, J. L. (2005). *Strategies of Containment - A Critical Appraisal of American National Security Policy during the Cold War - Revised and Expanded Edition* . Oxford University Press.
- Gandhi, J. &. (2007). Authoritarian Institutions and the Survival of Autocrats. *Comparative Political Studies*, 40(11), 1279-1301.
- Gilens, M.; & Page, B. I. (2014). Testing Theories of American Politics: Elites, Interest Groups, and Average Citizens. *Perspectives on Politics*, 12(3), 564–581.
- Goldfield, M. (1986). Labor in American Politics--Its Current Weakness. *The Journal of Politics* , 48(1), 2-29.
- Goldstein, J. (2010). The Contemporary Presidency: Cheney, Vice Presidential Power, and the War on Terror. *Presidential Studies Quarterly*, 40(1), 102-139.
- Gostin, L. O.; Friedman, E. A.; Hossain, S.; Mukherjee, J.; Zia-Zarifi, S.; Clinton, C.; . . . Dhali, A. (2023). Human rights and the COVID-19 pandemic: a retrospective and prospective analysis. *Health Policy*, 401(10371), 154-168.
- Graham, M. H.; & Svobik, M. W. (2020). Democracy in America? Partisanship, Polarization, and the Robustness of Support for Democracy in the United States. *American Political Science Review*, 114(2), 392–409.
- Gray, C. H. (1997). *Postmodern War: The New Politics of Conflict* . London: Routledge.
- Gupta, S. (2023). “US-China Relations: USChina Effort to Set “Guardrails” Fizzles with Balloon Incident,. *Comparative Connections: A Triannual E-Journal of Bilateral Relations in the Indo-Pacific* , 25(1), 33-46.
- Habermas, J. (1998). *Between Facts and Norms Contributions to a Discourse Theory of Law and Democracy*. The MIT Press.

- Hadad, H. (16. Huhtikuu 2024). *European Council on Foreign Relations*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta Proxy battles: Iraq, Iran, and the turmoil in the Middle East: Proxy battles: Iraq, Iran, and the turmoil in the Middle East
- Hailin, Y. (2018). Modi's "Issue-by-Issue" Diplomacy with China: Prospects of India's Participation in BRI. *Strategic Studies*, 38(1), 48-65.
- Haltmaier, J. (2013). Challenges for the Future of Chinese Economic Growth. *FRB International Finance Discussion Paper*(1072).
- Hamby, A. L. *Miller Center of Public Affairs*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta HARRY S. TRUMAN: FOREIGN AFFAIRS: <https://millercenter.org/president/truman/foreign-affairs>
- Hare, C.;& Poole, K. T. (2014). The Polarization of Contemporary American Politics. *Polity*, 46(3), 411-429.
- He, Q.;& Xie, Y. (2022). The moral filter of patriotic prejudice: How Americans view Chinese in the COVID-19 era. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 119(47).
- Henkin, L. (1990). *Constitutionalism, Democracy and Foreign Affairs*. New York: Columbia University Press.
- Hermann, M. G. (2005). Assessing leadership style: Trait analysis. Teoksessa J. Post, *The psychological assessment of political leaders: With profiles of Saddam Hussein and Bill Clinton*. Dearborn. University of Michigan Press.
- Holden, E. (30. Syyskuu 2020). *The Guardian*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta What does the first climate question at a US debate in 20 years reveal?: <https://www.theguardian.com/us-news/2020/sep/30/presidential-debate-climate-crisis-question-trump-biden-analysis>
- Hoover Institute. (2009). *How China Won and Russia Lost*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta <https://www.hoover.org/research/how-china-won-and-russia-lost>
- Hoover Institution. (2022). *The 1979 Sino-Vietnamese War and Its Consequences*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta <https://www.hoover.org/research/1979-sino-vietnamese-war-and-its-consequences>
- Huang, Y. (2012). China's Conflict between Economic and Political Liberalization. *The SAIS Review of International Affairs*, 32(2, Nuclear Weapons in the 21st Century), 51-63.
- Huang, Y. (2016). Understanding China's Belt Road Initiative: Motivation, framework and assessment. *China Economic Review*, 40, 314 - 321.
- Hubmer, J.;Krusell, P.;& Smith, A. A. (2021). Sources of US Wealth Inequality: Past, Present, and Future. *NBER Macroeconomics Annual 2021*, 35, 391-455.
- Human Rights Watch. (2021). *China: Events of 2020*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/china-and-tibet>
- Huntington, S. P. (1957). *The Soldier and the State: The Theory and Practice of Civil-Military Relations*. Belknap Press.

- Immerwehr, D. (2019). *How to Hide an Empire - a History of the Greater United States*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Islam, M. N. (2019). Silk Road to Belt Road: Meeting the Culture. Teoksessa M. N. Islam, *Silk Road to Belt Road Reinventing the Past and Shaping the Future* (ss. 3-4). Singapore: Springer Nature Singapore.
- Jaffe, L. S. (1993). *The Development of the Base Force , July 1993*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta Joint History Office - Office of the Chairman of the Joint Chiefs of Staff: https://www.jcs.mil/Portals/36/Documents/History/Monographs/Base_Force.pdf
- John Lewis Gaddis. (1982). *Strategies of Containment: A Critical Appraisal of Postwar American National Security Policy*. Oxford: Oxford University Press.
- Jones, B. (25. Huhtikuu 25 2017). *Pew Research Center*. Noudettu 14.05.2024 osoitteesta Support for free trade agreements rebounds modestly, but wide partisan differences remain: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2017/04/25/support-for-free-trade-agreements-rebounds-modestly-but-wide-partisan-differences-remain/>
- Jones, S. G. (2019). *Center for Strategic & International Studies*. Noudettu 16.07.2024 osoitteesta War by Proxy: Iran's Growing Footprint in the Middle East: <https://www.csis.org/analysis/war-proxy-irans-growing-footprint-middle-east>
- Jordan, K. N.;& W., P. J. (2017). The exception or the rule: Using words to assess analytic thinking, Donald Trump, and the American presidency. . *Translational Issues in Psychological Science*, 3(3), 312–316.
- Jotzo, F.;Depledge, J.;& Winkler, H. (2018). US and international climate policy under President Trump. *Climate Policy*, 18(7), 813–817.
- Kahler, M. (1998). Rationality in International Relations. *International Organization*, 52(4), 919–41.
- Katsiaficas, G. (2012). *Asia's Unknown Uprisings Volume 1: South Korean Social Movements in the 20th Century*. PM Press.
- Kaufman, R. R.;& Haggard, S. (2019). Democratic Decline in the United States: What Can We Learn from Middle-Income Backsliding? *Perspectives on Politics*, 17(2), 417-432.
- Keller, W. W. (2017). *Democracy Betrayed: The Rise of the Surveillance Security State*. Berkeley: Counterpoint.
- Kennan, G. F. (2012). *American Diplomacy: Sixtieth-anniversary expanded edition*. Chicago: University of Chicago Press.
- Keohane, R.;& Nye, J. (2001). *Power & Interdependence* (Neljäs painos p.). New York: Longman.
- King, K. L.;& Meernik, J. (1999). The Supreme Court and the Powers of the Executive: The Adjudication of Foreign Policy. *Political Research Quarterly*, 52(4), 801–824.
- Kissinger, H. (1994). *Diplomacy*. New York: Simon & Schuste.
- Kissinger, H. (2001). *Does America Need a Foreign Policy? Toward a Diplomacy for the 21st Century*. New York: Simon and Schuster.

- Kitchen, N. (2022). Why American grand strategy has changed: international constraint, generational shift, and the return of realism. Teoksessa M. A. Hill;& S. Hurst, *The Trump Presidency* (ss. 82-100). Lontoo: Routledge.
- Klare, M. (1998). The Rise and Fall of the “Rogue Doctrine”. *Middle East Report*, 208.
- Lam, W. W.-L. (2007). Chinks in the Armour of Hu Jintao Administration: Can a Harmonious Society Emerge in the Absence of Political Reform? *China Perspectives*(3), 4-11.
- Lampas, N. (2022). Rogue State Behavior. *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*.
- Le, L. (2023). Chinese Politics since Hu Jintao and the Origin of Xi Jinping’s Strongman Rule: A New Hypothesis. *Texas National Security Review*, 6(4), 37-78.
- Lewis, V. (2017). The President and the Parties’ Ideologies: Party Ideas about Foreign Policy Since 1900. . *Presidential Studies Quarterly*, 47(1), 27-61.
- Liptak, K.;& Fossum, S. (9. Huhtikuu 2024). *CNN*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta Biden criticizes Netanyahu’s approach to war with Hamas as mistake:
<https://edition.cnn.com/2024/04/09/politics/biden-trump-threat-to-democracy/index.html>
- Lobell, S. E. (2005). *The Challenge of Hegemony: Grand Strategy, Trade, and Domestic Politics*. Michigan: University of Michigan Press.
- Lobell, S. E. (2009). *The Challenge of Hegemony: Grand Strategy, Trade, and Domestic Politics*. University of Michigan Press.
- Lobell, S. E.;Ripsman, N. M.;& Taliaferro, J. W. (2009). Introduction: Neoclassical realism. Teoksessa J. W. Taliaferro;S. E. Lobell;& N. M. Ripsman, *Neoclassical Realism, the State, and Foreign Policy* (ss. 1-41). Cambridge University Press.
- Lobell, S. E.;Ripsman, N. M.;& Taliaferro, J. W. (2016). *Neoclassical realist Theory of International Politics*. Oxford: Oxford University Press.
- Los Angeles Times. (2020). *Faulty masks. Flawed tests. China’s quality control problem in leading global COVID-19 fight*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta <https://www.latimes.com/world-nation/story/2020-04-10/china-beijing-supply-world-coronavirus-fight-quality-control>
- Łoś, R. (2018). U.S. and China: Hard and Soft Power Potential . *International Studies. Interdisciplinary Political and Cultural Journal. Vol. 22, No. 1*, 39 - 50.
- Lynch, T. (2017). President Donald Trump: A Case Study of Spectacular Power. *The Political Quarterly*, 88, 612-621.
- Madan, T. (2017). *THE RISE, FALL, AND REBIRTH OF THE ‘QUAD’*. Noudettu 22.04.2024 osoitteesta <https://warontherocks.com/2017/11/rise-fall-rebirth-quad/>
- Maerz, S. F.;Lührmann, A.;Hellmeier, S.;Grahm, S.;& Lindberg, S. I. (2020). State of the world 2019: autocratization surges—resistance grows. *Democratization 2020*, 27(6), 909–927.
- Mahnken, T. G. (2006). *Federation of American Scientists*. Noudettu 16.05.2024 osoitteesta United States Strategic Culture: <https://irp.fas.org/agency/dod/dtra/us.pdf>

- Mallet, E.;& Juneau, T. (2023). A Neoclassical Realist Theory of Overbalancing. *Global Studies Quarterly* (3), 1-12.
- Marshall, W. P. (2008). Eleven Reasons Why Presidential Power Inevitably Expands and Why it Matters. *Boston University Law Review*, 88, 505-521.
- Martina, M. (15. Marraskuu 2021). *Reuters*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta EXCLUSIVE Chinese embassy lobbies U.S. business to oppose China bills - sources:
<https://www.reuters.com/business/exclusive-chinese-embassy-lobbies-us-business-oppose-china-bills-sources-2021-11-12/>
- Masuda, H. (2005). Why did the Japanese Foreign Ministry and LDP fail to normalize the relationship with China? : a study on the Japanese attitude towards the Nixon-shock. *Journal of law, politics, and sociology*(78), 67-116.
- Matera, P. (2018). China as the Strategic Competitor in the Debate on TPP in the United States . *International Studies. Interdisciplinary Political and Cultural Journal*, 22(1), 85–102.
- Mathews, J. (1978). *The Washington Post*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta U.S. Trims Military Forces on Taiwan by Half in a Year :
<https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1978/11/07/us-trims-military-forces-on-taiwan-by-half-in-a-year/48fe4a2e-abc5-4d23-9d25-3c6d167dd668/>
- Mattlin, M.;Paltemaa, L.;& Vuori, J. A. (2022). *Kiinan Poliittinen Järjestelmä*. Tampere: Vastapaino.
- May, E. R.;Rosecrance, R.;& Steiner, Z. (2010). Theory and international history. Teoksessa E. R. May;R. Rosecrance;& Z. Steiner, *History and Neorealism* (ss. 1-7). New York: Cambridge University Press .
- Mayer, M. (2018). China's Rise as Eurasian Power: The Revival of the Silk Road and Its Consequences. Teoksessa M. Mayer, *Rethinking the Silk Road China's Belt and Road Initiative and Emerging Eurasian Relations* (ss. 1 - 42). Singapore: Palgrave Macmillan.
- Mayer, M.;& Balázs, D. (2018). Modern Silk Road Imaginaries and the Co-production of Space. Teoksessa M. Mayer, *Rethinking the Silk Road - China's Belt and Road Initiative and Emerging Eurasian Relations* (ss. 205 - 226). Singapore: Palgrave Macmillan.
- McGinnis, J. O.;& Shane, P. M. *National Constitution Center*. Noudettu 14.05.2024 osoitteesta Article II, Section 2: Treaty Power and Appointments - Common Interpretation:
<https://constitutioncenter.org/the-constitution/articles/article-ii/clauses/346>
- Mearsheimer, J. (2001). *The tragedy of great power politics*. New York: W.W. Norton & Company.
- Mehling, M. A.;& Vihma, A. (2017). 'Mourning for America': Donald Trump's Climate Change Policy. *FIIA Analysis* - 8. The Finnish Institute of International Affairs.
- Meibauer, G.;Desmaele, L.;Onea, T.;Kitchen, N.;Foulon, M.;Reichwein, A.;& Sterling-Folker, J. (2021). Forum: "Rethinking Neoclassical Realism at Theory's End. *International Studies Review*, 23(1), 268-295.
- Merk, F. (1963). *Manifest Destiny and Mission in American History*. Harvard University Press.

- Meyerson, H. (2015). *The Washington Post*. Noudettu 20.05.2024 osoitteesta Opinion | Americans see a government of, by and for the rich: https://www.washingtonpost.com/opinions/americans-see-a-government-of-by-and-for-the-rich/2015/11/18/8c8e001a-8e19-11e5-acff-673ae92ddd2b_story.html
- Middle East Monitor. (31. Tammikuu 2024). *Saudi Arabia, UAE, Ethiopia, Iran, Egypt confirmed they are joining BRICS*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://www.middleeastmonitor.com/20240131-saudi-arabia-uae-ethiopia-iran-egypt-confirmed-they-are-joining-brics/>
- Middlebury Libraries. *Internet Archive and the Wayback Machine*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta <https://middlebury.libguides.com/internetarchive>
- Miller, B. (2002). *When Opponents Cooperate: Great Power Conflict and Collaboration*. University of Michigan Press.
- Miller, B. (2010). Explaining Changes in U.S. Grand Strategy: 9/11, the Rise of Offensive Liberalism, and the War in Iraq. *Security Studies*, 19(1), 26–65.
- Ministry of Foreign Affairs of Japan. *Situation of the Senkaku Islands*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta https://www.mofa.go.jp/a_o/c_ml/senkaku/page1we_000010.html
- Ministry of Foreign Affairs of People's Republic of China. (2022). Noudettu 20.04.2024 osoitteesta Reality Check: Falsehoods in US Perceptions of China: https://www.mfa.gov.cn/eng/wjbxw/202206/t20220619_10706059.html
- Monnat, S. M. (2016). Deaths of Despair and Support for Trump in the 2016 Presidential Election. doi:10.13140/RG.2.2.27976.62728
- Morgenthau, H. (1997). *Politics among Nations: The Struggle for Power and Peace 6th Edition*.
- Mourtoupalas, N. (8. Huhtikuu 2024). *The Washington Post*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta Trump's Cabinet was in flux. Biden's has barely changed.: <https://www.washingtonpost.com/politics/2024/04/08/trump-biden-cabinet-turnover/>
- Myllyvirta, L.;& Tsang, B. (23. Marraskuu 2023). *Foreign Policy*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta China Pledged to 'Strictly Control' Coal. The Opposite Happened.: <https://foreignpolicy.com/2023/11/12/china-coal-climate-change-carbon-emissions-pledge-plants-apec/>
- Narine, S. (2018). Us Domestic Politics and America's Withdrawal from the Trans-Pacific Partnership: Implications for Southeast Asia. *Contemporary Southeast Asia*, 1(40), 50-76.
- National Archives and Records Administration. (1990). *The Soviet "War Scare"*. Noudettu 14.7.2024 osoitteesta President's Foreign Intelligence Advisory Board : <https://www.archives.gov/files/declassification/iscap/pdf/2013-015-doc1.pdf>
- National Archives. *Harry S. Truman Presidential Library and Museum*. Noudettu 11.05.2024 osoitteesta The United Nations in Korea: <https://www.trumanlibrary.gov/education/presidential-inquiries/united-nations-korea>

- Nato. (14. Kesäkuu 2021). *Nato*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta Brussels Summit Communiqué: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_185000.htm
- Nato. (29. Kesäkuu 2022). *NATO 2022 STRATEGIC CONCEPT*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf
- Navigator Research. (21. Helmikuu 2024). Noudettu 13.05.2024 osoitteesta Inflation and the Economy Remain Top Issue Priorities for Americans: <https://navigatorresearch.org/inflation-and-the-economy-remain-top-issue-priorities-for-americans/>
- Navy Times. (2023). *Increased US partnership with the Philippines coming in 2024*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://www.navytimes.com/news/your-navy/2023/12/26/new-in-2024-increased-us-partnership-with-the-philippines/>
- Nikkei Zero. (22. Kesäkuu 2022). *Inside Shanghai's COVID lockdown nightmare - China's zero-COVID policy devastated the commercial capital*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta <https://asia.nikkei.com/Spotlight/The-Big-Story/Inside-Shanghai-s-COVID-lockdown-nightmare>
- Norpoth, H. (1984). Economics, politics, and the cycle of presidential popularity. *Political Behavior*, 6, 253–273.
- Norton Rose Fulbright. (2021). *Using screenshots from The Wayback Machine in court proceedings*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/57e50249/using-screenshots-from-the-wayback-machine-in-court-proceedings>
- Nye, J. S. (1990). Soft Power. *Foreign Policy*, Autumn, 1990, No. 80, 153-171.
- O’Hanlon, M. E. (2002). A Flawed Masterpiece. *Foreign Affairs*, 81(3), 47-63.
- Oberdorfer, D. (1991). *The Washington Post*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta U.S. DECIDES TO WITHDRAW A-WEAPONS FROM S. KOREA: <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1991/10/19/us-decides-to-withdraw-a-weapons-from-s-korea/3759ee3f-e9bf-4944-bfdf-2f9ea727b546/>
- Office Under Secretary of Defense April 2022. (Huhtikuu 2022). *Defense Budget Overview*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta UNITED STATES DEPARTMENT OF DEFENSE FISCAL YEAR 2023 BUDGET REQUEST: https://comptroller.defense.gov/Portals/45/Documents/defbudget/FY2023/FY2023_Budget_Request_Overview_Book.pdf
- Office of the Historian. (a). *The United States Department of State*. Noudettu 18.04.2024 osoitteesta The Philippine-American War, 1899–1902: <https://history.state.gov/milestones/1899-1913/war>
- Office of the Historian. (b). *The United States Department of State*. Noudettu 18.04.2024 osoitteesta The United States and the Opening to Japan, 1853: <https://history.state.gov/milestones/1830-1860/opening-to-japan>

- Oxford. (2019). *Oxford Bibliographies*. Noudettu 18.04.2024 osoitteesta
<https://www.oxfordbibliographies.com/display/document/obo-9780199743292/obo-9780199743292-0060.xml>
- Paltemaa, L.;& Vuori, J. A. (2012). *Kiinan kansantasavallan historia*. Gaudeamus.
- Park, J.;& Stangarone, T. (2019). Trump's America First Policy in Global and Historical Perspectives: Implications for US–East Asian Trade. *Asian Perspective*, 43, 1-34.
- Park, S. C. (2017). RCEP versus TPP with the Trump Administration in the USA and Implications for East Asian Economic Cooperation. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 5(4), 135-152.
- Patterson, J. T. (1976). The Rise of Presidential Power before World War II. *Law and Contemporary Problems*, 40(2), 39-57.
- Peng, X. (2011). China's Demographic History and Future Challenges. *Science*, 333(6042), 581-587.
- Perkins, D. (2023). Structural Challenges to Sustained Economic Growth in China. *China & World Economy*, 31, 22-43.
- Pettifor, A. (2017). Causes and consequences of President Donald Trump. *Real-world Economics Review*, 78, 44-53.
- Pew Research. (27. Toukokuu 2015). *Free Trade Agreements Seen as Good for US, But Concerns Persist*. Noudettu 14.05.2024 osoitteesta Pew Research Center:
<https://www.pewresearch.org/politics/2015/05/27/free-trade-agreements-seen-as-good-for-u-s-but-concerns-persist/>
- Pew Research Center. (29. Kesäkuu 2022a). Noudettu 13.07.2024 osoitteesta Across 19 countries, more people see the U.S. than China favorably – but more see China's influence growing:
<https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/06/29/across-19-countries-more-people-see-the-u-s-than-china-favorably-but-more-see-chinas-influence-growing/>
- Pew Research Center. (01. Elokuu 2022b). Noudettu 13.07.2024 osoitteesta Fast facts about Americans' views of China-Taiwan tensions: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2022/08/01/fast-facts-about-americans-views-of-china-taiwan-tensions/>
- Pew Research Center. (12. Huhtikuu 2023a). Noudettu 13.07.2024 osoitteesta Americans Are Critical of China's Global Role – as Well as Its Relationship With Russia:
<https://www.pewresearch.org/global/2023/04/12/americans-are-critical-of-chinas-global-role-as-well-as-its-relationship-with-russia/>
- Pew Research Center. (23. Heinäkuu 2023b). *Chinese soft power*. Noudettu 14.05.2024 osoitteesta
<https://www.pewresearch.org/global/2023/07/27/chinese-soft-power/>
- Pew Research Center. (7. Maaliskuu 2024a). *State of the Union 2024: Where Americans stand on the economy, immigration and other key issues*. Noudettu 13.07.2024 osoitteesta
<https://www.pewresearch.org/short-reads/2024/03/07/state-of-the-union-2024-where-americans-stand-on-the-economy-immigration-and-other-key-issues/>

- Pew Research Center. (23. Huhtikuu 2024b). Noudettu 13.07.2024 osoitteesta What Are Americans' Top Foreign Policy Priorities?: https://www.pewresearch.org/global/2024/04/23/what-are-americans-top-foreign-policy-priorities/?utm_source=AdaptiveMailer&utm_medium=email&utm_campaign=24-04-23%20GLOBAL%20U.S.%20views%20of%20Foreign%20Policy%20and%20UN%20GEN%20DISTR&org=982&lvl=100&ite=1
- Pfiffner, J. P. (2022). President Trump and the Shallow State: Disloyalty at the Highest Levels. *Presidential Studies Quarterly*, 52(3), 573-595.
- Politico. (2015). *Henry Kissinger: Good or Evil?* Noudettu 13.07.2024 osoitteesta 10 historians assess the controversial statesman's legacy.: <https://www.politico.com/magazine/story/2015/10/henry-kissinger-history-legacy-213237/#ixzz3oDjcttWD>
- Politico. (2018). Noudettu 14.05.2024 osoitteesta How China Infiltrated U.S. Classrooms: <https://www.politico.com/magazine/story/2018/01/16/how-china-infiltrated-us-classrooms-216327/>
- Politico. (15. Marraskuu 2023). *'He's a dictator': Biden claims progress in Xi meeting, but deep fault lines remain.* Noudettu 21.04.2024 osoitteesta <https://www.politico.com/news/2023/11/15/biden-xi-jinping-us-china-summit-00127406>
- Porter, P. (2018). Why America's Grand Strategy Has Not Changed - Power, Habit, and the U.S. Foreign Policy Establishment. *International Security*, 42(4), 9-46.
- Powaski, R. E. (2019). *Ideals, Interests, and U.S. Foreign Policy from George H. W. Bush to Donald Trump*. Palgrave Macmillan.
- Prémont, K. (2024). The President and the Vice President: Different Types of Partnerships for a Unique Power Couple. *Presidential Studies Quarterly*, 1-18.
- Prime Minister of Australia - The Hon Anthony Albanese MP. (20. Toukokuu 2023). *Quad Leaders' Vision Statement - Enduring Partners for the Indo-Pacific*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://www.pm.gov.au/media/quad-leaders-vision-statement-enduring-partners-indo-pacific>
- Prime minister of Australia. (14. Maaliskuu 2023). *Joint Leaders Statement On AUKUS*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta The Hon Anthony Albanese MP: <https://www.pm.gov.au/media/joint-leaders-statement-aukus>
- Quandt, W. B. (1986). The Electoral Cycle and the Conduct of Foreign Policy. *Political Science Quarterly*, 101(5), 825-837.
- Ragosta, J. (16. Huhtikuu 2018). *Thomas Jefferson and Religious Freedom*. Noudettu 16.07.2024 osoitteesta Monticello: <https://www.monticello.org/research-education/thomas-jefferson-encyclopedia/thomas-jefferson-and-religious-freedom/>
- Rakhmat, M. Z., & Pashya, M. H. (2020). *The Diplomat*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta In Indonesia, Confucius Institutes Struggle to Dislodge Anti-Chinese Sentiment:

- <https://thediplomat.com/2020/12/in-indonesia-confucius-institutes-struggle-to-dislodge-anti-chinese-sentiment/>
- Ramsey, M. D. *National Constitution Center*. Noudettu 11.07.2024 osoitteesta The Textual Limit on the President’s War Powers: <https://constitutioncenter.org/the-constitution/articles/article-i/clauses/753#the-textual-limit-on-the-presidents-war-powers-by-michael-d-ramsey>
- Rathbone, J. P. (2. Helmikuu 2024). *Financial Times*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta Lack of logistic support for carriers lays bare state of British navy: <https://www.ft.com/content/ac26be66-7b85-40a3-b2b6-900256866fd9>
- Ravenhill, J. (2017). The political economy of the Trans-Pacific Partnership: a ‘21st Century’ trade agreement? . *New Political Economy*, 22(5), 573–594.
- Reinsch, W. A. (21. Marraskuu 2023). *Center for Strategic & International Studies*. Noudettu 20.07.2024 osoitteesta Reality Bites: <https://www.csis.org/analysis/reality-bites>
- Renouard, J. (2019). The Most Deeply Honorable Form of Government Ever Devised by Man”: Reagan, Human Rights, and Democracy. Teoksessa R. Pee;& W. Schmidli, *The Reagan Administration, the Cold War, and the Transition to Democracy Promotion. Security, Conflict and Cooperation in the Contemporary World* (ss. 255–275). Palgrave Macmillan, Cham.
- Reuters. (2007). *Reuters*. Noudettu 23.04.2024 osoitteesta <https://www.reuters.com/article/idUSSYD19338/>
- Reuters. (2015). *Everything you need to know about the South China Sea conflict - in under five minutes*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta <https://www.reuters.com/article/us-johnson-china-idUSKBN0OQ03620150610/>
- Reuters. (2018). *Japan and China agree on security hotline after a decade of talks*. Noudettu 24.04.2024 osoitteesta <https://www.reuters.com/article/us-japan-china-hotline/japan-and-china-agree-on-security-hotline-after-a-decade-of-talks-idUSKBN1IA17I/>
- Reuters. (1. Elokuu 2019). *Trump: U.S. will hit \$300 billion worth of Chinese goods with 10% tariff*. Noudettu 18.04.2024 osoitteesta <https://www.reuters.com/article/idUSKCN1UR5CG/>
- Riccardi, N. (19. Helmikuu 2024). *PBS News Hour*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta How stalled U.S. aid for Ukraine exemplifies GOP’s softening stance on Russia: <https://www.pbs.org/newshour/world/how-stalled-u-s-aid-for-ukraine-exemplifies-gops-softening-stance-on-russia>
- Riedel, R. (2017). Economic Nationalism and Populism – Intertwining Relations. *Przegląd Politologiczny*, 3, 7–20.
- Risen, J. (4. Maaliskuu 2024). *The Intercept*. Noudettu 13.07.2024 osoitteesta On Israel, Trump Is Even Worse Than Biden: <https://theintercept.com/2024/03/04/trump-biden-israel/>
- Rolland, N. (2020). China's Pandemic Power Play. *Journal of Democracy*, 31(3), 25-38.
- Rose, G. (1998). Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy. *World Politics*, 51(1), 144-172.

- Rudolph, T. (2021). Populist anger, Donald Trump, and the 2016 election. *Journal of Elections, Public Opinion and Parties*, 31(1), 33–58.
- Russett, B.; Antholis, W.; Ember, C. R.; Ember, M.; & Maoz, Z. (1993). *Grasping the Democratic Peace: Principles for a Post-Cold War World*. Princeton: Princetown University Press.
- Schumacher, L. R. (2014). The Eastern Question as a Europe question: Viewing the ascent of ‘Europe’ through the lens of Ottoman decline. *Leslie Rogne Schumacher*, 44(1), 64-80.
- Schweller, R. L. (2004). Unanswered Threats: A Neoclassical Realist Theory of Underbalancing. *International Security*, 2(29), 159-201.
- Schweller, R. L. (2010). *Unanswered Threats*. Princeton: Princeton University Press.
- Schweller, R. L. (2016). Why Trump Now: A Third-Image Explanation. Teoksessa R. Jervis; F. J. Gavin; J. Rovner; & D. Labrosse, *Chaos in the Liberal Order: The Trump Presidency and International Politics in the Twenty-First Century* (ss. 39-56). Columbia University Press.
- Scott, J. M.; & Rosati, J. A. (2023). *The Politics of United States Foreign Policy. 8th Edition*. SAGE Publications.
- Scott, S. V. (2016). China’s nine-dash line, international law, and the Monroe Doctrine analogy. *China Information*, 30(3), 296-311.
- Selezneva, N. V. (2021). Learning Chinese in Vietnam: The Role of the Confucius Institute. *The Russian Journal Of Vietnamese Studies*, 5(4), 71-86.
- Senevirathna, A. (2021). Belt and Road Initiative (BRI) and Indo-Pacific Strategy (IPS): Challenges and Opportunities for Sri Lanka. *Rebalancing Asia*, 181-192.
- Siu, L.; & Chun, C. (2020). Yellow Peril and Techno-orientalism in the Time of Covid-19: Racialized Contagion, Scientific Espionage, and Techno-Economic Warfare. *Journal of Asian American Studies*, 23(3), 421-440.
- Skidmore, D. (1993). Carter and the Failure of Foreign Policy Reform. *Political Science Quarterly*, 108(4), 699–729.
- Smith, R. A. (2018). *The American Anomaly: U.S. Politics and Government in Comparative Perspective*. New York: Routledge.
- Statista. (15. Huhtikuu 2024). Noudettu 14.07.2024 osoitteesta Most important problem facing the U.S. 2024: <https://www.statista.com/statistics/323380/public-opinion-on-the-most-important-problem-facing-the-us/>
- Sterling-Folker, J. (2009). Neoclassical realism and identity: Peril despite profit across the Taiwan Strait. Teoksessa S. E. Lobell; N. M. Ripsman; & J. W. Taliaferro, *Neoclassical Realism, the State and Foreign Policy* (ss. 99-138). New York: Cambridge University Press.
- Subhawong, A. (2008). a Realistic look at the vice presidency: why dick cheney is an "entity within the executive branch". *Saint Louis University Law Journal*, 53(1), 281-308.

- Takahashi, K.;Motoki, Y.;Tanimoto, T.;Kusumi, E.;& Kami, M. (2017). Concerns About the Attitudes of President Trump Toward Isolationism, Vaccination, and Climate Change . *Clinical Infectious Diseases*, 64(10), 1465–1466.
- Tama, J. (2024). Bipartisanship in a Polarized Age: The U.S. Congress and Foreign Policy Sanctions. *Annual Meeting of the American Political Science Association*.
- Tan, W.;& Soong, J.-J. (2023). The Political Economy of India and Its Strategic Choice under USA–China Power Rivalry and Hegemonic Competition: A Defensive Hedging Policy. *The Chinese Economy*, 56(4:The Political Economy of Asian States and Their Development Strategies under China-USA Hegemonic Rivalry since 2016 : An Approach of Triangular Interaction Analysis), 271-280.
- The European Bank for Reconstruction and Development. (22. Maaliskuu 2024). *Belt and Road Initiative (BRI)*. Noudettu 18.04.2024 osoitteesta <https://www.ebrd.com/what-we-do/belt-and-road/overview.html>
- The German Marshall Fund; Bartelsmann Foundation. (29. Syyskuu 2022). *Public Opinion in Times of Geopolitical Turmoil*. Noudettu 18.04.2024 osoitteesta <https://www.gmfus.org/news/transatlantic-trends-2022>
- The Green Finance & Development Center. (2023). *Countries of the Belt and Road Initiative (BRI)*. Noudettu 18.04.2024 osoitteesta <https://greenfdc.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri/>
- The Guardian. (2021). *'Stab in the back': French fury as Australia scraps submarine deal*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta <https://www.theguardian.com/world/2021/sep/16/stab-in-the-back-french-fury-australia-scraps-submarine-deal>
- The New York Times. (1998a). Noudettu 13.07.2024 osoitteesta STANDOFF WITH IRAQ: THE ALLIES; Cohen Finds Gulf Nations Hostile to Military Action: <https://www.nytimes.com/1998/02/11/world/standoff-with-iraq-allies-cohen-finds-gulf-nations-hostile-military-action.html>
- The New York Times. (1998b). *STANDOFF WITH IRAQ: THE ARABS; Only One Arab Nation Endorses U.S. Threat of Attack on Iraq*. Noudettu 13.07.2024 osoitteesta <https://www.nytimes.com/1998/02/09/world/standoff-with-iraq-arabs-only-one-arab-nation-endorses-us-threat-attack-iraq.html>
- The New York Times. (2013). *As Hacking Against U.S. Rises, Experts Try to Pin Down Motive*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta <https://www.nytimes.com/2013/03/04/us/us-weighs-risks-and-motives-of-hacking-by-china-or-iran.html>
- The New York Times. (5. Heinäkuu 2018). *Trump's Trade War With China Is Officially Underway*. Noudettu 18.04.2024 osoitteesta <https://www.nytimes.com/2018/07/05/business/china-us-trade-war-trump-tariffs.html>

- The New York Times. (2021a). *Ahead of Biden's Democracy Summit, China Says: We're Also a Democracy*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://www.nytimes.com/2021/12/07/world/asia/china-biden-democracy-summit.html>
- The New York Times. (3. Kesäkuu 2021b). *Biden Expands Trump-Era Ban on Investment in Chinese Firms Linked to Military*. Noudettu 20.04.2024 osoitteesta <https://www.nytimes.com/2021/06/03/us/politics/biden-ban-chinese-firms-trump.html>
- The State Council Information Office of the People's Republic of China. (2023). *The Belt and Road Initiative: A Key Pillar of the Global Community of Shared Future*. Noudettu 18.04.2024 osoitteesta http://www.scio.gov.cn/zfbps/zfbps_2279/202310/t20231010_773734.html
- The United States Congress. (2000). "H.R. 4444 — 106th Congress: China Trade bill." Noudettu 20.04.2024 osoitteesta www.GovTrack.us. 2000: <https://www.govtrack.us/congress/bills/106/hr4444/text>
- the Washington Post. (2007). *China and U.S. To Establish Military Hotline*. Noudettu osoitteesta 22.04.2024 <https://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/11/05/AR2007110500102.html>
- the White House. (2015). *Historical Office - Office of the Secretary of Defense*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta NSS2015: <https://history.defense.gov/Portals/70/Documents/nss/NSS2015.pdf?ver=TJJ2QfM0McCqL-pNtKHtVQ%3d%3d>
- the White House. (2015). *National Archives*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta the White House - President Barack Obama: https://obamawhitehouse.archives.gov/sites/default/files/docs/2015_national_security_strategy_2.pdf
- the White House. (2017). *National Archives*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta the White House- President Donald Trump: <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf>
- the White House. (2022a). *Biden-Harris Administration's National Security Strategy*. Noudettu 15.04.2024 osoitteesta <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>
- the White House. (2022b). *Remarks by National Security Advisor Jake Sullivan on the Biden-Harris Administration's National Security Strategy*. Noudettu 15.04.2024 osoitteesta <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2022/10/13/remarks-by-national-security-advisor-jake-sullivan-on-the-biden-harris-administrations-national-security-strategy/>
- the White House. (23. Toukokuu 2022c). *FACT SHEET: In Asia, President Biden and a Dozen Indo-Pacific Partners Launch the Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity*. Noudettu 17.04.2024 osoitteesta <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements->

- releases/2022/05/23/fact-sheet-in-asia-president-biden-and-a-dozen-indo-pacific-partners-launch-the-indo-pacific-economic-framework-for-prosperity/
- the White House. (23. Elokuu 2023a). *The Spirit of Camp David: Joint Statement of Japan, the Republic of Korea, and the United States*. Noudettu 17.04.2024 osoitteesta <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/08/18/the-spirit-of-camp-david-joint-statement-of-japan-the-republic-of-korea-and-the-united-states/>
- the White House. (22. Kesäkuu 2023b). *Joint Statement from the United States and India*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2023/06/22/joint-statement-from-the-united-states-and-india/>
- the White house President Barack Obama. (2011). *the White house President Barack Obama*. Noudettu 20.04.2024 o osoitteesta Remarks By President Obama to the Australian Parliament: <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2011/11/17/remarks-president-obama-australian-parliament>
- the White House. *President Biden's Historic Climate Agenda*. Noudettu 19.04.2024 osoitteesta: <https://www.whitehouse.gov/climate/>
- Theo, R.;& Leung, M. W. China's Confucius Institute in Indonesia: Mobility, Frictions and Local Surprises. *Sustainability*, 10(2), 1-15.
- Throntveit, T. (2019). *Oxford Research Encyclopedia of American History*. Noudettu 25.05.2024 o osoitteesta Wilsonianism.: <https://oxfordre.com/americanhistory/view/10.1093/acrefore/9780199329175.001.0001/acrefore-9780199329175-e-34>.
- Thucydides. (1963). *History of the peloponnesian war*. (R. Warner, Käänt.) Penguin Classics.
- Tien, H.-M.;& Shiau, C.-J. (1992). Taiwan's Democratization: A Summary. *World Affairs*, 155(2), 58–61.
- U.S Department of Defense. (6. Helmikuu 2006). *Quadrennial Defense Reviw - February 6, 2006*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta Historical Office - Office of the Secretary of Defense: <https://history.defense.gov/Portals/70/Documents/quadrennial/QDR2006.pdf?ver=2014-06-25-111017-150>
- U.S Department of State. *Office of the Historian*. Noudettu 25.05.2024 osoitteesta U.S. Entry into World War I, 1917: <https://history.state.gov/milestones/1914-1920/wwi>
- U.S. Department of Defense. (17. Lokakuu 2023a). <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3560463/us-accuses-china-of-conducting-centralized-concerted-campaign-of-harassment-of/>. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta U.S. Accuses China of Conducting 'Centralized, Concerted' Campaign of Harassment of Aircraft: <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3560463/us-accuses-china-of-conducting-centralized-concerted-campaign-of-harassment-of/>

- U.S. Department of Defense. (Syyskuu 2023b). *Super Garuda Shield: U.S., Partners Train in Indo-Pacific*. Noudettu 22.04.2024 osoitteesta <https://www.defense.gov/News/News-Stories/Article/Article/3523152/super-garuda-shield-us-partners-train-in-indo-pacific/>
- U.S. Department of State. (10. Marraskuu 2021). *U.S.-China Joint Glasgow Declaration on Enhancing Climate Action in the 2020s*. Noudettu 23.04.2024 osoitteesta <https://www.state.gov/u-s-china-joint-glasgow-declaration-on-enhancing-climate-action-in-the-2020s/>
- U.S. Department of the Treasury. (5. Elokuu 2019). *Treasury Designates China as a Currency Manipulator*. Noudettu 23.04.2024 osoitteesta <https://home.treasury.gov/news/press-releases/sm751>
- U.S. Pacific Fleet. (2024). *RIMPAC*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta <https://www.cpf.navy.mil/RIMPAC/>
- United Nations. (1982). United Nations Convention on the Law of the Sea. https://www.un.org/depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf.
- United Nations. (10. Marraskuu 2021). *UN chief welcomes China-US pledge to cooperate on climate action*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta <https://news.un.org/en/story/2021/11/1105512>
- US. Department of State. (2020). Noudettu 18.04.2024 osoitteesta <https://2017-2021.state.gov/communist-china-and-the-free-worlds-future-2/index.html>
- VERA Files. (2011). *China fired at Filipino fishermen in Jackson atoll*. Noudettu 18.04.2024 osoitteesta <https://verafiles.org/articles/china-fired-at-filipino-fishermen-in-jackson-atoll>
- Verma, R. (2023). Multi-alignment and India's response to the Russia–Ukraine war. *International Politics*.
- Voice of America. (2023). *Suspicious of China, Philippines Expands US Military Presence*. Noudettu 21.04.2024 osoitteesta Voice of America: <https://www.voanews.com/a/suspicious-of-china-philippines-expands-us-military-presence-/7417906.html>
- Voice of America. (20. Maaliskuu 2024). *US Officials Warn of New 'Axis of Evil' With China at the Fore*. Noudettu 14.07.2024 osoitteesta <https://www.voanews.com/a/china-not-russia-still-tops-list-of-threats-to-us/7534999.html>
- Wachter, M. L. (2007). Labor unions: corporatist institution in competitive world. *University of Pennsylvania Law Review*, 155(3), 581-634.
- Walley, C. (2017). Trump's election and the "white working class": What we missed. *American Ethnologist*, 44, 231-236.
- Walt, S. M. (1987). *The Origins of Alliances*. Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Walt, S. M. (2002). The Enduring Relevance of Realist Tradition (New York: W. Teoksessa I. Katznelson;& H. V. Milner, *Political Science: State of the Discipline*. New York: W.W. Norton, 2002.
- Waltz, K. (1979). *Theory of International Politics*. Addison-Wesley Publishing Company.

- Waltz, K. N. (2001). *Man, the State and War - a Theoretical Analysis*. New York: Columbia University Press.
- Waltz, K. N. (2002). Structural Realism after the Cold War. Teoksessa G. J. Ikenberry, *America Unrivaled - The Future of the Balance of Power* (ss. 29 - 67). Ithaca, NY: Cornell University Press.
- Wei, L. (2023). Indo-Pacific Economic Framework: Biden's New Institutional Instrument in the Asia-Pacific Region. *East Asian Policy. Jul-Sep2023, Vol. 15 Issue 3.*, 128 - 143.
- Wendt, A. (1992). Anarchy Is What States Make of It: The Social Construction of international Politics. *International organization*, , 46(2), 391–425.
- Williams, R. D. (2021). *Beyond Huawei and TikTok: Untangling U.S. Concerns over Chinese Tech Companies and Digital Security*. Noudettu 22.04.2024 osoitteesta Beyond Huawei and TikTok:
- Wilson, E. J. (2008). Hard Power, Soft Power, Smart Power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 3(616), 110-124.
- Wilson, P. H. (2008). The Causes of the Thirty Years War 1618–48. *The English Historical Review*, CXXIII(502), 554-586.
- Wolf, Z. B. (17. Huhtikuu 2024). *CNN*. Noudettu 10.05.2024 osoitteesta Some House Republicans need this reminder that Russia is not their friend:
<https://edition.cnn.com/2024/04/17/politics/republicans-russia-ukraine-what-matters/index.html>
- World Economic Forum. (2023). *China's Belt and Road Initiative turns 10. Here's what to know*. Noudettu 22.04.2024 osoitteesta <https://www.weforum.org/agenda/2023/11/china-belt-road-initiative-trade-bri-silk-road/>
- Xi, J. (2014). *The Governance of China*. Peking: Foreign Language Press.
- Xie, Y.;& Jin, Y. (2022). Global Attitudes toward China: Trends and Correlates. *Journal of Contemporary China*, 31(133), 1–16.
- Yang, H.;& Zhao, D. (2017). Performance Legitimacy, State Autonomy and China's Economic Miracle. Teoksessa S. Zhao, *Debating Regime Legitimacy in Contemporary China*. Lontoo: Routledge.
- Yuzhu, W. (2016). China and the TPP: Reflections and Responses. Teoksessa S. B. Das;& M. Kawai, *Trade Regionalism in the Asia-Pacific* (ss. 71-84). Singapore: ISEAS Publishing.
- Zorri, D. M.;Sadri, H. A.;& Ellis, D. C. (2020). *Iranian Proxy Groups in Iraq, Syria, and Yemen: A Principal-Agent Comparative Analysis*. Joint Special Operations University. JSOU Press. Noudettu 18.07.2024 osoitteesta <https://apps.dtic.mil/sti/pdfs/AD1146327.pdf>